

NA'VI - MAGYAR SZÓTÁR v. 13.7

Tirea Aean (Corey McConlough) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by Kifkeyä Nari (Batiz Zoltán) és P.A.'li makto (Petrovits Andrea)
www.LearnNavi.org

Utolsó frissítés: 17.5.2018

Ez a végleges Na'vi szótár a Dr. Paul Frommer által teremtett nyelv, melyet az Avatar című filmhez alkotott. A szavak egyenesen Frommertől származnak, vagy az ő szavaiból erednek. Külön köszönettel tartozunk a következő személyek hatalmas erőfeszítéseikért: Dr. Frommer, Tuiq és mindenkinek az IRC-n, Skype-on, TeamSpeak-en és a Learn Na'vi oldalon akik ezt a dokumentumot használják.

A magyar verzió elkészítésében külön köszönet illeti a következőket, akik odaadó munkája nélkül nem készülhetett volna el a magyar verzió: tsrräfxätu, tingay mungeyu, Hawnuyu atxen, valamint akik még részt vettek a szótár fordításában.

Néhány megjegyzés: A Frommer által használt Na'vi helyesírást végig megtartottuk: a IPA átírás is adott hozzá. Az összetett nem ragozott szavakhoz és az angolból átvett jövevényszavakhoz megjegyzéseket fűztünk. Néhány olyan szót is belevettünk a szótárba, melyek a gyengüléseket mutatják példák segítségével. Itt található olyan ragozott alakok is, amelyekről úgy gondoltuk, hogy megemlítésük különösen hasznos lehet. Fontos megjegyezni, hogy a nyelvben a toldalékok szabadok (külön írandók), ha a módosító szó előtt állnak, utótagként viszont kötötté válnak (egybeírandók), amennyiben a toldalékok a módosított szót követik.

Félkövér betűkkel jelöljük a Na'vi szavakat. A magyar meghatározásokat *Dőlt betűkkel* írjuk. Sima betűvel szedve a nyelvtani besorolást találhatjuk: zárójelben «x» tüntetjük fel a lehetséges pozíciókat pl. *t«0. hely»«1»ar«2»on*. A fonetikus átírásban a pontok jelölik a lehetséges infixek helyeit, pl. [*t.a.r.on*] - ez nem szabványos IPA átírás, de nekünk hasznos. A rendhagyó infixumokat (ii) jelöli. Jelezzük az igék tárgyias vagy tárgyatlan voltát, ha az ismert: a csak 'ige'-vel jelölt szavak vagy lehetnek tárgyiasak és tárgyatlanok is, vagy nem lehet eldönteni róluk. Feltételezzük a gyengülés és egyéb hangzováltozások ismeretét. Egy szótagú szavak esetében nem jelöltük a hangsúlyt, toldalékolt szavaknál általában a szótőre jellemző elsődleges hangsúly marad. Szintén megjegyzendő, hogy ahol a szóalak több változatát feltüntetjük, ott a használatuk csak egyéni ízlés kérdése, azokat nem szabályozzák sem mondattani sem morfológiai (szóalaktani) szabályok. A szótár végén néhány függelék található ahol további hasznos információk találhatóak.

Rövidítések:

– = morfémahatár

+ = gyengítő morfémahatár

« » = infixum

mn. = melléknév

told. = toldalék

hsz. = határozószó

ksz. = kötőszó

ö.szó = összetett szó

mut.n. = mutató névmás

gesz. = nyelvi gesztus, indulatszó

kérd. = kérdőszó

fn. = főnév

n.e. = nem emberekre/személyekre

szám = számnév

cs.sz. = csak személyekre	lan)
part. = partikula (járulékszó, változatlan alakú, nem ragozható szó)	i.(t) = ige (angol szerint tárgyas)
kif. = kifejezés	i.(tn) = ige (angol szerint tárgy nélküli)
nm. = névmás	i.(tm) = ige (angol szerint tárgyas módbeli)
tul.n. = tulajdonnév	i.(tnm) = ige (angol szerint tárgyatlan módbeli)
ige = ige	alár. = alárendelt
i.(átn) = ige (angol szerint állapotjelző tárgyatlan)	

A jelenlegi szótáron túl egy Magyar - Na'vi szótár, és egy Szófajok szerint kategorizált Szótár is elérhető, melyek sokat segíthetnek a hatékony keresésben.

A fenti változatok az eredeti Angol - Na'vi szótár, és az Angol szófajok szerint kategorizált szótár alapján készültek. Ezekon kívül elérhető a szótár észt, német, portugál, éssvédverziói. A fentieken túl más nyelvek is elérhetőek, viszont ezek fordításai még nem fejlődtek be.

Források

Az összes szót próbáltuk legjobb tudásunk szerint a lehető legmegbízhatóbb forrásból beszerezni. Az eredet alsó indexben található az IPA átírás után, ez megmondja, hogy eredetileg honnan származik egy-egy szó.

Történeti érdekességként: a szótár eredetileg abból az 500 szóból állt, melyet Dr. Frommer 2010 márciusában bocsátott rendelkezésünkre. Ahogy a nyelv tovább fejlődött, további szavak kerültek bele, ezeket Dr. Frommertől a személyes blogján és emailen keresztül kapjuk. Dr. Frommer arra kérte a LearnNavi.org közösséget, hogy segítsen új szavakat kitalálni a **Szókinszbővítési Projecten** keresztül. Ez a project folyamatosan zajlik, és sok általunk javasolt szó bekerült ebbe a szótárba. Másik forrás: szabadon használható toldalékokkal ellátott szavak, illetve olyan toldalékolt szavak, melyeket Dr. Frommer használt, és így létezőnek tekinthetőek. A források sorrendje, a legmegbízhatóbbtól a legkevésbé megbízhatóig:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = the Movie (a Film)
- JC = James Cameron
- G = the Avatar Games (az Avatar játék)
- ASG = A Survival Guide (a Túlélési Kézikönyv)
- PND = Pandorapedia.com

A „Túlélési kézikönyv a Pandorához”, mely munkánk korai forrása, sok illegális szót tartalmaz – ezek a függelékben találhatóak. Mindazonáltal a növénynevek és dalok határozottan Frommertől származnak, ezért azok rendszeren a szótárba kerültek. Maga James Cameron is sok szót alkotott, melyeket később Frommer jóváhagyott. Továbbá jóváhagyott néhány - a filmezés során keletkezett - hibás kiejtésű szót, pl. **oïss**, melyeket most már hitelesnek tekintünk. Végezetül, Frommer elfogadott néhány szót, melyeket a nyelvet tanulók konstruáltak, ő pedig jónak talált. Így vannak extra forrásaink is. Ezek a források a következők: CP: CCH Pounder, LA : Laz Alonso, Prr : Prerton, RL : Richard Littauer, SW : Sigourney Weaver, ZS : Zoë Saldana, CM: Carla Meyer, és Skxawng. LN: LearnNavi, ahol az eredeti forrás személye ismeretlen.

Az IPA-ra vonatkozóan vannak eltérő értelmezések. A nyílt szótagok mindig feszesen [u] ejtendőek, míg a zárt szótagok lehetnek feszes [u] és laza ejtésűek is.[ʊ]. Utóbbira nincs szabály. Tehát pl. a **tsun** lehet [tsun] vagy akár [tsʊn], de a **lu** mindig[lu], sosem [lʊ]. A [aj], [aw] [ɛj],

és [ɛw] kettőshangzók alternatív átírását nem használjuk (mert Frommer kevésbé kedveli). Egyébként ezek lennének: [ɛɪ], [aɪ], [ɛʊ], és [aʊ].

A szótagok tekintetében, ahol Frommer nem tette egyértelművé, ott a Maximum Onset Principle nevű szabályt vettük alapul. Megjegyzés: a fonetikus átírás egyes vessző-jeleit nehéz lehet megkülönböztetni. Pl.: az **atxke** szóban, melynek átírása [at'.k'ɛ], a ' jel a hang minőségét (ejective), a ' pedig a hangsúly helyét jelzi.

A szótár folyamatosan szerkesztés alatt áll, feltételezhetően akadnak még benne hibák. **Rutxe**, aki talál ilyet benne, jelezze itt üzenetben, hogy kijavíthassuk. A verziószám mutatja a változtatásokat. Az első számjegy akkor változik, ha nagy mértékben belejavítottunk. A második .0x0 jelzi ha a javítás bár jelentős, de nem akkora mértékű, mint fő verzió váltás esetén. A harmadik .00x szám akkor változik, ha csak egészen apró változtatás történt. A hozzájuk tartozó magyarázatokat a „változások listája” tartalmazza.

Szeretnénk megragadni az alkalmat, hogy elismeréssel adózzunk a következő személyeknek: Dr. Paul Frommernek, eme csodálatos nyelv megalkotásáért. Richard Littauer-nek, aki eredetileg létrehozta, és sokáig szerkesztette a Na'vi-Angol szótárt. Köszönet Tirea Aean (Corey Scheideman) barátunknak, aki figyelemmel kíséri, és közvetíti felénk a Dr. Frommer által közölt új szavakat. Csakúgy mint Tuiq-nak, aki arra használja az idejét és a tehetségét, hogy ez a szótár egy online adatbázis legyen, és hogy segítse a fordítókat, és megkönnyítse a szótár javítását. Végezetül köszönet **mindenkinek** a Learn Na'vi Közösségben, akik segítik a Na'vi nyelv felvirágzását!

- Kifkeyä Nari és P.A.'li makto

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* mn. *egy kevés, néhány* (egy-esszámú, megszámlálható főnevekkel)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* fn. *talaj* (termő-)
- 'aku: [ʔa.k.u] *PF* i.(t) *eltávolít, elvisz, levesz*
- 'al: [ʔal] *PF* i.(t) *pazarol*
- 'ali'ä: [ʔa.'li.æ] *PF* fn. *gallér/nyaklánc*
- 'ampi: [ʔam.p.i] *PF* i.(t) *(meg)érint*
- 'ana: [ʔa.na] *PF* fn. *inda*
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* mn. *halk* (hang)
- 'anla: [ʔan.l.a] *PF* i.(t) *sóvárog* (valami után)
- 'are: [ʔa.ræ] *PF* fn. *ponchó, köpeny, kendő*
- 'aw: [ʔaw] *PF* szám *egy, 1*
- 'awkx: [ʔawk'] *PF* fn. *szikla*(szírt)
- 'awlie: [ʔaw.'li.ɛ] *PF* *hsz. egyszer* (a múltban)
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* *hsz. egyszer* (nem többször)
- 'awm: [ʔawm] *PF* fn. *tábor*
- 'awnim: [ʔaw.nim] *PF* i.(t) *elkerül* (összetétel ebből: 'awn marad és alim távol)
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* nm. *egy személy* (általános alany)
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* *hsz. együtt, közösen* (összetétel ebből: 'aw egy és teng megegyező)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.'j.ɛm] *PF* i.(t) *összekapcsol, összeilleszt kettő vagy több dolgot* (ii) (összetétel ebből: 'awsiteng együtt és yem rak)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* mn. *első* (eredete: 'aw egy)
- 'ä: [ʔæʔ] *PF* *gesz. Hoppá!*
- 'änsyem: [ʔæn.'sɟɛm] *PF* nm. *teljes, egész*
- 'äríp: [ʔæ.rɪp'] *PF* i.(t) *mozgat, (meg)mozdít*
- 'e'al: [ʔɛ.ʔal] *PF* mn. *legrosszabb*
- 'e'in: [ʔɛ.'ʔin] *PF* fn. *gubó, héj, hüvely* (növényé)
- 'e'insey: [ʔɛ.'ʔin.'sɛj] *PF* fn. *flaska, "ivótök"* (összetétel ebből: 'e'in gubó és sey csésze)
- 'efu: [ʔɛ.f.u] *PF* i.(t) *érez, érzékel*
- 'eko: [ʔɛ.k.o] *PF* i.(t) *támad*
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* fn. *ritmus, ütem*
- 'ekxin: [ʔɛ.'k'in] *PF* mn. *szoros*
- 'ekxinum: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* fn. *szorosság, lazaság* (összetétel ebből: 'ekxin szoros és um laza)
- 'ekxinumpe: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* *kérd. milyen szoros, milyen laza* (eredete: 'ekxinum szorosság, lazaság)
- 'em: [ʔɛm] *PF* i.(t) *főz*
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* fn. *szakács* (eredete: 'em főz)
- 'en: [ʔɛŋ] *PF* fn. *tipp, találgatás, gyanú, megérzés*
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* fn. *szint, emelet*
- 'en si: [ʔɛŋ 's.i] *PF* i.(tn) *találgat* (eredete: 'en találgatás)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* mn. *ünnepélyes*
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* fn. *váll*
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* fn. *fiú* (köznap) (eredete: 'evengan fiú)
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* fn. *lány* (köznap) (eredete: 'evenge lány)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* fn. *gyermek*
- 'evengan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* fn. *fiú* (eredete: 'eveng gyerek)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* fn. *lány* (eredete: 'eveng gyerek)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* fn. *gyerkő(c)* (becéző forma 'eveng gyerek)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* mn. *fiatal*
- 'ewll: [ʔɛ.wɺ] *PF* fn. *növény*
- 'ewrang: [ʔɛw.raŋ] *PF* fn. *szövőszék*
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* fn. *barát*
- 'eylanay: [ʔɛj.la.'naj] *PF* fn. *ismerős* (leendő barát) (eredete: 'eylan barát)
- 'eyng: [ʔɛ.ŋ] *PF* *ige felel, válaszol*
- 'eyt: [ʔɛjt'] *PF* fn. *a 8-as jele* (nem az értéke!) (pl. telefonszámnál használható)
- 'i'a: [ʔi.'a] *PF* i.(tn) *befejez, lezár* (a cselekvés eredményes)
- 'ia: [ʔi.'a] *PF* i.(tn) *eltávolodik* (spirituális értelemben)
- 'ipu: [ʔi.pu] *PF* mn. *humoros, vicces, mulattató*
- 'it: [ʔit'] *PF* fn. *kevés* (kis mennyiség)
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* fn. *fiúgyermek*
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* fn. *lánygyermek*
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.ʔsɟip'] *PF* fn. *kislány* (kedveskedő kifejezés) (eredete: 'ite lány)
- 'i'awn: [ʔi.'awn] *PF* i.(tn) *marad*
- 'ihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* fn. *spirál*
- 'in: [ʔi.m] *PF* i.(tn) *elfoglalt, tevékeny*
- 'ip: [ʔi.p] *PF* i.(tn) *eltűnik, elvész* (szem elől)
- 'llngo: [ʔl.ŋo] *PF* fn. *csípő*
- 'o': [ʔoʔ] *PF* mn. *mókás, izgalmas*
- 'ok: [ʔok'] *PF* fn. *emlék, emlékezés*
- 'okrol: [ʔok.'rol] *PF* fn. *történelem* (ősi) (eredete: 'ok emlék és rol énekel)

- 'oktrr: [ʔok.tɾ] PF fn. megemlékezés napja (összetétel ebből: 'ok emlék, emlékezés és trr nap)
- 'okvur: [ʔok.'vur] PF fn. történelem (nem ősi) (összetétel ebből: 'ok emlék és vur történet)
- 'om: [ʔom] PF mn. lila
- 'ompin: [ʔom.pin] PF fn. lila szín (eredete: 'om lila)
- 'on: [ʔon] PF fn. alak, forma
- 'ong: [ʔ.oŋ] PF ige kinyílik, kivirágzik
- 'ongokx: [ʔ.o.ŋ.okʔ] PF i.(tn) születik (összetétel ebből: 'ong kinyílik és nokx szül)
- 'ongop: [ʔo.ŋ.opʔ] PF i.(t) tervez (összetétel ebből: 'on alak, forma és ngop alkot)
- 'ongopyu: [ʔo.ŋop.ju] PF fn. tervező (eredete: 'ongop tervez)
- 'opin: [ʔo.pin] PF fn. szín
- 'opinsung: [ʔo.pin.s.uŋ] PF i.(t) (ki)színez (összetétel ebből: 'opin szín és sung ad)
- 'opin vultsyip: [ʔo.pin.vul.tʃjipʔ] PF fn. rajzkrétá (összetétel ebből: 'opin szín és vultsyip pálca)
- 'ora: [ʔo.ra] PF fn. tó
- 'oratsyip: [ʔo.ra.tʃjipʔ] PF fn. kis tó, medence (eredete: 'ora tó)
- 'otxang: [ʔo.'t'aŋ] PF fn. hangszer (általános)
- 'rrko: [ʔ.r.k.o] PF i.(tn) gurul
- 'rrpxom: [ʔr.p'om] PF fn. mennydörgés
- 'u: [ʔu] PF fn. dolog (valami)
- 'ul: [ʔ.ul] PF i.(tn) nővel
- 'umtsa: [ʔum.tsa] PF fn. gyógyszer, orvosság
- 'uo: [ʔu.o] PF nm. valami
- 'upe: [ʔu.pɛ] PF kérd. mi? mit? micsoda? micsodát? (összetétel ebből: 'u dolog és pe kérdőszó)
- 'upxare: [ʔu.p'a.rɛ] PF fn. üzenet
- 'ur: [ʔur] PF fn. látvány, kinézet, megjelenés

A

- a: [a] PF, LN part. aki, amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava)
- afpawng: [a.'fpawŋ] PF fn. bánat
- afpawng si: [a.'fpawŋ s-i] PF i.(tn) bányakódik (eredete: afpawng bánat)
- aho: [a.'ho] PF i.(tn) imádkozik
- akrrmaw: [a.'kɾ.maw] PF ksz. utána (időben) másik alakja: mawkrra (összetétel ebből: krr idő and maw után)
- akrrta: [a.'kɾ.ta] PF ksz. ... óta (időben) másik alakja: takrra (összetétel ebből: krr idő and ta ... -tól)
- akum: [a.'kum] PF ksz. hogy (ennek eredményeként) (eredete: kum eredmény) az eredményt követi, pl. 'Poe yawne slolu oer akum, niftxan lu sevin' (Beleszerettem, mert hogy olyan gyönyörű volt.); lásd még 'kuma'
- alaksi: [a.'lak.si] PF mn. kész, felkészült
- alim: [a.'lim] PF hsz. messze, távol (eredete: lim messze van)
- alo: [a.'lo] PF fn. eset, alkalom, ismételten előforduló cselekvések egyike
- alu: [a.'lu] PF ksz. azaz hogy, más szóval (eredete: a a melléknévjelző és lu van) (toldalékokhoz)
- alunta: [a.'lun.ta] PF ksz. (azért) mert
- am'a: [am.'ʔa] PF fn. kétség
- am'ake: [am.'ʔa.kɛ] PF mn. biztos, magabiztos (összetétel ebből: am'a kétség és ke nem)
- am'aluke: [am.'ʔa.lu.kɛ] PF hsz. kétség nélkül (eredete: am'ake biztos, magabiztos)
- apxa: [a.'p'a] PF mn. nagy n.e.
- asim: [a.'sim] PF hsz. közelben, karnyújtásnyira (eredete: sim közel van)
- atan: [a.'tan] JC fn. fény
- atanvi: [a.'tan.vi] PF fn. fénysugár (eredete: atan fény)
- atanzaw: [a.'tan.zaw] PF fn. elágazó villám (eredete: atan fény és swizaw nyíl)
- atxar: [a.'t'aɾ] PF mn. élő állat szagára emlékeztető (pl. ivóhely közelében)
- atxkxe: [at'.k'ɛ] PF fn. föld, terület
- atxkxerel: [at'.k'ɛ.rɛl] PF fn. térkép (összetétel ebből: atxkxe föld és rel kép)
- au: [a.'u] JC fn. dob (bőrből készült)
- au: [a.'u] LA gesz. felkiáltás
- aungia: [a.'u.ŋi.a] PF fn. (elő)jel, ómen
- awnga: [aw.'ŋa] PF nm. mi (eredete: ayoeng mi)
- ayfo: [aj.'fo] or [aj'.fo] PF nm. ők sokan (eredete: po ő)
- aylaru: [aj.'.la.ru] PF nm. a többieknek (az összevonás elemei: ay+lahe+ru)
- aynga: [aj.'.ŋa] PF nm. ti sokan (eredete: nga te)
- ayoe: [aj.'.o.ɛ] PF nm. mi (kizáró) (eredete: oe én) én övelük (én és ők többen)

ayoeng: [a.j. 'wɛŋ] *PF nm. mi (beleértő) (eredete: oe én) (ayoenga- szótő a told.-okhoz) én*

veletek (én és ti többen)
ayu: [a. 'ju] *PF fn. dolgok (eredete: 'u dolog) (sosem többes számú u)*

E

eampin: [ɛ.am. pin] *PF fn. kék/zöld szín (eredete: ean kék, zöld)*

ean: [ɛ.an] *PF mn. kék, zöld*

ekxan: [ɛ. 'k'an] *PF fn. barikád, akadály*

ekxan si: [ɛ. 'k'an s-i] *PF i.(tn) kizár, távol tart (eredete: ekxan barikád, akadály)*

ekxtu: [ɛk'. 't'u] *PF mn. durva*

eltu: [ɛl.tu] *PF fn. agy*

eltu lefngap: [ɛl.tu lɛ. 'fŋap^ɿ] *PF_{TT} fn. számítógép ('fém agy') (összetétel ebből: eltu agy és lefngap fém)*

eltur tixen si: [ɛl.tur tɪ. 't'ɛn s-i] *PF i.(tn.) érdekes(nek lenni) (eredete: eltu-r agy (kötőmód) és tixen felébresztés)*

eltu si: [ɛl.tu s-i] *PF i.(tn) figyel (eredete: eltu agy)*

emkä: [ɛm. 'k.æ] *PF i.(t) átmegy (eredete: em-za'u kiáll, átmegy és kä megy)*

emrey: [ɛm. 'r.ɛj] *PF i.(tn) túlél*

emza'u: [ɛm. 'z.a.ʔ.u] *PF i.(t) kiáll, sikerrel vesz (próbát) (összetétel ebből: za'u jön)*

eo-: [ɛ.o] *PF told. előtt(e),elől*

eoli'uvi: [ɛ.o.li.ʔu.vi] *PF fn. prefixum (eredete: eo- elő- és li'u szó)*

ep'ang: [ɛp. 'ʔaŋ] *PF mn. összetett*

epxang: [ɛ. 'p'aŋ] *PF fn. kőedény, mérges rovar tárolására*

etrìp: [ɛt.ɾip^ɿ] *PF mn. előnyös, kedvező*

ewktswo: [ɛwk.t̃swo] *PF fn. ízlelés (eredete: ewku ízlel)*

ewku: [ɛw.k.u] *PF ewku i.(t)érez (ízt!)*

eyawr: [ɛ. 'jawr] *PF mn. helyes, jó (válasz)*

eyawrfya: [ɛ. 'jawr.fya] *PF fn. a megfelelő mód, valaminek a mikéntje (eredete: eyawr helyes és fya'o mód)*

eyk: [ɛjk^ɿ] *JC,PF i.(t) vezet*

eyktan: [ɛjk.tan] *JC fn. vezető, főnök (eredete: eyk vezet)*

eyktanay: [ɛjk.ta. 'na:j] *JC,PF fn. helyettes, megbízott, leendő vezető (eredete: eyktan vezető)*

eykyu: [ɛjk.ju] *PF fn. vezető (ideiglenesen, kisebb csoporté pl. vadászoké) (eredete: eyk vezet)*

F

fa-: [fa] *PF told. -val/-vel/által (eszközhatározó)*

fahew: [fa. 'hɛw] *PF fn. szag*

faoi: [fa.o.i] *PF mn. sima*

fayluta: [faj. 'lu.ta] *PF fn. ezek a szavak (az összevonás elemei fay+li'u-t a, patientive case)*

fäkä: [fæ. 'k.æ] *PF i.(tn) felmegy, felszáll (összetétel ebből: fäpa tető és kä megy)*

fäpa: [fæ.pa] *PF fn. tető, csúcs*

fäza'u: [fæ. 'z.a.ʔ.u] *PF i.(tn) feljön, felszáll (összetétel ebből: fäpa tető és za'u jön)*

fe': [fɛʔ] *PF mn. rossz n.e.*

fe'lup: [fɛ.lup^ɿ] *PF mn. giccses (összetétel ebből: fe' rossz és lupra stílus)*

fe'ran: [fɛʔ.ran] *PF fn. rossz természet, valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás (összetétel ebből: fe' rossz és ran belső tulajdonság)*

fe'ranvi: [fɛʔ.ran.vi] *PF fn. hiba, deformáltság,*

folt, rossz tulajdonság (eredete: fe'ran rossz természet, eredendően hibás)

fe'ul: [fɛ.ʔ.ul] *PF i.(tn) rosszabbodik (összetétel ebből: fe' rossz és 'ul inkább)*

fekem: [fɛ.kɛm] *PF fn. baleset (összetétel ebből: fe' rossz és kem tett)*

fekum: [fɛ.kum] *PF fn. hátrány (összetétel ebből: fe' rossz és kum eredmény)*

fekumnga': [fɛ.kum.ŋaʔ] *PF mn. hátrányos (eredete: fekum hátrány)*

few-: [fɛw] *PF told. keresztül, át az ellenkező oldalra*

fewi: [fɛ.w.i] *PF i.(t) üldöz, hajszol*

fewtusok: [fɛw.tu.sok^ɿ] *PF mn. ellentekelő, az ellenkező oldalon (eredete: few-át)(Hétköznapi szóhasználatban (few.ʔsok)*

fi'u: [fi.ʔu] *PF mut.n. ez (a dolog) (eredete: 'u dolog)*

- fifya:** [fi.'fja] _{PF} mut.n. *így, ilyen módon* (eredete: **fya'o mód**)
- fikem:** [fi.'kɛm] _{PF} mut.n. *ez (a tett/cselekvés)* (eredete: **kem cselekvés, tett**)
- fipo:** [fi.'po] _{PF} mut.n. *ő, ez a személy* (eredete: **po ő**)
- fitrr:** [fi.'tr] _{PF} hsz. *ma* (eredete: **trr nap**)
- fitsap:** [fi.'tsap] _{PF} hsz. *egymást* (összetétel ebből: **fipo** ezt (a személyt) és **tsapo** azt (a személyt))
- fitseng(e):** [fi.'tsɛŋ(ɛ)] _{PF} mut.n., fn. *itt, ez(en) a hely(en)* (eredete: **tseng hely**)
- fitxan:** [fi.'t'an] _{PF} hsz. *ennyire, ilyen mértékben* (eredete: **txan sok**)
- fitxon:** [fi.'t'on] _{PF} hsz., fn. *ma este* (eredete: **txon este**)
- fkam:** [fk'an] _{PF} i.(tn) *olyan érzés/szagú/ízű/ mint... , úgy néz ki/hangzik mint...*
- fkarut:** [fk'a.ɫ.ut] _{PF} ige *hámoz*
- fkay:** [fkaj] _{PF} mn. *utálatos*
- fkew:** [fkɛw] _{PF} mn. *hatalmas, tekintélyes*
- fkéyok:** [fkɛj.t.ok] _{PF} i.(tn) *létezik* (eredete: **kifkeyti tok van a világon**)
- fkíp-:** [fkíp] _{PF} told. *fent között(e)*
- fko:** [fko] _{PF} nm. *valaki, ő(k) (határozatlan alany, egyesszámban értendő)*
- fkxake:** [fk'.a.k.ɛ] _{PF} ige *viszket*
- fkxara:** [fk'a.ra] _{PF} fn. *stressz (érzelmi feszültség)*
- fkxaranga':** [fk'a.ra.ŋa?] _{PF} mn. *stresszes (feszültségteli)* (eredete: **fkxara stressz**)
- fkxen:** [fk'ɛn] _{PF} fn. *zöltség (mint étel)*
- fkxile:** [fk'i.ɛ] _{PF} fn. *mellkast takaró nyaklánc*
- flawkx:** [flawk'] _{PF} fn. *bőr (anyag)*
- flawm:** [flawm] _{PF} fn. *arc, orca*
- flä:** [fl.æ] _{PF} i.(tn) *sikerrel jár, sikerül*
- flew:** [flɛw] _{PF} fn. *torok*
- fli:** [fli] _{PF} mn. *vékony n.e.*
- flinutx:** [fli.'nut'] _{PF} fn. *vastagság* (összetétel ebből: **fli vékony** és **nutx vastag**)
- flrr:** [flr] _{PF} mn. *gyengéd, kedves, lány (személy vagy dolog)*
- fmal:** [fm'al] _{PF} i.(t) *fenntart*
- fmawn:** [fmawn] _{PF} fn. *hír, újság*
- fmawnta:** [fmawnta] _{PF} fn. *azok a hírek (az összevonás elemei fmawn-it a)*
- fmetok:** [fm.ɛ.t.ok] _{PF} i.(t) *tesztel, próbára tesz*
- fmi:** [fm'i] _{PF} i.(tm) *(meg)próbál, megkísérel (kötőmóddal)*
- fmokx:** [fmok'] _{PF} fn. *féltékenység, irigység*
- fnan:** [fn'an] _{PF} i.(t) *jó valamiben*
- fnawe':** [fna.'we?] _{PF} mn. *gyáva*
- fnawe'tu:** [fna.'we?.tu] _{PF} fn. *gyáva* (eredete: **fnawe' gyáva**)
- fnel:** [fnɛl] _{PF} fn. *fajta*
- fnelan:** [fnɛ.lan] _{PF} fn. *hím, férfi* (eredete: **fnel fajta**)
- fnelle:** [fnɛ.lɛ] _{PF} fn. *nőstény, nő* (eredete: **fnel fajta**)
- fnepé:** [fnɛ.pɛ] _{PF} kérd. *miféle?* másik alakja: **pefnel**
- fnetxum:** [fnɛ.'t'um] _{PF} fn. *allergén* (eredete: **txum méreg**); Pl.: **Oeri lu swoa fnetxum.**
- fngap:** [fnɛp] _{PF} fn. *fém*
- fnge':** [fn.æ?] _{PF} i.(tn) *könnyít magán;* WC-zik
- fnge'tseng:** [fn.æ?.tsɛŋ] _{PF} fn. *mosdó, WC (a Földön)* (összetétel ebből: **fnge'** könnyít magán és **tseng hely**)
- fnge'o':** [fn.ɔ?] _{PF} i.(t) *kíván, követel*
- fnu:** [fn'u] _{PF} i.(tn) *lehalkít, elcsendesül*
- fo:** [fo] _{PF} nm. *ők sokan* (eredete: **ay+ törölt többes számú gyengítő morféma és po ő**)
- fpak:** [fp'ak'] _{PF} ige *abbahagy, felfüggeszt (a cselekvés folytatódni fog)*
- fpé':** [fp.ɛ?] _{PF} i.(t) *(el)küld*
- fpéio:** [fpɛ.'i.o] _{PF} fn. *kihívás (ünnepélyes)*
- fpí+:** [fpi] _{PF} told. *(azért), hogy; valaminek az érdekében*
- fpil:** [fp'il] _{PF} i.(t) *gondol(kodik)*
- fpilfya:** [fpil.fja] _{PF} fn. *gondolkodásmód* (összetétel ebből: **fpil gondol** és **fya'o mód**)
- fpom:** [fpom] _{PF} fn. *béke, jólét*
- fpomron:** [fpom.'ron] _{PF} fn. *egészség vagy jólét (szellemi)* (eredete: **fpom jólét** és **ronsem elme**) cs.sz.
- fpomronga':** [fpom.'ro.ŋa?] _{PF} mn. *egészséges (szellemileg)* (összetétel ebből: **fpom jólét** és **ronsem elme**) n.e.
- fpomtókx:** [fpom.'tok'] _{PF} fn. *egészség (fizikai)* (összetétel ebből: **fpom jólét** és **tokx test**) cs.sz.
- fpomtókxnga':** [fpom.'tok'.ŋa?] _{PF} mn. *egészséges (fizikailag)* (összetétel ebből: **fpom jólét** és **tokx test**) n.e.
- fpäkim:** [fp'.æ.kim] _{PF} i.(tn) *belép*
- fra'u:** [fra.'u] _{PF} fn. *minden* (eredete: **'u dolog**)
- frayya:** [fra.fja] _{PF} hsz. *mindenhogy* (összetétel ebből: **fra'u minden** és **fya'o út**)

- frakrr:** [ˈfra.kɾ] _{PF} *hsz. mindig (eredete: krr idő)*
- fralo:** [ˈfra.lo] _{PF} *hsz. minden alkalommal, minden esetben, minden időben (eredete: alo idő)*
- frapo:** [ˈfra.po] _{PF} *nm. mindenki (eredete: po ő)*
- frato:** [ˈfra.to] _{PF} *felsőfok jele, leg- mindennél olyanabb (toldalékként viselkedik)*
- fratrr:** [fra.ˈtɾ] _{PF} *hsz. naponta, minden nap (eredete: trr nap)*
- fratseng:** [ˈfra.tʂɛŋ] _{PF} *hsz. mindenütt, mindenhol (eredete: tseng hely)*
- fratxon:** [fra.ˈtʰon] _{PF} *hsz. minden éjjel (eredete: txon éj)*
- frawzo:** [fraw.ˈzo] _{PF} *gesz. Minden rendben, minden OK (eredete: fra’u minden és zo jól lenni)*
- fr̥p:** [fr̥.p] _{PF} *i.(t) harap*
- fr̥fen:** [ˈfr̥.fɛn] _{PF} *i.(t) (meg)látogat*
- fr̥rtu:** [ˈfr̥.tu] _{PF} *fn. vendég*
- fta:** [fta] _{PF} *fn. csomó*
- ftang:** [ft.aŋ] _{PF} *i.(tnm) befejez, abbahagy*
- fta si:** [fta s.i] _{PF} *i.(tn) csomóz (eredete: fta csomó)*
- ftawnemkrr:** [ftaw.ˈnɛm.kɾ] _{PF} *fn. múlt (összetétel ebből: ft«awn»em elhalad (vmi. mellett) (befejezett melléknévi igenévi alak) és krr idő)*
- ftär:** [ftær] _{PF} *mn. bal (bal oldali)*
- ftärpa:** [ˈftær.pa] _{PF} *fn. bal oldal (összetétel ebből: ftär bal és pa’o oldal)*
- fte:** [ftɛ] _{PF} *ksz. a célból/azért, hogy (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)*
- fteke:** [ˈftɛ.kɛ] _{PF} *ksz. hogy nehog, különben (összetétel ebből: fte a célból/azért, hogy és ke nem (valami tagadása)) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)*
- ftem:** [ft.ɛm] _{PF} *i.(t) elhalad (vmi. mellett)*
- ftia:** [ft.i.ˈa] _{PF} *i.(t) megfigyel, szemügyre vesz, tanulmányoz*
- ftu-:** [ftu] _{PF} *esz. felől, irányából*
- ftue:** [ˈftu.ɛ] _{PF} *mn. könnyű, egyszerű*
- ftumfa-:** [ˈftum.fa] _{PF} *told. ki(-felé), belülről (eredete: mifa belül)*
- ftxavang:** [ˈftʰa.vaŋ] _{PF} *mn. szenvedélyes*
- ftxey:** [ftʰ.ɛj] _{PF} *i.(t) választ*
- ftxey:** [ftʰ.ɛj] _{PF} *ksz. (-e)... vagy nem, (-e)... vagy sem*
- ftxi:** [ftʰ.i] _{PF} *fn. nyelv (testrész)*
- ftxilor:** [ftʰ.i.ˈlor] _{PF} *mn. finom, jó ízű (összetétel ebből: ftxi nyelv és lor szép)*
- ftxìvã:** [ftʰ.i.ˈvæʔ] _{PF} *mn. rossz ízű (összetétel ebből: ftxì nyelv és vã’ kellemetlen)*
- ftxozã:** [ftʰ.o.ˈzæ] _{PF} *fn. ünnep(ség)*
- ftxozã si:** [ftʰ.o.ˈzæ s.i] _{PF} *i.(tn) ünnepel (eredete: ftxozã ünneplés)*
- ftxuli’u:** [ftʰ.u.ˈli.ʔu] _{PF} *i.(tn) szónokol, beszédet mond (összetétel ebből: täftxu szó és li’u szó)*
- ftxuli’uyu:** [ftʰ.u.ˈli.ʔu.ju] _{PF} *fn. szónok, (nyilvános) beszélő (eredete: ftxuli’u szónokol, beszédet mond)*
- fu:** [fu] _{PF} *ksz. vagy (kötőszó)*
- fuke:** [fu.ˈkɛ] _{PF} *ksz. vagy nem (összetétel ebből: fu vagy és ke nem)*
- fula:** [ˈfu.la] _{PF} *ksz. azt, hogy (alárendelt tagmondatot jelez) (összetétel ebből: fi’ul ez (jelölt alany eset) és a vonatkozó tagmondatot jelez)*
- furia:** [ˈfu.ri.a] _{PF} *nm., alár. annak, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: fi’uri ez (topikális) és a határozói mellékmondat kötőszava)*
- futa:** [ˈfu.ta] _{PF} *nm., alár. azt, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: fi’u-t ez-t (tárgyeset) és a határozói mellékmondat kötőszava)*
- fwa:** [fwa] _{PF} *nm., alár. az, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava) (összetétel ebből: fi’u ez (alanyeset) és a határozói mellékmondat kötőszava)*
- fwang:** [fwaŋ] _{PF} *mn. ízletes, pompás, bőséges*
- fwefwi:** [ˈfw.ɛ.fw.i] _{PF} *i.(tn) füttyül*
- fwel:** [fwɛl] _{PF} *mn. törött*
- fwem:** [fwɛm] _{PF} *mn. tompa, életlen*
- fwep:** [fwɛp] _{PF} *fn. por (felületen)*
- fwew:** [fw.ɛw] _{PF} *i.(t) keres*
- fwí:** [fw.i] _{PF} *i.(tn) csúszik, siklik*
- fwìng:** [fwìŋ] _{PF} *fn. megaláztatás, szégyen*
- fwìng si:** [fwìŋ s.i] _{PF} *i.(tn) megaláz, megszegyenít (eredete: fwìng megaláztatás, szégyen)*
- fwopx:** [fwop] _{PF} *fn. por (a levegőben) (eredete: fwep por és pìwopx felhő)*
- fya’o:** [ˈfja.ʔo] _{PF} *fn. ösvény, út, mód*
- fyalí’u:** [ˈfja.li.ʔu] _{PF} *fn. határozószó (összetétel ebből: fya’o mód és li’u szó)*
- fyan:** [fjan] _{PF} *fn. mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit*
- fyaní:** [ˈfjan.ji] _{PF} *fn. polc (összetétel ebből: fyan mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és yi szint)*

fyanyo: [ˈfjan.jo] *PF* fn. *asztal* (összetétel ebből: **fyán** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és **yo** felszín) Megjegyzés: köznapi szóhasználatban **yo** is lehet **fyanyo** helyett
fyape: [ˈfja.pɛ] *PF* kérd. *hogyan?* másik alakja: **pefya**
fyawintxu: [fja.w.in.ˈtʰ.u] *PF* i.(tn) *vezet, utat mutat* (összetétel ebből: **fyá'o** út, irány és **wintxu** mutat)
fyawintxuyu: [fja.win.ˈtʰ.u.ju] *PF* fn. *vezető (személy)* (eredete: **fyawintxu** vezet, utat mutat)
fyel: [fy.ɛl] *PF* i.(t) *lepecsétel, hozzáférhetetlenné tesz*
fyep: [fj.ɛpʰ] *PF* i.(t) *(meg)fog, kézben tart, mar-*

H

ha: [ha] *PF* ksz. *úgy, akkor, abban az esetben*
ha': [h.aʔ] *PF* i.(tn) *illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik, természeténél fogva erősít*
ha'ngir: [haʔ.ŋir] *PF* fn. *délután*
hafyon: [ha.ˈfjon] *PF* fn. *bölcsesség*
hafyonga': [ha.ˈfjo.ŋaʔ] *PF* mn. *bölcs* (eredete: **hafyon** bölcsesség) *nem emberekre/személyekre*
hahaw: [ˈh.a.h.aw] *PF* i.(tn) *alszik*
ham: [ham] *PF* mn. *előző (korábbi)*
hamalo: [ha.ˈma.lo] *PF* hsz. *múltkor* (összetétel ebből: **ham** előző és **alo** idő)
han: [h.an] *PF* i.(t) *elveszít*
hangham: [ˈh.aŋ.h.am] *PF* i.(tn) *nevet, kacag*
hangvur: [ˈhaŋ.vur] *PF* fn. *vicc, mulatságos történet* (összetétel ebből: **hangham** nevet és **vur** történet)
hapxi: [ha.ˈpʰi] *PF* fn. *rész*
hapxitu: [ha.ˈpʰi.tu] *PF* fn. *(csoporth)tag* (eredete: **hapxi** rész)
hasey: [ha.ˈsɛj] *PF* mn. *kész, befejezett*
hasey si: [ha.ˈsɛj ˈs.i] *PF* i.(tn) *befejez, elvégez* (eredete: **hasey** kész, befejezett)
hawl: [h.awl] *PF* i.(t) *készül(ődik)*
hawmpam: [ˈhawm.pam] *PF* fn. *zaj, szükségtelen hang* (eredete: **hawng** túlzás és **pam** hang)
hawng: [hawŋ] *PF* fn. *(kötött morféma) túlzás*
hawngkrr: [ˈhawŋ.kʰ] *PF* hsz. *későn* (összetétel ebből: **hawng** túlzás és **krr** idő)

kol
fyeyn: [fjɛjn] *PF* mn. *érett, fejlett, felnőtt*
fyeyntu: [ˈfjɛjn.tu] *PF* fn. *felnőtt személy* (eredete: **fyeyn** érett, fejlett)
fyin: [fjin] *PF* mn. *egyszerű*
fyinép'ang: [fjin.ɛp.ˈʔaŋ] *PF* fn. *összetettség foka* (összetétel ebből: **fyin** egyszerű és **ep'ang** összetett)
fyinép'angpe: [fjin.ɛp.ˈʔaŋ.pɛ] *PF* kérd. *menyire összetett?* (eredete: **fyinép'ang** összetettség foka) másik alakja **pefyinép'ang**
fyole: [ˈfjo.lɛ] *PF* mn. *fenséges, magasztos, a tökéletesnél is jobb*
fyolup: [ˈfjo.lupʰ] *PF* mn. *rendkívüli, kitűnő, fenséges stílusú* (összetétel ebből: **fyole** fenséges és **lupra** stílus)

hawntsyokx: [hawn.ˈtsjokʰ] *PF* fn. *kesztyű* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **tsyokx** kéz)
hawnu: [ˈh.aw.n.u] *PF* i.(t) *(meg)véd, (meg)óv*
hawnven: [hawn.ˈvɛn] *PF* fn. *cipő* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **venu** lábfej)
hawre': [haw.ˈrɛʔ] *PF* fn. *kalap* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **re'o** fej)
hawtsyip: [ˈhaw.tsjipʰ] *PF* fn. *szunyókálás* (eredete: **hahaw** alszik)
hay: [haj] *PF* mn. *következő*
hayalo: [ha.ˈja.lo] *PF* hsz. *legközelebb* (összetétel ebből: **hay** következő és **alo** idő)
hän: [hæn] *PF* fn. *háló*
hefi: [ˈh.ɛ.f.i] *PF* i.(t) *érez (szagot!)*
hefitswo: [ˈhɛ.fi.tswɔ] *PF* fn. *szaglás* (eredete: **hefi** szagol)
hek: [h.ɛkʰ] *PF* i.(tn) *furcsának, különösnek, idegennek, váratlannak lenni*
hena: [ˈh.ɛ.n.a] *PF* i.(t) *hord, visz*
hermeyp: [hɛɾ.ˈmɛjpʰ] *PF* fn. *hózápor* (eredete: **herwi** hó és **meyp** gyenge)
hertxayo: [ˈhɛɾ.tʰa.jo] *PF* fn. *hómező* (eredete: **herwi** hó és **txayo** mező)
herwi: [hɛɾ.wi] *PF* fn. *hó*
herwiva: [ˈhɛɾ.wi.va] *PF* fn. *hópehely* (eredete: **herwi** hó és **ilva** pehely)
hewne: [ˈhɛw.nɛ] *PF* mn. *puha (tárgy)*
heyne: [h.ɛjn] *PF* i.(tn) *ül*
heyr: [hɛjɾ] *PF* fn. *mellkas*
hifwo: [ˈh.i.fw.o] *PF* i.(tn) *menekül, szökik*

hipx: [hipʰ] *PF* i.(t) *irányít, szabályoz*
hiup: [ʰi-upʰ] *PF* i.(t), i.(tn) *köp*
hiyik: [ʰi.jikʰ] *PF* mn. *különös, furcsa*
hi'ang: [ʰi.ʔaŋ] *PF* fn. *rovar* (összetétel ebből: **hi'i** *kis* és **ioang** *állat*)
hi'i: [ʰi.ʔi] *PF* mn. *kicsi, apró, parányi*
hikrr: [ʰi.kɾ] *PF* fn. *másodperc, nagyon rövid idő* (összetétel ebből: **hi'i** *kis* és **krr** *idő*)
him: [him] *PF* mn. *kevés, csekély*
himpxi: [him.'p'i] *PF* fn. *kisebbség, kis rész*
hímtxampe: [him.'t'am.pɛ] *PF* kérd. *mennyi?* másik alakja: **pímtxan**
hímtxan: [him.'t'an] *PF* fn. *összeg, mennyiség* (összetétel ebből: **him** *kevés* és **txan** *sok*)
hímtxew: [him.'t'ɛw] *PF* fn. *minimum* (összetétel ebből: **him** *kevés* és **txew** *határ*)
hímtxewvay: [him.'t'ɛw.vaɟ] *PF* hsz. *minimális, legalább* (eredete: **hímtxew** *minimum*)
hino: [hi.'no] *PF* mn. *finom, részletes, precíz, bizonyult (dolog)*
hipey: [ʰi.p.ɛɟ] *PF* i.(tn) *tétovázik, habozik* (eredete: **hi'i** *kis* és **pey** *várni*)

I

i'en: [iʔ.ɛn] *JC* fn. *húros hangszer*
ikut: [i.kutʰ] *PF* fn. *hús aprításához használt rúd*
il: [i:l] *PF* i.(tn) *hajlik*
inan: [i.'n'an] *PF* i.(t) *olvas* (e.g. az erdőt), *érzékelés útján tudást szerez valamiről* (a hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet kap)
inanfya: [i.'nan.fja] *PF* fn. *érzék (érzékelés)* (összetétel ebből: **inan** *olvas, érzékelés útján tudást szerez* és **fya'o** *út, mód*)
ingyen: [iŋ.jɛn] *PF* fn. *titokzatosság vagy értetlenség érzése*
ingyenga': [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* mn. *titokzatos, rejtélyes* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
ingyentsim: [iŋ.jɛn.tsim] *PF* fn. *rejtély, talány,*

K

ka-: [ka] *PF* told. *túl(ra), át(al)*
kakpam: [kak.'pam] *PF* mn. *süket* (eredete: **pam** *hang*)
kakrel: [kak.'rɛl] *PF* mn. *vak* (eredete: **rel** *kép*)
kalin: [ka.'lin] *PF* mn. *édes (íz)*
kaltxi: [kal.'t'i] *PF* gesz. *szia!, üdvözöllek! (talál-*

hìtxoa: [hi.'t'o.a] *PF* gesz. *Elnézést!* (eredete: **hi'i** *kis* és **txoa** *megbocsájtás*)
hoan: [ʰo.an] *PF* fn. *kényelem*
hoet: [ʰo.ɛtʰ] *PF* mn. *hatalmas, terjedelmes, kiterjedt*
hol: [hol] *PF* mn. *néhány, kevés*
holpxay: [hol.'p'aɟ] *PF* fn. *szám* (összetétel ebből: **hol** *kevés* és **pxay** *sok*)
holpxaype: [hol.'p'aɟ.pɛ] *PF* kérd. *hány darab?* (összetétel ebből: **holpxay** *szám* és **pe** *kérdőszó képző*)
hona: [ʰo.na] *PF* mn. *kedves, imádnivaló, cuki*
hrrap: [ʰɾ.apʰ] *PF* fn. *veszély*
hu-: [hu] *PF* esz. *-val/-vel* (*társhatározó*)
hufwa: [hu.'fwa] *PF* ksz. *bár, ugyanakkor, ám-bátor*
hufwe: [hu.'fwɛ] *PF* fn. *szél (szellő)*
hufwetsyip: [hu.'fwɛ.tʂjipʰ] *PF* fn. *szellő, enyhe szél* (eredete: **hufwe** *szél*)
hultstxem: [h.ul.'tʂt'.ɛm] *PF* i.(t) *akadályoz*
hum: [h.um] *PF* i.(tn) *elmegey, elhagy*
huru: [ʰu.ru] *PF* fn. *főzőedény*

rejtvény, titokzatosság (összetétel ebből: **ingyen** *titokzatosság érzése* és **tsim** *forrás*)
ingyentsyip: [iŋ.jɛn.tʂjipʰ] *PF* fn. *trükk, bűvészmutatvány, ügyes/speciális módszer* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
io-: [i.o] *PF* told. *fent, felül, felett*
ioang: [i.'o.aŋ] *PF* fn. *állat, vadállat*
ioi: [i.'o.i] *PF* fn. *dísz, vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része)*
ioi si: [i.'o.i.s-i] *PF* i.(tn) *díszít* (eredete: **ioi** *dísz*)
ionar: [i.'o.naɾ] *PF* fn. *sikoll-lovagló napellenző / rostély* (a szem fölött viselik)
irayo: [i.'ra.jo] *JC* fn., gesz. *köszönet, köszönöm!*
irayo si: [i.'ra.jo 's-i] *PF* i.(tn) *megköszön* (eredete: **irayo** *köszönet*)

kozáskor)

kaltxi si: [kal.'t'i 's-i] *PF* ige *köszön(t), üdvözöl* (eredete: **kaltxi** *helló*)
kam-: [kam] *PF* told. *...előtt (időben)*
kame: [ʰk.a.m.ɛ] *PF* i.(t) *(bele)lát* (*spirituális értelemben*), *lény(eg)ében megért/felismer, 'grok-*

- kol'*
- kan:** [k·an] *PF* i.(tm), i.(t) *(meg)céloz*
- kan'in:** [k·an.ʔ·m] *PF* i.(t) *koncentrál valamire, specializálódik, különösen érdeklődik (összetétel ebből: kan elfoglalt és 'in be busy)*
- kanfpil:** [k·an.fp·il] *PF* i.(tn) *összpontosít, koncentrál (összetétel ebből: kan cél és fpil gondol)*
- kangay:** [ka.ʎaj] *PF* mn. *érvényes (rokonértelmű a ngay-jal igaz)*
- kangay si:** [ka.ʎaj s·i] *PF* i.(tn) *érvényesít, megerősít (eredete: kangay érvényes)*
- kanom:** [k·a.n·om] *PF* i.(t) *megszerez, kap*
- kanu:** [ka.nu] *PF* mn. *eszés, okos, értelmes cs.sz.*
- kar:** [k·ar] *PF* i.(t) *tanít*
- karyu:** [kar.ju] *PF* fn. *tanító (eredete: kar tanít)*
- karyunay:** [kar.ju.'naj] *PF* fn. *leendő tanár (eredete: karyu tanár)*
- kato:** [ka.to] *PF* fn. *ritmus*
- kavuk:** [ka.'vukʔ] *PF* fn. *hútlenség, árulás*
- kavuk si:** [ka.'vukʔ 's·i] *PF* i.(tn) *elárul, hátra támad (eredete: kavuk árulás)*
- kaw'it:** [kaw.'ʎitʔ] *PF* hsz. *egyáltalán, egyáltalán nem (lásd ke...kaw'it egyáltalán nem kifejezésekben) (összetétel ebből: ke 'aw nem és 'it kevés)*
- kawkr:** [kaw.kr] *PF* hsz. *soha (összetétel ebből: ke 'aw nem és krr idő)*
- kawxan:** [kaw.'k'an] *PF* mn. *szabad, akadálytalan (összetétel ebből: ke 'aw egy se és ekxan akadály)*
- kawl:** [kawl] *PF* hsz. *keményen, szorgalmasan*
- kawng:** [kawŋ] *PF* mn. *rossz, gonosz*
- kawnglan:** [kawŋ.lan] *PF* mn. *gonosz, rosszul indulatú (összetétel ebből: kawng rossz, gonosz és txe'lan szív)*
- kawngsar:** [kawŋ.s·ar] *PF* i.(t) *kihasznál*
- kawnomum:** [kaw.'no.mum] *PF* mn. *ismeretlen (összetétel ebből: ke nem és omum tud)*
- kawtseng:** [kaw.ʎseŋ] *PF* hsz. *sehol (összetétel ebből: ke 'aw egy se és tseng hely)*
- kawtu:** [kaw.tu] *PF* nm. *senki (összetétel ebből: ke 'aw nem és tute személy)*
- kay-:** [kaj] *PF* told. *mostantól (a jövőben)*
- kaym:** [kajm] *PF* fn. *este (alkonyat előtt), késő délután*
- kä:** [k·æ] *PF* i.(tn) *megy*
- kä'ärp:** [kæ.ʔ·æ.r·pʔ] *PF* i.(t) *tol, lök, taszít (összetétel ebből: kä megy és 'ärp mozgat*
- (meg)mozdít)*
- kämakto:** [kæ.'m·ak.t·o] *PF* ige *kilovagol (összetétel ebből: kä megy és makto lovagol, megül)*
- kämunge:** [kæ.'m·u.ŋ·e] *PF* i.(t) *visz (eredete: munge visz, hoz)*
- käpxi:** [kæ.'p'ʎi] *PF* fn. *hátsó (fél vagy rész) (összetétel ebből: kä megy és hapxi rész)*
- käsatseng:** [kæ.'sa.ʎseŋ] *PF* hsz. *odakint (összetétel ebből: kä megy és tseng hely)*
- käsri:** [kæ.'sr·m] *PF* i.(t) *kölcsön ad (eredete: sri ideiglenesen átad egyiktől a másiknak)*
- käteng:** [k·æ.t·eŋ] *PF* i.(tn) *időt tölteni, „lógni” valakivel*
- ke:** [k·e] *PF* hsz. *nem*
- ke'aw:** [k·e.'ʎaw] *PF* mn. *elosztott, darabolt (összetétel ebből: ke nem és 'aw egy)*
- ke'u:** [k·e.ʎu] *PF* nm. *semmi (összetétel ebből: ke nem és 'u dolog)*
- kea:** [k·e.a] *PF* mn. *nem (főnév előtt)*
- kefpomronga':** [k·e.fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* mn. *egészségtelen, beteg (szellemileg) (összetétel ebből: ke nem és fpomronga' egészséges (szellemileg)) n.e.*
- kefpomtongxa':** [k·e.fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* mn. *egészségtelen (fizikailag) (összetétel ebből: ke nem és fpomtongxa' egészséges (fizikailag)) n.e.*
- keftxo:** [k·e.'ft'o] *PF* gesz. *boldogtalan, szomorú, 'Milyen szomorú!'*
- kefyak:** [k·e.'fjakʔ] *PF,PTT* part. *ugye? igaz-e? nem igaz? (összetétel ebből: ke fya nem út és srak -e (eldöntendő kérdés jele))*
- kehe:** [k·e.h·e] *PF* hsz. *nem (tagadás)*
- kekem:** [k·e.k·em] *PF* nm., hsz. *tett/cselekvés nélkül (összetétel ebből: ke nem és kem tett)*
- kelemwepey:** [k·e.l·em.'we.j·pe.j] *PF* mn. *türelmetlen (eredete: ke nem és lemwepey türelmes)*
- kelfpomron:** [k·el.fpom.'ron] *PF* mn. *egészségtelen, beteg (szellemileg) (összetétel ebből: ke nem és lefpomron egészséges (szellemileg)) cs.sz.*
- kelfpomtokx:** [k·el.fpom.'tokʔ] *PF* mn. *egészségtelen (fizikailag) (összetétel ebből: ke nem és fpomtokx egészség) cs.sz.*
- kelhoan:** [k·el.'ho.an] *PF* mn. *kényelmetlen (eredete: hoan kényelem)*
- kelkin:** [k·el.'kin] *PF* mn. *felesleges*

- kelku:** [ˈkɛl.ku] *PF* fn. *otthon, ház*
- kelku si:** [ˈkɛl.ku ˈs-i] *PF* i.(tn) *lakik* (eredete: **kelku** *otthon*)
- kelsar:** [kɛl.ˈsɑɾ] *PF* mn. *haszontalan, hiábavaló* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **lesar** *hasznos*)
- keltrrr:** [kɛl.ˈtɾ.tɾ] *PF* mn. *szokatlan* (eredete: **ke** *nem* és **letrrrr** *mindennapos*)
- keltsun:** [kɛl.ˈtʃun] *PF* mn. *lehetetlen* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **tsun** *tud*)
- kem:** [kɛm] *PF* fn. *cselekedet, tett*
- kemli' u:** [ˈkɛm.li.ʔu] *PF* fn. *ige* (összetétel ebből: **kem** *cselekedet* és **li' u** *szó*)
- kemli' uvi:** [ˈkɛm.li.ʔu.vi] *PF* fn. *infixum* (eredete: **kemli' u** *ige*)
- kempe:** [ˈkɛm.pɛ] *PF* kérd. *mi történik? mit csinál?* másik alakja: **pehem** (eredete **kem** *tett, cselekedet*)
- kem si:** [ˈkɛm ˈs-i] *PF* i.(tn.). *csinál* (eredete: **kem** *cselekedet*)
- kemwiä:** [kɛm.ˈwi.æ] *PF* mn. *helytelen, igazságtalan, rossz* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **muiä** *helyes, igazságos, jó*)
- ken'aw:** [kɛ.n.ˈʔaw] *PF* hsz. *nem csak* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **ni'aw** *csak*)
- keng:** [kɛŋ] *PF* hsz. *még* (*fokozószó*)
- kenong:** [ˈk.ɛ.n.oŋ] or [ˈkɛ.n.oŋ] *PF* i.(tn) *példát mutat, elől jár* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **nong** *követ*)
- kenzen:** [kɛ.n.ˈzɛn] *PF* mn. *nem szükséges* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **nizen** *kell*)
- kerusey:** [ˈkɛ.ru.sɛj] *PF* mn. *halott* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **r«us»ey** *élő* (*folyamatos melléknévi igenevet képző igei infixum*))
- kesran:** [kɛ.ˈsɾan] *PF* mn. *olyan amilyen, középszerű* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **sran** *igen*) (Ennek a szónak a származása nem teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerúséget is kifejez.)
- keteng:** [ˈkɛ.tɛŋ] *PF* mn. *más* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **teng** *megegyező*)
- ketsran:** [kɛ.ˈtʃɾan] *PF* mn., ksz. *mindegy, bármi* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **tsranten** *számít*)
- ketsuktiam:** [kɛ.tʃuk.ˈti.am] *PF* mn. *megszámlálhatatlan, végtelen* (*sok*) (eredete: **ketsuk**– *hatatlan, -hetetlen* és **tiam** *számol*)
- ketsuktswa':** [kɛ.tʃuk.ˈtʃwaʔ] *PF* mn. *felejthetetlen* (eredete: **ketsuk**– *nem képes és tswa'* *elfelejt*)
- ketuwong:** [ˈkɛ.tu.woŋ] *PF* fn. *idegen, ismeretlen személy*
- kew:** [kɛw] *PF* szám *nulla, 0*
- kewan:** [ˈkɛ.wan] *PF* fn. *kor* (eredete: **koak** *öreg* és **'ewan** *fiatal*)
- kewong:** [ˈkɛ.woŋ] *PF* mn. *idegen, ismeretlen*
- key:** [kɛj] *PF* fn. *arc, orca, ábrázat*
- keyawr:** [kɛ.ˈjɑwɾ] *PF* mn. *helytelen, téves, nem helyes* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **eyawr** *helyes*)
- keye'ung:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* fn. *örület*
- keyn:** [k.ɛjn] *PF* i.(t) *letesz*
- keyrel:** [ˈkɛy.rɛl] *PF* fn. *arc kifejezés* (összetétel ebből: **key** *arc* és **rel** *kép*)
- kezemplltxe:** [kɛ.zɛm.pl.ˈtʃɛ] *PF* hsz. *természetesen, mondani sem kell* (összevonás: **ke+zene+pivlltxe**)
- ki:** [ki] *PF* ksz. *de inkább, de helyette*
- kifkey:** [ki.ˈfkɛj] *PF* fn. *világ* (*fizikai, kézzelfogható*)
- kilvan:** [kil.ˈvan] *PF* fn. *follyó*
- kin:** [k.in] *PF* i.(t) *szüksége van valamire*
- kinam:** [ki.ˈnam] *PF* fn. *láb*
- kinamtil:** [ki.ˈnam.til] *PF* fn. *térd* (összetétel ebből: **kinam** *láb* és **til** *izület*)
- kinä:** [ˈki.næ] *PF* szám *hét, 7*
- kintrr:** [ˈkin.tɾɪ] *PF* fn. *egy hét* (eredete: **kinä** *hét* és **trr** *nap*)
- kintrram:** [ˈkin.tɾam] *PF* fn. *a múlt* (*előző*) *hét* (eredete: **kintrr** *hét*)
- kintrray:** [ˈkin.tɾaj] *PF* fn. *a jövő* (*következő*) *hét* (eredete: **kintrr** *hét*)
- kip-:** [kipʔ] *PF* esz. *között(e)*
- kive:** [ˈki.vɛ] *PF* mn. *hetedik* (*sorszámnév*) (eredete: **kinä** *hét*)
- ki'ong:** [ki.ˈʔoŋ] *PF* mn. *lassú*
- kim:** [k.im] *PF* i.(t) *forogat, pörget* **Pol** **rumit** **kolim** *Pörgette a labdát*
- kimar:** [ki.ˈmaɾ] *PF* mn. *szezonális* (*étel, zöltség vagy állat*)
- king:** [kiŋ] *PF* fn. *fonal*
- kite'e:** [ki.te.ˈʔɛ] *PF* fn. *szolgálat*
- kite'e si:** [ki.te.ˈʔɛ ˈs-i] *PF* i.(tn) *szolgál* (eredete: **kite'e** *szolgálat*)
- klifro':** [kl.ˈfr.oʔ] *PF* i.(átn) *felelős valamiért*

klkã: [kɫ.ˈk.æ] *PF* i.(tn) *leereszkedik, alászáll* (összetétel ebből: **klpa** *alj(a)* és **kã** *megy*)
klkulat: [kɫ.ˈk.u.l.at˘] *PF* i.(t) *felás*
klkxem: [kɫ.ˈk.ˌɛm] *PF* i.(tn) *áll*
klpa: [ˈkɫ.pa] *PF* fn. *alj(a), fenék*
klpã: [kɫ.ˈp.æ] *PF* i.(tn) *leszáll, földet ér* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **pãhem** *érkezik*)
klpxiltu: [kɫ.ˈp.ɪl.tu] *PF* fn. *terület*
klrikx: [kɫ.ˈrik˘] *PF* fn. *földrengés* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **rikx** *mozog*)
klte: [ˈkɫ.tɛ] *PF* fn. *föld, talaj*
kltseng: [ˈkɫ.t͡sɛŋ] *PF* fn. *helyzet* (eredete: **tseng** *hely*)
kltxay: [kɫ.ˈt.ˌaj] *PF* i.(tn) *a földön feküdni* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **txay** *laposan feküdni*)
kltxeykay: [kɫ.t.ˈɛj.ˈk.aj] *PF* i.(t) *lefektet (vmit) a földre* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **txay** *laposan fekszik*) tárgyas változata a *kltxay*-nak
klvawm: [ˈkɫ.vawm] *PF* mn. *barna* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **vawm** *sötét*)
klwo: [kɫ.ˈw.o] *PF* i.(tn) *leszáll, földet ér* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **wo** *nyúl*)
kllyem: [kɫ.ˈj.ɛm] *PF* i.(t) *temet* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **yem** *rak*)
klza˘u: [kɫ.ˈz.a.ˌu] *PF* i.(tn) *lejön, leereszkedik* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **za˘u** *jön*)
ko: [ko] *PF* part. *nosza!*
ko˘on: [ˈko.ˌon] *PF* fn. *kör, ovális, nagyjából kerek forma* (eredete: **koum** *kerekített* és **˘on** *alak*)
koak: [ˈko.ak˘] *PF* mn. *öreg, idős, hajlott korú*
koaktan: [ˈko.ak.tan] *PF* fn. *öregember (férfi)* (eredete: **koak** *öreg, idős*)
koakte: [ˈko.ak.tɛ] *PF* fn. *öregasszony* (eredete: **koak** *öreg, idős*)
koaktu: [ˈko.ak.tu] *PF* fn. *öreg ember/öreg személy* (eredete: **koak** *öreg, idős*)

Kx

kxa: [k˘a] *PF* fn. *száj*
kxakx: [k˘.ak˘] *PF* i.(tn) *török*
kxam: [k˘am] *PF* fn. *közép, középpont*
kxamlã–: [ˈk˘am.lã] *PF* told. *át, keresztül (vmi közepén át)* (eredete: **kxam** *közép*)
kxamtrr: [ˈk˘am.t͡r] *PF* fn. *dél (napszak)* (összetétel ebből: **kxam** *közép* és **trr** *nap*)
kxamtrrmaw: [ˈk˘am.t͡r.maw] *PF* fn. *kora*

kolan: [ko.ˈlan] *PF* gesz. *vagyis, illetve, akarom mondani* (eredete: **kan** *céloz*)
kop: [kop˘] *PF* *hsz. is, szintén*
kop: [kop˘] *PF* *hsz. is, szintén*
koren: [ko.ˈrɛn] *PF* fn. *szabály*
kosman: [ko.ˈsman] *PF* mn. *csodálatos, klassz, fantasztikus*
koum: [ˈko.um] *PF* mn. *kerekített, hajlított, görbe*
krr: [k͡r] *PF* fn. *idő*
krra: [ˈk͡r.a] *PF* *ksz. amikor, abban az időben mikor* (eredete: **krr** *idő*)
krrka–: [ˈk͡r.ka] *PF* told. *alatt, folyamán, közben* (eredete: **krr** *idő*)
krrnekx: [k͡r.ˈn.ɛk˘] *PF* i.(tn) *időt vesz igénybe (ii)* (összetétel ebből: **krr** *idő* és **nekx** *elfogyaszt*)
krrpe: [ˈk͡r.pɛ] *PF* *kérd. mikor? másik alakja: pehrr* (eredete **krr** *idő*)
ku˘up: [ˈku.ˌup˘] *PF* mn. *nehéz, súlyos (fizikai értelemben)*
kulat: [ˈk.u.l.at˘] *PF* i.(t) *felfed, kimutat, leleplez* (szó szerint és átvitt értelemben is)
kum: [kum] *PF* fn. *eredmény*
kuma: [ˈkum.a] *PF* *ksz. hogy (ennek eredményeként)* (eredete: **kum** *eredmény*) megelőzi az eredményt, pl. 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (*Olyan gyönyörű volt, hogy beleszerettem.*); lásd még 'akum'
kur: [k.u͡r] *PF* i.(tn) *lóg*
kurakx: [k.u.ˈr.ak˘] *PF* i.(t) *kiűz, elüldöz*
kurfyan: [ˈkur.fjan] *PF* fn. *fogas, függesztett tárgy* (összetétel ebből: **kur** *lóg* és **fyan** *mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit*)
kurfyavi: [ˈkur.fja.vi] *PF* fn. *kampó (lógatni, függesztetni valamit)* (eredete: **kurfyan** *fogas, függesztett tárgy*)

délután (összetétel ebből: **kxamtrr** *dél* és **maw** *után*)

kxamtseng: [ˈk˘am.t͡sɛŋ] *PF* fn. *központi hely* (összetétel ebből: **kxam** *közép* és **tseng** *hely*)
kxamtxomaw: [ˈk˘am.t˘o.maw] *PF* fn. *éjfél után* (összetétel ebből: **kxamtxon** *éjfél* és **maw** *után*)
kxamtxon: [ˈk˘am.t˘on] *PF* fn. *éjfél* (összetétel

ebből: **kxam** *közép és txon éj)*
kxamyi: [k'am.ji] PF fn. *középszint* (összetétel
ebből: **kxam** *közép és yi szint)*
kxangangang: [k'ang.ang] PF gesz. *bumm!*
(*hangutánzószó*)
kxani: [k'a.ni] PF mn. *tiltott*
kxap: [k'ap] PF fn. *fenyegetés*
kxapnga': [k'ap.ŋaʔ] PF mn. *fenyegető (dolog)*
(eredete: **kxap** *fenyegetés*) n.e.
kxap si: [k'ap s.i] PF i.(tn) *fenyeget* (eredete:
kxap *fenyegetés*)
kxawm: [k'awm] PF *hsz. talán, esetleg*
kxayl: [k'ajl] PF mn. *magas*
kxaylyi: [k'ajl.ji] PF fn. *magas szint* (összetétel
ebből: **kxayl** *magas és yi szint)*
kxänäng: [k'æn.æŋ] PF mn. *bomló állapot vagy*
rothadó hús szagára emlékeztető
kxeltek: [k'el.t.ek] PF i.(t) *felvesz, emel*
kxem: [k'εm] PF i.(tn) *függőlegesnek lenni*
kxemyo: [k'εm.jo] PF fn. *fal, függőleges felület*
(összetétel ebből: **kxem** *függőlegesnek lenni*
és **yo** *felület*)
kxener: [k'ε.nεr] PF fn. *füst*
kxetse: [k'ε.tse] PF fn. *farok*

L

lafyon: [la.'fjon] PF mn. *bölcs* (eredete: **hafyon**
bölcsesség)cs.sz.
lahe: [la.he] PF nm. *más*
lal: [lal] PF mn. *régi (mip ellentéte) n.e.*
lam: [l'am] PF i.(tn) *látszik, (fel)tűnik*
lang: [l'ang] PF i.(t) *(meg)vizsgál, felfedez*
lapo: [la.po] PF nm. *más, másik ember vagy do-*
log (összetétel ebből: **lahe** *más és po* *ő*)
laro: [la.ro] PF mn. *tiszta*
laro si: [la.ro s.i] PF i.(tn) *tisztít* (eredete: **laro**
tiszta)
latem: [l'a.t.εm] PF i.(tn) *változik* (**l«eyk»atem**
i.(t) *változik*)
latsi: [l'a.'ts.i] LA ige lépést tart
law: [law] PF mn. *tiszta, világos, bizonyos*
lawk: [l'awk] PF i.(t) *értekezik, beszél valamiről,*
oda vonatkozót mond
lawnol: [l'aw.nol] PF fn. *nagy öröm*
lawr: [lawr] PF fn. *dal, dallam*
law si: [l'aw 's.i] PF i.(tn.) *világossá tesz* (eredete:
law *világos*)
layompin: [la.'jom.pin] PF fn. *fekete szín* (ere-

kxeyey: [k'ε.jεj] PF fn. *hiba*
kxix: [k'it'] PF fn. *halál*
kxi: [k'i] PF gesz. *hello* (eredete: **kaltxi** *hello*)a
"kalxi rövid alakja
kxim: [k'xm] PF i.(t) *parancsol, utasít*
kximyu: [k'xm.ju] PF fn. *parancsnok, főnök*
(eredete: **kxim** *parancsol, utasít*)
kxll: [k''] PF fn. *lerohanás*
kxll si: [k' 's.i] PF i.(tn) *lerohan, támad* (eredete:
kxll *lerohanás*)
kxor: [k'or] PF fn. *erős vízesés, jellemzői: fültépő*
hangja és halálos ereje (megszámlálható, de csak
ritkán)
kxu: [k'u] PF fn. *baj, ártalom*
kxuke: [k'u.ke] PF mn. *biztonságos* (összetétel
ebből: **kxu** *ártalom és ke* *nem*)
kxukx: [k'uk'] PF i.(t) *lenyel*
kxum: [k'um] PF mn. *nyúlós, kocsonyás, sűrű*
kxumpay: [k'um.pa] PF fn. *sűrű folyadék, gél*
(eredete: **kxum** *nyúlós, kocsonyás, sűrű*)
kxu si: [k'u s.i] PF i.(tn) *árt* (eredete: **kxu** *ár-*
talom)
kxutu: [k'u.tu] PF fn. *ellenség* (eredete: **kxu**
baj)

eredete: **layon** *black*)
layon: [la.'jon] PF mn. *fekete*
lätxayn: [l'æ.'t'ajŋ] PF i.(t) *csatában legyőz,*
meghódít
le'al: [lε.'ʔal] PF mn. *pazarló* (eredete: **'al** *paza-*
rol) n.e.
le'aw: [lε.'ʔaw] PF mn. *egyetlen*
le'awtu: [lε.'ʔaw.tu] PF mn. *egyedül lévő,*
magányos (összetétel ebből: **'aw** *egy és tute*
személy)
le'en: [lε.'ʔεŋ] PF mn. *elméleti, intuitív* (eredete:
'en *találgatás*) n.e.
lefkrr: [lε.'fkɾ] PF mn. *időszerű/jelenlegi* (eredete:
fikrr *most*)
lefnelan: [lε.'fnε.lan] PF mn. *hím-, férfi-* (eredete:
fnelan *hím, férfi*)
lefnele: [lε.'fnε.lε] PF mn. *nőstény-, női-* (eredete:
fnele *nőstény, nő*)
lefngap: [lε.'fŋap] PF mn. *fém(ből készült)* (eredete:
fngap *fém*)
lefpom: [lε.'fpom] PF mn. *nyugodalmos, derűs,*
kellemes (eredete: **fpom** *boldogság, béke*) n.e.

- lefpomron:** [lɛ.fpɔm.'rɔn] *PF* mn. *egészséges (szellemileg) (eredete: fpomron egészség vagy jólét (szellemi))* cs.sz.
- lefpomtókx:** [lɛ.fpɔm.'tɔk'] *PF* mn. *egészséges (fizikailag) (eredete: fpomtókx egészség (fizikai))* cs.sz.
- lehawmpam:** [lɛ.'hawm.pam] *PF* mn. *zajos (eredete: hawmpam zaj)*
- lehawng:** [lɛ.'hawŋ] *PF* mn. *túlzó, túlzásba vitt (eredete: hawng túlságosan)*
- lehawngkrr:** [lɛ.'hawŋ.kɾ] *PF* mn. *késői (eredete: hawngkrr későn)*
- lehipey:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* mn. *tétova (eredete: hipey tétovázik)*
- lehoan:** [lɛ.'ho.an] *PF* mn. *kényelmes (eredete: hoan kényelem)*
- lehrap:** [lɛ.'hɾ.ap'] *PF* mn. *veszélyes (eredete: hrap veszély)*
- leioae:** [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* fn. *tisztelet*
- leioae si:** [lɛ.i.o.'a.ɛ s.i] *PF* i.(tn) *tisztel (eredete: leioae tisztelet)*
- lek:** [lɛ.'ɛk'] *PF* i.(t) *figyelmez, engedelmeskedik*
- lekin:** [lɛ.'kin] *PF* mn. *szükséges, szükségszerű (eredete: kin szüksége van vmire)*
- lekoren:** [lɛ.ko.'rɛn] *PF* mn. *szabályos (eredete: koren szabály)*
- lekye'ung:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *bolond, őrült, őrületes (eredete: keye'ung őrület)*
- leli'fya:** [lɛ.'liʔ.fja] *PF* mn. *nyelvet illető, nyelvi (eredete: li'fya nyelv)*
- lemrey:** [lɛm.'rɛj] *PF* mn. *túlélő (pl. olyan csoport tagjai, akik közül meghalt néhány) (eredete: emrey túlél)*
- lemweypey:** [lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* mn. *türelmes (eredete: maweypey türelmesnek lenni)*
- len:** [lɛn] *PF* i.(tn) *(meg)történik, bekövetkezik*
- leNa'vi:** [lɛ.'naʔ.vi] *PF* hsz. *a na'vikkal mint néppel kapcsolatos (eredete: Na'vi a Nép)*
- leno:** [lɛ.'no] *PF* mn. *alapos, részletességre törekvő (személy)*
- lenomum:** [lɛ.'no.mum] *PF* mn. *kíváncs (eredete: newomum kíváncsi(nak lenni))*
- lenrra:** [lɛ.'nr.a] *PF* mn. *büszke (eredete: nrra büszkeség)*
- lepaj:** [lɛ.'pa.j] *PF* mn. *vizes (eredete: paj víz)*
- lepwopx:** [lɛp.'wɔp'] *PF* mn. *felhős (eredete: piwopx felhő)*
- ler:** [lɛɾ] *PF* mn. *sima, egyenletes (mozgásra!)*
- lereyfya:** [lɛ.'rɛj.fja] *PF* mn. *kulturális (eredete: reyfya kultúra)*
- lerik:** [lɛ.'rɪk'] *PF* mn. *leveles, levél-borította (eredete: rik levél)*
- lerin:** [lɛ.'rɪm] *PF* mn. *fa-, fából készült (eredete: rin fa)*
- leronsrel:** [lɛ.'rɔn.sɾɛl] *PF* mn. *képzeltbeli (eredete: ronsrelngop elképzelt)*
- lertu:** [lɛɾ.tu] *PF* fn. *kolléga*
- lesar:** [lɛ.'sar] *PF* mn. *hasznos (eredete: sar használ)*
- leskxir:** [lɛ.'sk'ir] *PF* mn. *sebesült (eredete: skxir seb)*
- lesngä'i:** [lɛ.'sŋæ.ʔi] *PF* mn. *eredeti, kezdetben vagy kezdetől fogva létező, első a sorban (eredete: sngä'i kezd)*
- lesnonrra:** [lɛ.sno.'nr.a] *PF* mn. *öntelt (eredete: snonrra önteltség)*
- leso'ha:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* mn. *lelkes, buzgó (eredete: so'ha lelkesnek lenni)* cs.sz.
- letam:** [lɛ.'tam] *PF* mn. *megfelelő (eredete: tam rendben)*
- letokx:** [lɛ.'tɔk'] *PF* mn. *testi, fizikai (eredete: tokx test)*
- letrr:** [lɛ.'tr] *RL* mn. *mindennapi (eredete: trr nap)*
- letrrrtrr:** [lɛ.'tr.tr] *PF* mn. *mindennapos, hétköznapi (eredete: trr nap)*
- letsim:** [lɛ.'tsim] *PF* mn. *eredeti, egyedi, nem más forrásból származó (eredete: tsim forrás)*
- letkxe:** [lɛ.'tsk'ɛ] *PF* mn. *kő-, kőből készült (eredete: tskxe kő)*
- letsranten:** [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* mn. *fontos (eredete: tsranten fontos)*
- letsunslu:** [lɛ.'tsun.slu] *PF* mn. *lehetséges (eredete: tsunslu tud, képes)*
- letswal:** [lɛ.'tswal] *PF* mn. *erős, hatalommal bíró (eredete: tswal erő, hatalom)*cs.sz.
- letwan:** [lɛt.'wan] *PF* mn. *cseles, trükkös (személy) (eredete: tute személy és wan elrejt)*
- letxi:** [lɛ.'t'i] *PF* mn. *sietős, kétségbeesett (eredete: txi sietség)*
- letxiluke:** [lɛ.'t'i.lu.kɛ] *PF* mn. *ráérős (sietség nélküli) (összetétel ebből: txi sietség és luke nélkül)*
- lew:** [lɛw] *PF* fn. *fedő, valaminek a teteje*
- lewäte:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* mn. *kötekedő, okoskodó (személy) (eredete: wäte vitatkozik)*

- leweopx:** [lɛ.wɛ.'op'] *PF* mn. hullámszerű (eredete: **weopx** hullám (vízé))
- lew si:** [lɛw 's-i] *PF* i.(tn) (be)fed, (el)takar (eredete: **lew** takar)
- ley:** [l-ɛj] *PF* i.(tn) értékes, megéri
- leyapay:** [lɛ.'ja.paj] *PF* mn. ködös, homályos (eredete: **yapay** köd)
- leye'krr:** [lɛ.'jɛʔ.kr] *PF* mn. korai (eredete: **ye'krr** korán)
- leyewla:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* mn. kiábrándító (eredete: **yewla** kiábrándulás)
- leym:** [l-ɛjm] *PF* i.(tnm) kiált
- leymfe':** [l-ɛjm.'fɛʔ] *PF* i.(tn) panaszkodik (összetétel ebből: **leym** kiált és **fe'** rossz)
- leymkem:** [l-ɛjm.'kɛm] *PF* i.(tn) tiltakozik (összetétel ebből: **leym** kiált és **kemwiä** helytelen, igazságtalan, rossz)
- leyn:** [l-ɛjn] *PF* i.(t) ismét, újra csinál
- lezeswa:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* mn. füves (eredete: **zeswa** fű)
- li:** [li] *PF* hsz. már
- lie:** [li.ɛ] *PF* fn. élmény, tapasztalat
- lie si:** [li.ɛ s-i] *PF* i.(tn) tapasztal (eredete: **lie** tapasztalat)
- lini:** [li.ni] *PF* fn. állat kicsinye (emlőse, madáré, halé, rovaré)
- lisre+:** [li.sɛ] *PF* hsz. mire, amíg, addigra (összetétel ebből: **li** már és **sre+** előtt)
- liswa:** [li.'swa] *PF* fn. táplálkozás, táplálás
- liswa si:** [li.'swa s-i] *PF* i.(tn) táplál (eredete: **liswa** táplálkozás, táplálás)
- litx:** [lit'] *PF* mn. éles (mint egy penge)
- li'fya:** [liʔ.fja] *PF* fn. nyelv (összetétel ebből: **li'u** szó és **fya'o** út w)
- li'fyaolo':** [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* fn. nyelvcsoporthoz, nyelvhasználók (összetétel ebből: **li'fya** nyelv és **olo'** klán)
- li'fyavi:** [liʔ.fja.vi] *PF* fn. kifejezés, nyelvi elem (eredete: **li'fya** nyelv)
- li'kong:** [liʔ.koŋ] *PF* fn. szótag (összetétel ebből: **li'u** szó és **'ekong** ütem)
- li'u:** [li.'ʔu] *PF* fn. szó
- li'uking:** [li.'ʔu.kiŋ] *PF* fn. mondat (összetétel ebből: **li'u** szó és **king** fonal111)
- li'ukingvi:** [li.'ʔu.kiŋ.vi] *PF* fn. kifejezés, szókapcsolat (eredete: **li'uking** mondat)
- li'upam:** [li.'ʔu.pam] *PF* fn. hangsúly, kiejtés (összetétel ebből: **li'u** szó és **pam** hang)
- li'upe:** [li.'ʔu.pɛ] *PF* kérd. Mi? (Mit?) másik alakja: **pel'u**
- li'upuk:** [li.'ʔu.pukʔ] *PF* fn. szótár (összetétel ebből: **li'u** szó és **puk** könyv)
- li'uvan:** [li.'ʔu.van] *PF* fn. szóvicc, szójáték (összetétel ebből: **li'u** szó és **uvan** játék)
- li'uvi:** [li.'ʔu.vi] *PF* fn. toldalék (eredete: **li'u** szó)
- lim:** [l-im] *PF* i.(átn) messze van
- ling:** [l-iŋ] *PF* i.(tn) levegőben úszik, lebeg
- lo'a:** [lo.'ʔa] *PF* fn. totem, amulet
- loi:** [lo.i] *PF* fn. tojás
- lok:** [l-okʔ] *PF* i.(t) megközelít
- lok-:** [l-okʔ] *PF* told. közel(ében)
- lom:** [lom] *PF* mn. hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember, akinek vágynak a jelenlétére)
- lomtu:** [lom.tu] *PF* fn. hiányzó/hiányolt személy (eredete: **lom** hiányzó, hiányolt)
- lonu:** [l-o.'n-u] *PF* i.(t) elereszt
- lopx:** [l-op'] *PF* i.(tn) pánikba esik
- lor:** [lor] *PF* mn. gyönyörűség, kellemes
- loran:** [lo.'ran] *PF* fn. elegancia, kecsesség, báj (összetétel ebből: **lor** gyönyörű és **ran** belső tulajdonság)
- lrrtok:** [lɾ.tokʔ] *PF* fn. mosoly
- lrrtok si:** [lɾ.tokʔ 's-i] *PF* i.(tn) mosolyog (eredete: **lrrtok** mosoly)
- lu:** [l-u] *PF* i.(tn),i.(átn) van, lenni (állítmányi kapcsolószó, létezés kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)
- luke-:** [lu.kɛ] *PF* told. nélkül(e)
- lukpen:** [luk.'pɛn] *PF* mn. ruha nélküli, meztelen (összetétel ebből: **luke** nélkül és **pen** ruházat (gyűjtőfogalom))
- lumpe:** [lum.pɛ] *PF* kérd. miért? másik alakja: **pelun**
- lun:** [lun] *PF* fn. ok, indok
- lupra:** [lup.ra] *PF* fn. stílus

M

- ma:** [ma] *PF* part. megszólító eset jele
- makto:** [ˈm·ak.t·o] *PF* i.(t) lovagol, megül
- mal:** [mal] *PF* mn. megbízható, szavahihető
- masat:** [ˈma.sat] *PF* fn. mellvért (páncél)
- mauti:** [ˈma.u.ti] *PF* fn. gyümölcs
- maw–:** [maw] *PF* esz. időben utána, követően
- mawey:** [ma.ˈwɛj] *CM* mn. nyugodt
- maweypey:** [ma.ˈwɛj.p·ɛj] *PF* i.(átn) türelmes(nek lenni)(ii) (összetétel ebből: **mawey** nyugodt és **pey** várni)
- maweypeyyu:** [ma.ˈwɛj.pɛj.ju] *PF* fn. türelmes személy (eredete: **maweypey** türelmesnek lenni)
- mawfwa:** [ˈmaw.fwa] *PF* ksz. után (összetétel ebből: **maw** után és **fwa** az)
- mawkrr:** [ˈmaw.kr] *PF* hsz. után, utána, később (összetétel ebből: **maw** után és **krr** idő)
- mawkrra:** [maw.kr.a] *PF* ksz. utána (időben) másik alakja: **akrrmaw** (összetétel ebből: **krr** idő and **maw** után)
- mawl:** [mawl] *PF* fn. (egy) fél
- may’:** [m·ajʔ] *PF* i.(tm) (ki)próbál, értékel, ellenőriz
- mäxku:** [m·æ.ˈk’u] *PF* i.(t) megszakít, félbeszakít, kizökkent (eredete: **kxu** baj)
- me’em:** [mɛ.ˈʔɛm] *PF* mn. harmonikus, egybehangzó
- mefo:** [ˈmɛ.fo] *PF* nm. ők ketten (eredete: **me+** kettes szám jele és **po** ő)
- mek:** [mɛkʔ] *PF* mn. üres; vagy átvitt értelemben: “értéktelen”
- mekre:** [ˈmɛk.rɛ] *PF* fn. ellátmány, utánpótlás
- mektseng:** [ˈmɛk.tɕɛŋ] *PF* fn. hézag, rés (összetétel ebből: **mek** üres és **tseng** hely)
- melo:** [ˈmɛ.lo] *PF* hsz. kétszer (eredete: **me+** ketteszám képző és **alo** idő)
- menari:** [mɛ.ˈna.ri] *PF* fn. két szem (eredete: **me+** kettes szám jele és **nari** szem)
- meoauiniaea:** [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* fn. harmónia, összhang a természettel
- merki:** [ˈmɛr.ki] *PF* fn. hús füstöléséhez használt tartó
- mesrram:** [mɛ.sr.ˈam] *PF* fn., hsz. tegnapelőtt, két napja (eredete: **trr** nap)
- mesrray:** [mɛ.sr.ˈaj] *PF* fn., hsz. holnapután, két nap múlva (eredete: **trr** nap)
- meuia:** [mɛ.ˈu.i.a] *PF* fn. becsület, tisztesség
- meuianga’:** [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ] *PF* mn. becsületes, tiszteletreméltó (eredete: **meuia** becsület és **nga’** tartalmaz)
- meuia si:** [mɛ.ˈu.i.a s·i] *PF* i.(tn) (meg)tisztel (eredete: **meuia** tisztesség)
- meyam:** [m·ɛ.ˈy·am] *PF* i.(t) ölel, karol, karjaiban tart
- meyp:** [mɛjpʔ] *PF* mn. gyenge
- meyptu:** [ˈmɛjp.tu] *PF* fn. gyenge személy (eredete: **meyp** gyenge)
- mi:** [mi] *PF* hsz. még mindig
- miklor:** [mik.ˈlor] *PF* mn. jól hangzó (eredete: **mikyun** fül és **lor** kellemes)
- miktsang:** [ˈmik.tɕaŋ] *PF* fn. fülbevaló (összetétel ebből: **mikyun** fül és **tsang** testékszer)
- mikvä’:** [mik.ˈvæʔ] *PF* mn. rosszul hangzó (eredete: **mikyun** fül és **vä’** kellemetlen)
- mikyun:** [ˈmik.jun] *JC* fn. fül
- mip:** [mipʔ] *PF* mn. új
- mì+:** [mì] *PF* esz. bent, benne, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön
- mifa:** [ˈmì.fa] or [mì.ˈfa] *PF* fn., hsz. belseje, belül, odabent
- miftxele:** [mì.ft’ɛ.lɛ] *PF* hsz. ebben a tekintetben, ezzel kapcsolatban
- mikam–:** [mì.ˈkam] *PF* told. között(e)
- mìn:** [m·m] *PF* i.(tn) (meg)fordul, tengely körül forog **Mìn ne ftärpa** Fordulj balra
- mìnyu:** [ˈmì.nju] *PF* fn. turner (eredete: **mìn** fordul)
- mìso:** [mì.ˈso] *PF* hsz. távol(ban) (eredete: **mì** bent, benne, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön)
- ml’an:** [m·l.ˈʔ·an] *PF* i.(t) elfogad
- ml’te:** [m·l.ˈt·ɛ] *PF* i.(tn) egyetért
- mo:** [mo] *PF* fn. terület, völgy, bekerített nyílt terület
- mo’ara:** [mo.ˈʔa.ra] *PF* fn. gyülekezőhely
- mo a fngä’:** [ˈmo a ˈfŋæʔ] *PF* fn. mosdó, WC (a Földön) (összetétel ebből: **mo** bekerített terület és (**a**) **fngä’** könnyít magán)
- moe:** [ˈmo.ɛ] *PF* nm. mi ketten (kizáró) (eredete: **me+** kettes szám jele és **oe** én)
- mok:** [m·okʔ] *PF* i.(t) javasol
- mokri:** [ˈmok.ri] *PF* fn. beszédhang, énekhang
- momek:** [ˈmo.mɛkʔ] *PF* mn. üreges, nem tömör
- mong:** [m·oŋ] *PF* i.(t) függ valamitől, számít, bízik

mowan: [mo.'wan] *PF* mn. *kellemes, élvezhető (fizikailag, szexuálisan)*
mowar: [mo.'war] *PF* fn. *tanács*
mowar si: [mo.'war s-i] *PF* i.(tn) *tanácsol* (eredete: **mowar tanács**)
mowarsiyu: [mo.'war.si.ju] *PF* fn. *tanácsadó* (eredete: **mowar tanács**)
mrr: [mr̩] *PF* szám *öt, 5*
mrrrr: [mr̩.tr̩] *PF* fn. *ötnapos munkahét* (eredete: **mrr öt és trr nap**)
mrrve: [mr̩.vɛ] *PF* mn. *ötödik (sorszámnev)* (eredete: **mrr öt**)
muiä: [mu.'i.æ] *PF* mn. *igazságos, helyénvaló*
mun'i: [m-un.'?i] *PF* ige *vág*
mune: [m-un.ɛ] *PF* szám *kettő, 2*
munge: [m-un.ŋ.ɛ] *PF* i.(t) *visz, hoz*
mungwrr-: [muŋ.'wr̩] *PF* told. *kivételével*
munsna: [m-un.sna] *PF* fn. *pár* (eredete: **mune kettő és sna'o készlet, csoport**)

N

na-: [na] *PF* esz. *-ként, akként/úgy..., mint/ahogy*
na'ring: [naʔ.rɪŋ] *PF* fn. *erdő*
naer: [na.'ɛr] *PF* fn. *ital, innivaló*
nafi'u: [na.fi.'ʔu] *PF* mn. *olyan, mint ez a dolog* (összetétel ebből: **na olyan, mint és fi'u ez**)
nafpawng: [na.'fpawŋ] *PF* hsz. *bánatosan* (eredete: **afpawng bánat**)
nam'ake: [nam.'ʔa.kɛ] *PF* hsz. *magabiztosan* (eredete: **am'ake magabiztos**)
nang: [naŋ] *PF* part. *hű! azta! hajrá!* (meglepetést, biztatást jelölő szó, felkiáltás)
nari: [na.ri] *PF* fn. *szem*
nari si: [na.ri s-i] *PF* i.(tn) *vigyáz, odafigyel, óvatosan cselekszik* (eredete: **nari szem**)
narlor: [na.r.'lor] *PF* mn. *szép (vizuálisan)* (eredete: **nari szem és lor kellemes**)
narvä: [na.r.'væʔ] *PF* mn. *csúnya* (eredete: **nari szem és vä' kellemetlen**)
natkenong: [nat.'kɛ.noŋ] *PF* ksz. *például* (összetétel ebből: **na mint és tikenong példa**)
nawfwe: [naw.'fwɛ] *PF* mn. *folyékony (beszédre!)* Összevonás: **na hufwe**
nawm: [nawm] *PF* mn. *nagy, nemes*
nawmtu: [nawm.tu] *PF* fn. *hős, nagy ember* (eredete: **nawm nagy**)
nawri: [naw.ri] *PF* mn. *tehetséges*

muntr: [m-un.tr̩] *PF* fn. *hétvége* (eredete: **mu-ne kettő és trr nap**)
muntrram: [m-un.tr̩.am] *PF* fn. *múlt hétvége* (eredete: **muntr hétvége**)
muntray: [m-un.tr̩.a.j] *PF* fn. *jövő hétvége* (eredete: **muntr hétvége**)
muntxa: [mun.'t'a] *PF* mn. *egyesült (pár)*
muntxa si: [mun.'t'a 's-i] *PF* i.(tn) *párosodik, szeretkezik (valakivel)* (eredete: **muntxa egyesült**)
muntxatan: [mun.'t'a.tan] *PF* fn. *férj, férfi hitves* (eredete: **muntxatu hitves**)
muntxate: [mun.'t'a.tɛ] *PF* fn. *feleség, női hitves* (eredete: **muntxatu hitves**)
muntxatu: [mun.'t'a.tu] *PF* fn. *hitves, házastárs* (eredete: **muntxa egyesült**)
muve: [mu.vɛ] *PF* mn. *második (sorszámnev)* (eredete: **mune kettő**)
muwintxu: [mu.w-in.'t'·u] *PF* i.(t) *bemutat, előad* (eredete: **wintxu mutat**)

nayn: [najn] *PF* fn. *a 9-es jele* (nem az értéke!) (pl. telefonszámnál használható)
näk: [n-æ.kʰ] *PF* i.(t) *iszik*
nän: [n-æn] *PF* i.(tn) *csökkent*
ne-: [nɛ] *PF* esz. *felé, irányába*
ne'im: [nɛ.'ʔim] *PF* hsz. *hát(ul)ra, hátrafelé*
nefä: [nɛ.'fæ] *PF* hsz. *felfelé*
nekll: [nɛ.'kl] *PF* hsz. *lefelé*
nekx: [n-ɛ.kʰ] *PF* i.(t) *eléget, elfogyaszt*
nemfa-: [nɛm.fa] *PF* told. *bele, befelé, belülre, belsejébe* (összetétel ebből: **ne felé és mifa-ban,-ben**)
nemrey: [nɛm.'rɛj] *PF* hsz.,gesz. *Úgy, mintha kockán forogna az élete.* (eredete: **emrey túlél**)
neni: [nɛ.ni] *PF* fn. *homok*
neto: [nɛ.'to] *PF* esz. *el(felé)* (eredete: **ne felé**)
netrip: [nɛt.rɪpʰ] *PF* hsz. *szerencsésen, boldogan*
new: [n-ɛw] *PF* i.(tm) *akar*
newomum: [n-ɛw.'o.mum] *PF* i.(átn) *kíváncsi(nak lenni), tudni akar* (összetétel ebből: **new akar és omum tud**)
neypin: [nɛjm.pin] *PF* fn. *világos szín* (eredete: **neyn világos**)
neyn: [nɛjn] *PF* mn. *világos színek*
niä: [n-i.'æ] *PF* i.(t) *megfog, megragad*
nik: [nikʰ] *PF* mn. *kényelmes*

- nikre:** [ˈnik.rɛ] _{PF} fn. *haj*
- nikroi:** [nik.ˈro.i] _{PF} fn. *hajdísz* (összetétel ebből: **nikre** *haj* és **ioi** *dísz*)
- niktsyey:** [ˈnik.t͡sɛj] _{PF} fn. *ételcsomag* (ehető levelekbe csomagolt kis adag étel) (összetétel ebből: **nik** *kényelmes* és **tsyey** *falat*)
- nim:** [nim] _{PF} mn. *szégyenlős, félénk*
- ninan:** [ˈni.nan] _{PF} hsz. *olvasva* (eredete: **inan** *olvas*)
- ningyen:** [ˈniŋ.jɛn] _{PF} hsz. *titokzatosan, rejtélyes módon* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
- nip:** [n-ipː] _{PF} i.(tn) *beszorul, beragad*
- nitram:** [nit.ˈram] _{PF} mn. *jókedvű, vidám*
- nivi:** [ˈni.vi] _{PF} fn. *függőágy* (általános)
- nì-:** [ni] _{PF} határozószót képző toldalék
- nì'al:** [ni.ˈʔal] _{PF} hsz. *piacra* (eredete: **'al** *piacra*)
- nì'aw:** [ni.ˈʔaw] _{PF} hsz. *csak* (eredete: **'aw** *egy*)
- nì'awtu:** [ni.ˈʔaw.tu] _{PF} hsz. *egyedül* (összetétel ebből: **'aw** *egy* és **tute** *személy*)
- nì'awve:** [ni.ˈʔaw.vɛ] _{PF} mn. *elsősorban, főként, leginkább* (eredete: **'awve** *első*)
- nì'en:** [ni.ˈʔɛn] _{PF} hsz. *találgatva, megézés alapján cselekedve* (eredete: **'en** *találgatás*)
- nì'eng:** [ni.ˈʔɛŋ] _{PF} hsz. *egyformán, egy szinten* (eredete: **'engeng** *szint*)
- nì'eoio:** [ni.ˈʔɛ.o.i.o] _{PF} mn. *ünnepélyesen* (eredete: **'eoio** *ünnepélyes*)
- nì'eveng:** [ni.ˈʔɛ.vɛŋ] _{PF} hsz. *gyerek módra, éretlenül* (eredete: **'eveng** *gyerek*)
- nì'eyng:** [ni.ˈʔɛjŋ] _{PF} hsz. *vissza, válasz képpen* (eredete: **'eyng** *válasz*)
- nì'í'a:** [ni.ˈʔi.ʔ.a] _{PF} hsz. *végül, végre* (eredete: **'í'a** *vég*)
- nì'it:** [ni.ˈʔitː] _{PF} hsz. *kicsit, kevésbé* (eredete: **'it** *kevés*)
- nì'o':** [ni.ˈʔoʔ] _{PF} hsz. *élvezetes módon, élvezetesen* (eredete: **'o'** *izgalmas*)
- nì'ul:** [ni.ˈʔul] _{PF} hsz. *több*
- nì'ul'ul:** [ni.ˈʔul.ʔul] _{PF} hsz. *növekvő mértékben, egyre inkább* (eredete: **'ul** *növel*)
- nìawnomum:** [ni.aw.ˈno.mum] _{PF} hsz. *köztudottan, közismerten* (köznap beszédben: [naw.ˈno.mum]) (eredete: «**awn**» befejezett melléknévi igenévi infixum és **omum** *tud, ismer*)
- nìayoeng:** [ni.a.j.ˈwɛŋ] _{PF} hsz. *mint mi* (köznap beszédben: [naj.ˈwɛŋ]) (eredete: **ayoeng** *mi* (beleértő))
- nìfe':** [ni.ˈfɛʔ] _{PF} hsz. *rosszul* (eredete: **fe'** *rossz*)
- nìfkeytongay:** [ni.fkɛj.to.ˈŋaj] _{PF} hsz. *valójában* (összetétel ebből: **tífkeytok** *állapot* és **ngay** *igaz*)
- nìfkrr:** [ni.ˈfkɾ] _{PF} hsz. *mostanában, jelenleg* (eredete: **fikrr** *most*)
- nìflrr:** [ni.ˈflɾ] _{PF} mn. *gyengéden, lágyan* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
- nìfmokx:** [ni.ˈfmokː] _{PF} hsz. *féltékenyen, irigyen* (eredete: **fmokx** *féltékenység*)
- nìfnu:** [ni.ˈfnu] _{PF} hsz. *halkan* (eredete: **fnu** *halk*)
- nìfrakrr:** [ni.ˈfra.kɾ] _{PF} hsz. *mint mindig* (eredete: **frakrr** *mindig*)
- nìftär:** [ni.ˈftæɾ] _{PF} hsz. *balra* (eredete: **ftär** *bal*)
- nìftue:** [ni.ˈftu.ɛ] _{PF} hsz. *könnyen, egyszerűen* (eredete: **ftue** *könnyű*)
- nìftxan:** [ni.ˈftˈan] _{PF} hsz. *úgy, annyira* (eredete: **fitxan** *olyan*)
- nìftxavang:** [ni.ˈftˈa.vaŋ] _{PF} hsz. *szenvetélyesen, teljes szívből* (eredete: **ftxavang** *szenvetélyes*)
- nìfwefwi:** [ni.ˈfwɛ.fwi] _{PF} hsz. *fütyülve, fütyörészve* (eredete: **fwefwi** *fütyül*)
- nìfya'o:** [ni.ˈfja.ʔo] _{PF} hsz. *módjára, módon, -mód* (eredete: **fya'o** *mód*)
- nìfyeyntu:** [ni.ˈfjɛj.n.tu] _{PF} hsz. *felnőtt módra, éretten* (eredete: **fyeyntu** *felnőtt*)
- nìhawmpam:** [ni.ˈhawm.pam] _{PF} mn. *zajosan* (eredete: **hawmpam** *zaj*)
- nìhawng:** [ni.ˈhawŋ] _{PF} hsz. *túlságosan, túlzó mértékben* (eredete: **hawng** *túlzás*)
- nìhay:** [ni.ˈhaj] _{PF} hsz. *következően* (eredete: **hay** *következő*)
- nìhek:** [ni.ˈhɛkː] _{PF} hsz. *furcsa módon, különös módon* (eredete: **hek** *furcsának lenni*) (mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
- nìhipey:** [ni.ˈhi.pɛj] _{PF} hsz. *tétován* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- nìhoan:** [ni.ˈho.an] _{PF} mn. *kényelmesen* (eredete: **hoan** *kényelem*)
- nìhoet:** [ni.ˈho.ɛtː] _{PF} hsz. *széles körben, kiterjedten* (eredete: **hoet** *hatalmas, terjedelmes, kiterjedt*)
- nìhol:** [ni.ˈhol] _{PF} hsz. *kicsit, kissé* (eredete: **hol** *kevés*)

- nìhona:** [ni.'ho.na] *PF* *hsz.* *kedvesen, édesen* (eredete: **hona** *kedves*)
- nìk'arìp:** [nik.'ʔæ.rɪpʰ] *PF* *hsz.* *szilárdan* (eredete: **ke arìp** *nem mozgat*) szó sz.: 'anélkül, hogy hagyná mozogni'
- nìk'ong:** [nik.'ʔoŋ] *PF* *hsz.* *lassan* (eredete: **kì'ong** *lassú*)
- nìkanu:** [ni.'ka.nu] *PF* *hsz.* *intelligensen, okosan* (eredete: **kanu** *okos*)
- nìkeftxo:** [ni.kɛ.'ft'o] *PF* *hsz.* *szomorúan* (eredete: **keftxo** *szomorú*)
- nìkelkin:** [ni.kɛl.'kin] *PF* *mn.* *feleslegesen* (eredete: **kelkin** *felesleges*)
- nìkemweypey:** [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* *hsz.* *türelmetlenül* (eredete: **ke** *nem* és **lemweypey** *türelmes*)
- nìklonu:** [nik.lo.'nu] *PF* *hsz.* *erősen, rendületlenül, állhatatosan* (eredete: **ke lonu** *nem ereszt*) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
- nìkmar:** [nik.'mar] *PF* *hsz.* *megfelelő időben, alkalmasint* (eredete: **kìmar** *szezonális*)
- nìksman:** [nik.'sman] *PF* *hsz.* *csodálatosan* (eredete: **kosman** *csodálatos*)
- nìksran:** [nik.'sran] *PF* *hsz.* *középszerűen* (eredete: **kesran** *középszerű*)
- nìktungzup:** [nik.tuŋ.'zupʰ] *PF* *hsz.* *gondosan, erősen* (eredete: **ke tungzup** *nem ejt el*) szó sz.: 'anélkül, hogy elejtené'
- nìkx:** [nikʰ] *PF* *fn.* *kavics (szétmorzszolt kő)*
- nìkxap:** [ni.'k'apʰ] *PF* *hsz.* *fenyegetően* (eredete: **kxap** *fenyeget*)
- nìkxem:** [ni.'k'ɛm] *PF* *hsz.* *függőlegesen* (eredete: **kxem** *függőlegesnek lenni*)
- nìlam:** [ni.'lam] *PF* *hsz.* *látzólag* (eredete: **lam** *látszik*)
- nìlaw:** [ni.'law] *PF* *hsz.* *tisztán, világosan* (eredete: **law** *tiszta*)
- nìler:** [ni.'lɛr] *PF* *hsz.* *simán* (eredete: **ler** *sima, egyenletes*)
- nìli:** [ni.'li] *PF* *hsz.* *előre is, előzetesen* (eredete: **li** *már*)
- nìlkeftang:** [ni.l.kɛ.'ftaŋ] *PF* *hsz.* *folyamatosan, megállás nélkül* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **ftang** *abbahagy*)
- nìltsan:** [ni.l.'tsan] *PF* *hsz.* *jól* (eredete: **sìltsan** *jó*)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* *hsz.* *természetesen, logikusan, értelemszerűen*
- nìmal:** [ni.'mal] *PF* *hsz.* *bízva, habozás nélkül* (eredete: **mal** *megbízható*)
- nìmeyp:** [ni.'mɛjpʰ] *PF* *hsz.* *gyengén, lazán* (eredete: **meyp** *gyenge*)
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* *hsz.* *újra*
- nìmwey:** [nim.'wɛj] *PF* *hsz.* *nyugodtan, békésen* (eredete: **mawey** *nyugodt*)
- nìmweypey:** [nim.'wɛj.pɛj] *PF* *hsz.* *türelmesen* (eredete: **maweypey** *türelmes(nek lenni)*)
- nìn:** [n.'m] *PF* *i.(t)* *ránéz, megpillant*
- nìNa'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* *hsz.* *mint a na'vik, na'viul* (eredete: **Na'vi** *a Nép*)
- nìnäk:** [ni.'nækʰ] *PF* *hsz.* *ivás útján* (eredete: **näk** *iszik*)
- nìnän:** [ni.'næn] *PF* *hsz.* *kevésbé* (eredete: **nän** *csökkent*)
- nìnänän:** [ni.'næn.næn] *PF* *hsz.* *csökkenő mértékben, egyre kevésbé* (eredete: **nän** *csökkent*)
- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* *hsz.* *igazán* (eredete: **ngay** *igaz*)
- nìngong:** [ni.'ŋoŋ] *PF* *hsz.* *fásultan, lustán* (eredete: **ngong** *lusta*)
- nìno:** [ni.'no] *PF* *hsz.* *részletesen, alaposan*
- nìnrra:** [ni.'nr.a] *PF* *hsz.* *büszkén* (eredete: **nrra** *büszkeség*)
- nìnu:** [ni.'nu] *PF* *hsz.* *sikertelenül, hiába* (eredete: **nui** *sikertelennek lenni*)
- nìnolo':** [ni.o.'loʔ] *PF* *hsz.* *(együtt) mint egy klán* (eredete: **olo'** *klán*)
- nìprte':** [ni.'pʰ.tɛʔ] *PF* *hsz.* *örömmel, üdözölve (zola'u-val használva)* (eredete: **prte'** *örömteli*)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* *hsz.* *nagyon, nagyban* (eredete: **pxay** *sok*)
- nìpxi:** [ni.'p'i] *PF* *hsz.* *különösen, nyomatékkal, féltreérthetetlenül* (eredete: **pxi** *éles*)
- nìpxim:** [ni.'p'im] *PF* *hsz.* *felegyenesedve, egyenesen* (eredete: **pxim** *egyenes*)
- nìran:** [ni.'ran] *PF* *hsz.* *alapvetően, alapjában, lényegében* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
- nìrangal:** [ni.'ra.ŋal] *PF* *hsz.* *bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben, befejezett vagy folyamatos kötőmóddal)* (eredete: **rangal** *kíván*)
- nìrikxi:** [ni.rɪ.'k'i] *PF* *hsz.* *remegve, rázkódva, reszketve* (eredete: **rikxi** *remeg, rázkódik, reszket*)
- nìronsrel:** [ni.'ron.sɛl] *PF* *hsz.* *képzeletben, képzelet útján* (eredete: **ronsrelngop** *elképzel*)

- nìsilpey:** [ni.sil.'pej] *PF* *hsz.* *remélhetőleg* (eredete: **silpey** *remél*)
- nìskien:** [ni.'ski.ɛn] *PF* *hsz.* *jobbra* (eredete: **skien** *jobb*)
- nìslele:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* *hsz.* *úszva* (eredete: **slele** *úszik*)
- nìsngä'i:** [ni.'sɲæ.'ʔi] *PF* *hsz.* *eredetileg, először* (eredete: **sngä'i** *kezd*)
- nìsngum:** [ni.'sɲum] *PF* *hsz.* *aggódva, bosszúisan* (eredete: **sngum** *aggodalom*)
- nìso'ha:** [ni.'so'ʔ.ha] *PF* *hsz.* *lelkesen* (eredete: **so'ha** *lelkesnek lenni*)
- nìsoaia:** [ni.so.'a.i.a] *PF* *hsz.* *(együtt) mint egy család* (eredete: **soaia** *család*)
- nìsteng:** [ni.'stɛŋ] *PF* *hsz.* *hasonlóan* (eredete: **steng** *hasonló*)
- nìsti:** [ni.'sti] *PF* *hsz.* *dühösen, mérgesen* (eredete: **sti** *dühöng*)
- nìsung:** [ni.'suŋ] *PF* *hsz.* *emellett, ráadásul, továbbá* (eredete: **sung** *hozzáad*)
- nìswey:** [ni.'swɛj] *PF* *hsz.* *optimálisan, legjobban* (eredete: **swey** *legjobb*)
- nìsyayvi:** [ni.'sja.j.vi] *PF* *hsz.* *sorsszerűen, véletlenül* (eredete: **syayvi** *szerencse*)
- nìsyen:** [ni.'sjɛn] *PF* *hsz.* *utolsóként* (eredete: **syen** *utolsó*)
- nìsyep:** [ni.'sjɛp'] *PF* *hsz.* *szorosan, vasmarkal* (eredete: **syep** *csapdába ejt*) szó sz.: 'mint egy csapda'
- nìt'íluke:** [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* *hsz.* *vég nélkül, örök-ké* (összetétel ebből: **tì'i'a** *befejezés* és **luke** *nélkül*)
- nìtam:** [ni.'tam] *PF* *hsz.* *elég* (eredete: **tam** *rendben*)
- nìteng:** [ni.'tɛŋ] *PF* *hsz.* *ugyanúgy, hasonlóképen* (eredete: **teng** *megegyező*)
- nìtengfya:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* *hat.* *mint, ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet)* (eredete: **tengfya** *úgy mint (ksz.)*)
- nìtkan:** [nit.'kan] *PF* *hsz.* *szándékosan, akarattal* (eredete: **tikan** *cél, szándék*)
- nìtkanluke:** [nit.'kan.lu.kɛ] *PF* *hsz.* *véletlenül, akaratlanul* (összetétel ebből: **nìtkan** *szándékosan, akarattal* és **luke-** *nélkül*)
- nìtrrrtr:** [ni.'tʃ.tʃ] *PF* *hsz.* *napi szinten, rendszeresen* (eredete: **trr** *nap*)
- nìtsim:** [ni.'tsim] *PF* *hsz.* *eredetileg, eredeti módon, eredetien* (eredete: **tsim** *forrás*)
- nìtsisyi:** [ni.'tsi.syi] *PF* *hsz.* *suttogva* (eredete: **tsisyi** *suttog, ige*)
- nìtsleng:** [ni.'tslɛŋ] *PF* *hsz.* *hibásan, valótlannal* (eredete: **tsleng** *hibás, valótlannal*)
- nìtson:** [ni.'tson] *PF* *hsz.* *kötelességtudóan, engedelmesen* (eredete: **tson** *kötelesség*)
- nìtsyil:** [ni.'tsjil] *PF* *hsz.* *mászva* (eredete: **tsyil** *mászik*)
- nìtut:** [ni.'tut'] *PF* *hsz.* *folymatosan* (eredete: **tut** *folymatosság jelző*)
- nìtxan:** [ni.'t'an] *PF* *hsz.* *nagyon* (eredete: **txan** *sok*)
- nìtxankeltrrrtr:** [ni.'t'an.kɛl.tʃ.tʃ] *PF* *hsz.* *rendkívül* (eredete: **txankeltrrrtr** *rendkívüli*)
- nìtxay:** [ni.'t'aj] *PF* *hsz.* *vízszintesen* (eredete: **txay** *vízszintesnek lenni, laposan fekiüdni*)
- nìtxi:** [ni.'t'i] *PF* *hsz.* *sietve, kétségbeesetten* (eredete: **txi** *sietség*)
- nìtxiluke:** [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* *hsz.* *ráérősen, nyugodtan* (összetétel ebből: **txi** *sietség* és **luke** *nélkül*)
- nìvingkap:** [ni.'viŋ.kap'] *PF* *hsz.* *apropó, melle-sleg, jut eszembe* (eredete: **vingkap** *eszébe jut, "beugrik"*)
- nìwan:** [ni.'wan] *PF* *hsz.* *titokban, rejtve, rejtőzve* (eredete: **wan** *elrejt*)
- nìwawe:** [ni.wa.'wɛ] *PF* *hsz.* *értelmesen, jelentősen* (eredete: **wawe** *jelentés, jelentőség*)
- nìwä:** [ni.'wæ] *PF* *hat.sz.* *ellenkezőleg, ellentéte-sen*
- nìwäte:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* *hsz.* *kötekedve, húzódozva* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- nìwin:** [ni.'win] *PF* *hsz.* *gyorsan* (eredete: **win** *gyors*)
- nìwok:** [ni.'wok'] *PF* *hsz.* *hangosan* (eredete: **wok** *hangos*)
- nìwotx:** [ni.'wot'] *PF* *hsz.* *teljesen* (eredete: **wotx** *teljesség, egész*)
- nìyawr:** [ni.'jawɾ] *PF* *hsz.* *helyesen, jól* (eredete: **eyawɾ** *helyes, jó*)
- nìyewla:** [ni.'jɛw.la] *PF* *hsz.* *kiábrándítóan, csalódást okozva* (eredete: **yewla** *csalódás*)
- nìyey:** [ni.'jɛj] *PF* *hsz.* *egyenesen* (eredete: **yey** *egyenes*)
- nìyeyfya:** [ni.'jɛj.fja] *PF* *hsz.* *egyenesen előre, egyenes vonalban* (eredete: **yeyfya** *egyenes vonal*)
- nìyill:** [ni.'jɪ] *PF* *hsz.* *közösen, közös módon* (eredete: **yill** *közösségi*)

nìyo': [ni.'jɔʔ] *PF* *hsz.* tökéletesen, hibátlanul (eredete: **yo'** tökéletes)
nìyol: [ni.'jɔl] *PF* *hsz.* röviden, kurtán (időben) (eredete: **yol** rövid (idő))
nìyrr: [ni.'jɾ] *PF* *hsz.* természetesen, hamisítatlanul (eredete: **yrr** természetes)
nìzawnong: [ni.'zaw.noŋ] *PF* *hsz.* biztonságban, biztonságosan (eredete: «**awn**» befejezett melléknévi igenévi alak és **zong** megment)
nìzen: [ni.'zɛn] *PF* *mn.* szükséges (eredete: **zene** kell)
nokx: [n·ok'] *PF* *i.(t)* szül (valakit)
nong: [n·oŋ] *PF* *i.(t)* követ
nongspe': [n·oŋ.'sp·ɛʔ] *PF* *i.(t)* üldöz
nopx: [n·op'] *PF* *i.(t)* eltesz
nrr: [n·ɾ] *PF* *i.(tn)* ragyog, fénylik
nrra: [nɾ.a] *PF* *fn.* büszkeség
nuä+: [nu.æ] *PF* *told.* túl (valamin)

Ng

nga: [ŋa] *PF* *nm.* te
nga': [ŋaʔ] *PF* *i.(t)* tartalmaz
ngam: [ŋam] *PF* *fn.* visszhang
ngampam: [ŋam.pam] *PF* *fn.* rím (összetétel ebből: **ngam** visszhang és **pam** hang)
ngampam si: [ŋam.pam s·i] *PF* *i.(tn)* rímél (eredete: **ngampam** rím)
ngatsyip: [ŋa.t̚sɿpʔ] *PF* *nm.* kicsi te, csekélységed (eredete: **nga** you)
ngawng: [ŋawŋ] *PF* *fn.* féreg (pandorai állatfaj)
ngay: [ŋa.j] *PF* *mn.* igaz
ngaytxoa: [ŋaj.'t'o.a] *PF* *gesz.* bocs, szánombánom, sajnós, sajna, az én saram (megbánás vagy vétkeesség beismerése) (összetétel ebből: **ngeyä** tiéd és **txoa** megbocsátás)
ngä'an: [ŋ.æ.'ʔ·æŋ] *PF* *i.(tn)* szenved (érzelmi-leg)
ngäng: [ŋæŋ] *PF* *fn.* gyomor
ngäzik: [ŋæ.zikʔ] *PF* *mn.* bonyolult, nehéz
ngenga: [ŋɛ.'ŋa] *PF* *nm.* te (szertartásos forma) (eredete: **nga** te)
ngep: [ŋɛpʔ] *PF* *fn.* köldök

nui: [n·u·i] *PF* *i.(tn)* elbukni, hibázni, sikertelennek lenni
nulkrr: [nul.'kr] *PF* *hsz.* hosszabb időtartamú (eredete: **krr** idő)
nulnew: [nul.'n·ɛw] *PF* *i.(tn)* jobban szeret, preferál (eredete: **new** akar)
nume: [n·u.m·ɛ] *PF* *i.(tn)* tanul
numeyu: [nu.mɛ.ju] *PF* *fn.* tanuló, diák (eredete: **nume** tanul)
numtseng: [num.t̚sɛŋ] *PF* *fn.* iskola (összetétel ebből: **nume** tanul és **tseng** hely)
numtsengvi: [num.t̚sɛŋ.vi] *PF* *fn.* osztályterem (eredete: **numtseng** iskola)
numultxa: [nu.mul.'t'a] *PF* *fn.* tanóra (összetétel ebből: **nume** tanul és **ultxa** találkozó)
numultxatu: [nu.mul.'t'a.tu] *PF* *fn.* osztálytárs, egy osztály tagja (eredete: **numultxa** tanóra)
nutx: [nutʔ] *PF* *mn.* vastag

nget: [ŋɛtʔ] *PF* *mn.* rothadó fa és levelek szagára emlékeztető, nyirkos szagú (nem állati)
ngeyn: [ŋɛjn] *PF* *mn.* fáradt
ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* *hsz.* bármily, akármennyire
ngim: [ŋim] *PF* *mn.* hosszú
ngimpup: [ŋim.'pupʔ] *PF* *fn.* hosszúság (eredete: **ngim** hosszú és **pup** rövid)
ngip: [ŋipʔ] *PF* *fn.* tér, hely, úr
ngoa: [ŋo.a] *PF* *fn.* sár
ngong: [ŋoŋ] *PF* *mn.* fásult, tespedt, lusta
ngop: [ŋ·opʔ] *PF* *i.(t)* alkot, készít, létrehoz
ngopyu: [ŋop.ju] *PF* *fn.* alkotó (eredete: **ngop** alkot)
ngrr: [ŋɾ] *PF* *fn.* gyökér
ngrrpongu: [ŋɾ.po.ŋu] *PF* *fn.* néprétegek mozgulása (összetétel ebből: **ngrr** gyökér és **pongu** csoport)
ngul: [ŋul] *PF* *mn.* szürke
ngulpin: [ŋul.pin] *PF* *fn.* szürke szín (eredete: **ngul** szürke)
nguway: [ŋu.waj] *PF* *fn.* vonyítás, a nantang üvöltése (eredete: **way** dal)

O

oe: [ˈo.ɛ] *PF nm. én*
oeng: [ˈwɛŋ] *PF nm. mi ketten (beleértő) (te és én)*
 (eredete: **oe** én)
oetsyip: [ˈwɛ.ʈsʲip] *PF nm. csekélységem (eredete: oe én)*
oeyk: [o.ˈɛjkʰ] *PF fn. ok, indok*
oeykting: [o.ˈɛjk.t.ŋ] *PF i.(t) megmagyaráz (miért) (összetétel ebből: oeyk ok és ting ad)*
ohakx: [o.ˈhəkʰ] *PF mn. éhes*
ohe: [ˈo.hɛ] *PF nm. én (szertartásos forma)*
oïsss: [o.ˈi:sss] *LA gesz. dühödt mordulás, 'vigyázzz!'*
oïsss si: [o.ˈi:sss s.i] *PF i.(tn) dühösen mordul (eredete: oïsss dühös mordulás)*

P

pa'o: [ˈpa.ʔo] *PF fn. oldal(a)*
pak: [pakʰ] *PF part. fúj! (megvetést, lenézést jelöl)*
palon: [ˈp.a.l.on] *PF i.(tn) ég (a tűz)*
pam: [pam] *PF fn. hang*
pamrel: [pam.ˈrɛl] *PF fn. írás (összetétel ebből: pam hang és rel kép)*
pamrelfya: [pam.ˈrɛl.fja] *PF fn. betűzés (helyesírás) (eredete: pamrel írás és fya'o mód)*
pamrel si: [pam.ˈrɛl 's.i] *PF i.(tn) ír (eredete: pamrel írás)*
pamrelsiyu: [pam.ˈrɛl.si.ju] *PF fn. író (eredete: pamrel írás)*
pamrelvi: [pam.ˈrɛl.vi] *PF fn. betű (fonetikus jel) (eredete: pamrel írás)*
pamrelvul: [pam.ˈrɛl.vul] *fn. toll, ceruza, szó szerint: írópálca (összetétel ebből: pamrel írás és vul faág)*
pamrelvul lerin: [pam.ˈrɛl.vul le.ˈrɪm] *PF fn. ceruza, szó szerint: írópálca fából (összetétel ebből: pamrelvul toll, ceruza és lerin fa-)*
pamtseo: [ˈpam.ʈsɛ.o] *PF fn. zene (összetétel ebből: pam hang és tseo művészet)*
pamtseongopyu: [pam.ʈsɛ.o.ˈŋop.ju] *PF fn. zeneszerző (összetétel ebből: pamtseo zene és ngopyu alkotó) pl. James Horner*
pamtseo si: [ˈpam.ʈsɛ.o 's.i] *PF i.(tn) zenél (fa a hangszer neve előtt) (eredete: pamtseo zene)*
pamtseotu: [ˈpam.ʈsɛ.o.tu] *PF fn. zenész (eredete: pamtseo zene)*

okup: [ˈo.kupʰ] *PF fn. tej*
olo': [o.ˈloʔ] *PF fn. klán*
olo'eyktan: [o.lo.ˈʔɛjk.tan] *JC fn. törzsfő, klánvezető (összetétel ebből: olo' klán és eyktan vezető)*
omum: [ˈo.ˈm.um] *PF i.(t) tud (a hangsúly az első szótagra tolódik ha infix kerül bele)*
onlor: [on.ˈlor] *PF mn. jószagú (összetétel ebből: ontu orr és lor kellemes)*
ontsang: [ˈon.ʈsaŋ] *PF fn. orrgyűrű (összetétel ebből: ontu orr és tsang testékszer)*
ontu: [ˈon.tu] *JC fn. orr*
onvä': [on.ˈvæʔ] *PF mn. rossz szagú (összetétel ebből: ontu orr és vä' kellemetlen)*

pamuvan: [ˈpam.u.van] *PF fn. hangjáték (összetétel ebből: pam hang és uvan játék)*
pan: [pan] *PF fn. (egy) harmad*
parul: [pa.ˈrul] *PF fn. csoda*
parulnga': [pa.ˈrul.ŋaʔ] *PF mn. csodálatos (eredete: parul csoda)n.e.*
parultsyip: [pa.ˈrul.ʈsʲip] *PF fn. (gyermek szeretetlenségi megszólítása) szó szerint: "kis csoda" (eredete: parul csoda)*
paskalin: [pa.ska.ˈlin] *PF fn. édes bogyó (gyengéd, kedveskedő kifejezés) (eredete: pasuk bogyó és (a)kalin édes)*
pasuk: [ˈpa.sukʰ] *PF fn. bogyó*
pate: [ˈp.a.t.ɛ] *ZS ige megérkezik, eljut/elér valahová*
pawk: [pawkʰ] *PF fn. duda, kürt*
pawm: [p.ˈawm] *PF ige kérdez*
pay: [paj] *PF fn. víz, folyadék*
payfya: [ˈpaj.fja] *PF fn. folyam, patak, vízfolyás (összetétel ebből: pay víz és fya'o út)*
payiva: [ˈpaj.i.va] *PF fn. vízcsepp (eredete: pay víz és ilva csepp)*
paynga': [ˈpaj.ŋaʔ] *PF mn. nedves, nyirkos, párázás (eredete: pay víz és nga' tartalmaz)*
payoang: [paj.ˈo.aŋ] *PF fn. hal (összetétel ebből: pay víz és ioang állat)*
paysena: [ˈpaj.sɛ.na] *PF fn. víztartály (összetétel ebből: pay víz és sähena tartály)*
paysmung: [ˈpaj.smuŋ] *PF fn. vízz szállító eszköz (összetétel ebből: pay víz és smung szállító)*

- eszköz)
- paytxew:** [paj.'t'ɛw] *PF* fn. *partvonal* (összetétel ebből: **pay** víz és **txew** határ)
- pähem:** [p'æ.h.ɛm] *PF* i.(tn) (*meg*)érkezik, *megjön*
- pängkxo:** [p'æŋ.'k'o] *PF* i.(tn) *beszélget*, *társalog*
- pängkxoyu:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* fn. *beszélgetőtárs*, *társalkodó* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- pängkxoyu lekoren:** [pæŋ.'k'o.ju lɛ.ko.'rɛŋ] *PF* fn. *ügyvéd*, *jogász* (összetétel ebből: **pängkxoyu** *beszélgető* és **lekoren** *szabályos*, *jogi*)
- pänu:** [pæ.nu] *PF* fn. *ígéret*
- pänütìng:** [pæ.nu.t'ɪŋ] *PF* i.(t) *ígér* (összetétel ebből: **pänu** *ígéret* és **tìng** *ad*)
- pe+**: [pɛ] *PF* todalék kérdőszóképző
- pe'un:** [p'ɛ.'ʔ.un] *PF* i.(t) (*el*)*dönt*
- pefnel:** [pɛ.'fnɛl] *PF* kérd. *miféle?* másik alakja: **fnepe**
- pefya:** [pɛ.'fja] *PF* kérd. *hogyan?* másik alakja: **fyape**
- pefyinep'ang:** [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* kérd. *menyire összetett?* (eredete: **fyinep'ang** *összetettség foka*) másik alakja: **fyinep'angpe**
- pehem:** [pɛ.'hɛm] *PF* kérd. *mi történik?* *mit csinál?* másik alakja: **kempe** (eredete **kem** *tett*, **cselekedet**)
- pehrr:** [pɛ.'hɾ] *PF* kérd. *mikor?* másik alakja: **krrpe** (eredete **krr** *idő*)
- pekxinum:** [pɛ.'k'in.um] *PF* kérd. *milyen szoros, milyen laza?* (eredete: **'ekxinum** *szoroság, lazaság*)
- peli'u:** [pɛ.'li.'ʔu] *PF* kérd. *milyen szó?* másik alakja: **li'upe**
- pelun:** [pɛ.'lun] *PF* kérd. *miért?* másik alakja: **lumpe**
- peng:** [p'ɛŋ] *PF* i.(t) *mond*
- penghrr:** [p'ɛŋ.'hɾ] *PF* i.(tn) *figyelmeztet* (összetétel ebből: **peng** *mond* és **hrrap** *veszély*)
- peseng:** [pɛ.'sɛŋ] *PF* kérd. *hol?* másik alakja: **tsengpe**
- peslosnep:** [pɛ.slo.'snɛp'] *PF* kérd. *milyen széles* (eredete: **snep** *keskeny*) (másik alakja: **slosneppe**)
- pesomwew:** [pɛ.som.'wɛw] *PF* kérd. *Milyen hőmérsékletű?* (eredete: **somwew** *hőmérséklet*)
- pesu:** [pɛ.'su] *PF* kérd. *ki(csoda)?* másik alakja: **tupe**
- peu:** [pɛ.'u] *PF* kérd. *mi?* *mit?* *micsoda?* *micsodát?* másik alakja: **'upe**
- pewn:** [pɛwn] *PF* fn. *nyak*
- pey:** [p'ɛj] *PF* i.(tn) *várni*, *vár valamire*
- piak:** [pi.'ak'] *PF* mn. *nyitott*, *tiszta* (pl.: *felhőtlen ég*)
- piak si:** [pi.'ak' s-i] *PF* i.(tn) *kinyit* (eredete: **piak** *nyitot*)
- pil:** [pil] *PF* fn. *arc-csík*
- pinvul:** [p'in.vul] *PF* fn. *rajzkréta* (összetétel ebből: **'opin** *szín* és **vul** *faág*) *opin*vultsyip rövid alakja
- pizayu:** [p'i.za.ju] *PF* fn. *ős*
- pìmtxan:** [pim.'t'an] *PF* kérd. *mennyi?* másik alakja: **hìmtxampe**
- pìsaw:** [pi.'saw] *PF* mn. *ügyetlen*, *kétfalkezes*
- pìwopx:** [pi.'wop'] *PF* fn. *felhő*
- pìwopxtsyip:** [pi.'wop'.tsjip] *PF* fn. *ködfolt* (eredete: **pìwopx** *felhő*) szó sz.: *'kis felhő'*
- pllhr:** [p'ɫ.'hr] *PF* i.(tn) *figyelmeztet* (összetétel ebből: **plltxe** *beszél* és **hrrap** *veszély*)
- pllngay:** [p'ɫ.'ŋaj] *PF* i.(tn) *elismer* (eredete: **plltxe** *beszél* és **ngay** *igaz*)
- plltxe:** [p'ɫ.'t'ɛ] *PF* ige *beszél*
- plltxeyu:** [p'ɫ.'t'ɛ.ju] *PF* fn. *beszélő* (eredete: **plltxe** *beszél*)
- po:** [po] *PF* nm. *ő* (*hímnem/nőnem*)
- poan:** [po.'an] *PF* nm. *ő* (*hímnem*) (*nincs többeszáma: helyette az (ay)fo*) (eredete: **po** *ő*)
- poe:** [po.'ɛ] *PF* nm. *ő* (*nőnem*) (*nincs többeszáma: helyette az (ay)fo*) (eredete: **po** *ő*)
- polpxay:** [pol.'p'aj] *PF* kérd. *hány* (*darab*)? (összetétel ebből: **holpxay** *szám* és **pe** *képző*)
- pom:** [p'om] *PF* i.(t) (*meg*)*puszil*, (*meg*)*csókol*
- pongu:** [p'o.ŋu] *PF* fn. *személyek csoportja* (eredete: **po** *ő*) cs.sz.
- prrkku:** [pɾ.ku] *PF* fn. (*anya*)*méh* (összetétel ebből: **prrlen** *csecsemő* és **kelku** *otthon*)
- prrkxentrkrr:** [pɾ.k'ɛn.tɾ.kɾ] *Skxawng* fn. „*nap-pali örömteli füstölgés*”, *dohányzás* (*na'vi* *idióma*) (összetétel ebből: **prrte'** *öröm*, **kxener** *füst*, **trr** *nap* és **krr** *idő*)
- prrlen:** [pɾ.nɛŋ] *PF* fn. *csecsemő*, *baba*
- prrnesyul:** [pɾ.nɛ.sju] *PF* fn. *bimbó*, *rügy* (összetétel ebből: **prrlen** *csecsemő* és **syulang** *virág*)

prrmung: [pʀ̥.smuŋ] *PF* fn. *babahordozó* (összetétel ebből: **prn**en *baba* és **smung** *szállító eszköz*)

prte': [pʀ̥.tɛʔ] *PF* mn. *élvezetes, örömteli*

prrwll: [pʀ̥.wl] *PF* fn. *moha* (összetétel ebből: **prn**en *csecsemő* és **'ewll** *növény*)

pukap: [pʀ̥.kapʔ] *PF* szám *hat, 6*

Px

pxan: [p'ax] *PF* mn. *méltó, érdemes*

pxasik: [p'a.sikʔ] *PF* gesz. (*Hagyd*) *a fenébe!*

pxasul: [p'a.sul] *PF* mn. *friss, érett*

pxaw-: [p'aw] *PF* told. *körül(ötte)*

pxawngip: [p'aw.ŋipʔ] *PF* fn. *környezet* (összetétel ebből: **pxaw** *körül* és **ngip** *tér, hely*)

pxawpa: [p'aw.pa] *PF* fn. *kerület, határ, perem* (összetétel ebből: **pxaw** *körül* és **pa'o** *oldal*)

pxawpxun: [p'aw.p'un] *PF* fn. *karkötő, karszalag* (összetétel ebből: **pxaw** *körül* és **pxun** *kar*)

pxay: [p'aj] *PF* mn. *számos* (egyesszámú és többesszámú főnevekkel is használatos)

pxayopin: [p'aj.o.pin] *PF* hsz. *színes, tarka* (összetétel ebből: **pxay** *sok* és **'opin** *szín*)

pxek: [p'ɛkʔ] *PF* i.(t) *rúg, lök*

pxel-: [p'ɛl] *PF* told. *ként, akként/úgy..., mint/ahogy*

pxelo: [p'ɛ.lo] *PF* hat. *háromszor* (eredete: **pxe+** *hármasszám jele* és **alo** *alkalom*)

pxen: [p'ɛn] *PF* fn. *funkcionális öltözék (része)*

pxesrram: [p'ɛ.sʀ̥.'am] *PF* fn., hsz. *3 napja* (eredete: **trr** *nap*)

pxesrray: [p'ɛ.sʀ̥.'aj] *PF* fn., hsz. *3 nap múlva* (eredete: **trr** *nap*)

pxey: [p'ɛj] *PF* szám *három, 3*

pxeyve: [p'ɛj.ve] *PF* mn. *harmadik (sorszám-név)* (eredete: **pxey** *három*)

pxi: [p'i] *PF* mn. *éles, hegyes*

R

ral: [ral] *PF* fn. *jelentés*

ralnga': [ral.ŋaʔ] *PF* mn. *értelmes, tanulságos, oktató jellegű* (összetétel ebből: **ral** *jelentés* és **nga'** *tartalmaz*)

ralpeng: [ral.p'ɛŋ] *PF* i.(t) *értelmez, tolmácsol* (összetétel ebből: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)

ram: [ram] *PF* fn. *hegy*

pum: [pum] *PF* nm. *tulajdon, birtokolt dolog* („ál”-névmás birtokos esetű főnevekhez és névmásokhoz)

pup: [pupʔ] *PF* mn. *rövid (fizikai hosszúság)*

puve: [pu.ve] *PF* mn. *hatodik (sorszámnev)* (eredete: **pukap** *hat*)

pxim: [p'im] *PF* mn. *egyenes, felegyenesedett*

pximaw-: [p'i.'maw] *PF* told. *rögtön, egyből utána* (összetétel ebből: **maw** *után (időben)* és **pxi** *éles*)

pxiset: [p'i.'setʔ] *PF* hsz. *éppen most, ebben a pillanatban* (összetétel ebből: **set** *most* és **pxi** *éles*)

pxisre+: [p'i.'sʀ̥ɛ] *PF* told. *éppen előtte* (összetétel ebből: **sre** *előtt (időben)* és **pxi** *éles*)

pxiswawam: [p'i.'swaw.'am] *PF* hsz. *egy pillanattal ezelőtt* (összetétel ebből: **swaw** *pillanattal* és **-am** *múlt idejű igei infixum*)

pxiswaway: [p'i.'swaw.'aj] *PF* hsz. *egy pillanattal múlva, azonnal* (összetétel ebből: **swaw** *pillanattal* és **ay** *jövő idejű igei infixum*)

pxiye'rìn: [p'i.'jɛʔ.rɪm] *PF* hsz. *mindjárt (nem olyan hamar, mint pxiswaway)* (összetétel ebből: **ye'rìn** *hamarosan* és **pxi** *éles*)

pxim: [p'im] *PF* hsz. *gyakran*

pximun'i: [p'i.m.un.'i] *PF* i.(t) *feloszt, részekre vág* (összetétel ebből: **hapxi** *rész* és **mun'i** *vág*)

pxor: [p'or] *PF* i.(tn) *szétvet, felrobban*

pxorpam: [p'or.pam] *PF* fn. „ejective” *mássalhangzó (kx,tx,px)* (összetétel ebből: **pxor** *felrobban* és **pam** *hang*)

pxun: [p'un] *PF* fn. *kar*

pxuntil: [p'un.til] *PF* fn. *könyök* (összetétel ebből: **pxun** *kar* és **til** *izület*)

ramtsyip: [ram.tʃjipʔ] *PF* fn. *domb* (eredete: **ram** *hegy*)

ramunong: [ra.'mu.noŋ] *PF* fn. *kút*

ran: [ran] *PF* fn. *belső tulajdonság, lényeg, valaminek az alapvető természete, személyiség*

rangal: [r'a.ŋ'al] *PF* i.(tn) *kíván, óhajt*

raspu': [ra.'spuʔ] *PF* fn. *lábszárvédő (harcban)*

- használatos)
- rawke:** [ˈraw.ke] *PF* gesz. *vigyázz! menekülj! veszély! (figyelmeztető kiáltás)*
- rawm:** [ˈrawm] *PF* fn. *villámlás (általános kifejezés)*
- rawmpxom:** [ˈrawm.p'om] *PF* fn. *villámlás-mennydörgés (eredete: rawm villámlás és 'rpxom mennydörgés)*
- rawn:** [ˈr.awn] *PF* i.(t) *kicsérél, helyettesít*
- rawng:** [ˈrawŋ] *PF* fn. *bejárat*
- rä'ä:** [ˈræ.'ʔæ] *PF* part. *ne!* (tiltós szó)
- räptum:** [ˈræp.'tum] *PF* mn. *durva, közönséges, udvariatlan*
- re'o:** [ˈrɛ.'ʔo] *PF* fn. *fej*
- rel:** [ˈrɛl] *PF* fn. *kép*
- rel arusikx:** [ˈrɛl a.ru.'sikx] *PF* fn. *film, videó (összetétel ebből: rel kép és rikx mozog)*
- reltseo:** [ˈrɛl.tse.o] *PF* fn. *képművészet (összetétel ebből: rel kép és tseo művészet)*
- reltseotu:** [ˈrɛl.tse.o.tu] *PF* fn. *művész (vizuális) (eredete: reltseo vizuális művészet)*
- relvul:** [ˈrɛl.vul] *PF* fn. *toll, ceruza, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja)*
- rem:** [ˈrɛm] *PF* fn. *tüzelőanyag*
- reng:** [ˈrɛŋ] *PF* mn. *sekély (fizikailag) n.e.*
- rengop:** [ˈrɛ.ŋ.op] *PF* i.(t) *tervez (összetétel ebből: renu minta és ngop alkot)*
- renten:** [ˈrɛn.tɛn] *PF* fn. *védőszemüveg, (rovárszárnyból készült, fából faragott, stb.)*
- renu:** [ˈrɛ.nu] *PF* fn. *minta*
- renulke:** [ˈrɛ.nul.ke] *PF* mn. *rendhagyó, véletlenszerű (eredete: renu minta és luke nélkül)*
- rewon:** [ˈrɛ.won] *PF* fn. *reggel*
- rey:** [ˈrɛj] *PF* i.(t) *él*
- rey'eng:** [ˈrɛj.'ʔɛŋ] *PF* fn. *az élet egyensúlya (eredete: rey él)*
- reyfya:** [ˈrɛj.fja] *PF* fn. *életmód, kultúra (összetétel ebből: rey élet és fya'o út, mód)*
- reykol:** [ˈrɛj.'kol] *PF* i.(t) *zenél, énekeltet (költői) (eredete: rol énekel és «eyk» műveltető infixum)*
- reym:** [ˈrɛjm] *PF* fn. *szárazföld*
- reypay:** [ˈrɛj.paj] *PF* fn. *vér (összetétel ebből: rey él és pay víz)*
- reypaytun:** [ˈrɛj.paj.tun] *PF* mn. *piros (összetétel ebből: reypay vér és tun piros, narancs)*
- rikx:** [ˈr.ik'] *PF* i.(t) *mozog*
- rim:** [ˈrim] *PF* mn. *sárga*
- rimpin:** [ˈrim.pin] *PF* fn. *sárga szín (eredete: rim sárga)*
- rina':** [ˈri.'naʔ] *PF* fn. *mag (eredete: atokirina' A Szent Fa magja)*
- ripx:** [ˈr.ip'] *PF* i.(t) *átszúr, átdöf*
- rî'ir:** [ˈri.ʔir] *PF* fn. *tükörkép*
- rî'ir si:** [ˈri.ʔir s.i] *PF* i.(t) *tükröz, utánoz (eredete: rî'ir tükörkép)*
- rîk:** [ˈri.k] *PF* fn. *levél (növényi rész)*
- rîkean:** [ˈri.ke.an] *PF* mn. *levél-zöld (összetétel ebből: rîk levél és ean zöld)*
- rîkxi:** [ˈri.'k'.i] *PF* i.(t) *remeg, rázkódik, reszket*
- rîn:** [ˈrin] *PF* 1fn. *fa (anyag)*
- ro+:** [ˈro] *PF* esz. *-nál/-nél*
- ro'a:** [ˈr.o.'ʔ.a] *PF* i.(t) *hatásosnak lenni, félelmet vagy tiszteletet kelteni*
- rofa-:** [ˈro.fa] *PF* told. *mentén*
- rol:** [ˈrol] *PF* ige *énekel*
- rolun:** [ˈro.'lun] *PF* gesz. *Heuréka! Rájöttem!*
- rong:** [ˈroŋ] *PF* fn. *alagút*
- ronguway:** [ˈr.o.'ŋu.waj] *PF* i.(t) *üvölt, vonyít (eredete: rol énekel és nguway üvöltés, vonyítás)*
- ronguwayyu:** [ˈro.'ŋu.waj.ju] *PF* fn. *üvöltő (személy) (eredete: ronguway üvölt)*
- ronsem:** [ˈron.sem] *PF* fn. *elme*
- ronsrel:** [ˈron.srel] *PF* fn. *elképzelt dolog (eredete: ronsrelnogop elképzél)*
- ronsrelnogop:** [ˈron.srel.ŋ.op] *PF* i.(t) *elképzél, felidéz (eredete: ronsem elme, rel kép, ngop alkot, köznapi kiejtése [ˈron.srel.w.ŋop])*
- ropx:** [ˈrop'] *PF* fn. *lyuk (átmenő)*
- rou:** [ˈr.o.'u] *PF* i.(t) *részegnek lenni, vagy berúgni (pl.: rou fa pxir)*
- rum:** [ˈrum] *PF* fn. *labda*
- run:** [ˈrun] *PF* i.(t) *(meg)talál, felfedez*
- rurur:** [ˈru.'rur] *PF* fn. *sziklák között, lejtősen folyó patak (megszámlálható)*
- rusey:** [ˈru.'sej] *PF* mn., fn. *élő, élőlény (összetétel ebből: rey él és «us» folyamatos melléknévi igenévi alak)*
- rutxe:** [ˈru.'t'ɛ] *PF* gesz. *légy szíves! kérlek!*

S

- sa:** [s·a] *PF* i.(tn) *valamely kihívásra felkészül, nekivág*
- sa'ewrang:** [sa.'ʔɛw.raŋ] *PF* fn. *ányaszövőszék", hatalmas szövőszék (eredete: sa'nok anya és 'ewrang szövőszék)*
- sa'nok:** [ʔsaʔ.nokʔ] *PF* fn. *anya(eredete: sa'atenuk *C*)*
- sa'nu:** [ʔsaʔ.nu] *PF* fn. *anyu (becéző forma, eredetije: sa'nok anya)*
- sa'nutsyip:** [ʔsaʔ.nu.tʃjipʔ] *PF* fn. *anyuka (fiatal lányokra) (eredete: sa'nu anyu)*
- sa'sem:** [ʔsaʔ.sɛm] *PF* fn. *szülő vagy szülőpár (eredete: sa'nok anya és sempul apa)*
- saa:** [ʔsa:] *LA* *gesz. fenyegető kiáltás*
- saho:** [sa.'ho] *PF* fn. *ima (eredete: aho imádkozik)*
- salew:** [s·a.'l·ɛw] *PF* *ige. folytat*
- salewfya:** [sa.'lɛw.fja] *PF* fn. *irány, menetirány (eredete: salew folytat és fya'o út)*
- san:** [san] *PF* part. *idézet, függő beszéd kezdete*
- sang:** [saŋ] *PF* mn. *meleg*
- sar:** [s·aʔ] *PF* i.(t) *használ*
- sat:** [satʔ] *PF* nm. *az (a tsat gyengített alakja)*
- satu'li:** [sa.'tuʔ.li] *PF* fn. *örökség (Megjegyzés: A Disney's Pandora étkező neve is)*
- sau:** [sa.'u] *LA* *gesz. felkiáltás erőlködés közben, uff! hó-rukk!*
- saylahe:** [saj.'la.hɛ] *PF* *hsz. stb. (eredete: si alahé és mások) (összevonás)*
- sayrip:** [ʔsaj.rɪpʔ] *PF* mn. *jóképű, helyes cs.sz. (féfira)*
- sä'anla:** [sæ.'ʔan.la] *PF* fn. *sóvárgás (eredete: 'anla sóvárog)*
- sä'eoio:** [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* fn. *ünnepély (eredete: 'eoio ünnepélyes)*
- sä'eoio si:** [sæ.'ʔɛ.o.i.o s·i] *PF* i.(tn) *ünnepel, ünnepélyen részt vesz (eredete: sä'eoio ünnepély)*
- sä'ipu:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* fn. *valami humoros (eredete: 'ipu humoros)*
- sä'o:** [ʔsæ.'ʔo] *PF* fn. *eszköz, szerszám*
- säfe'ul:** [sæ.'fɛ.'ʔul] *PF* fn. *rosszabbodás (eredete: fe'ul rosszabbodás)*
- säflä:** [sæ.'flæ] *PF* fn. *siker (konkrét dologban) (eredete: flä sikerrel jár)*
- säfmi:** [sæ.'fmi] *PF* fn. *próba, kísérlet (eredete: fmi megpróbál)*
- säfngo':** [sæ.'fŋoʔ] *PF* fn. *kívánság, követelés (eredete: fngo' kíván)*
- säfpil:** [sæ.'fpil] *PF* fn. *gondolat, ötlet (eredete: fpil think)*
- säftxuli'u:** [sæ.ft'u.'li.'ʔu] *PF* fn. *beszéd, szónoklat (eredete: ftxuli'u szónokol, beszédet mond)*
- säfyep:** [sæ.'fjɛpʔ] *PF* fn. *fogantyú, kilincs (eredete: fyep megfog)*
- sähena:** [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *tároló, konténer, tartály (eredete: hena hord)*
- säkanom:** [sæ.'ka.nom] *PF* fn. *szerzemény, tulajdon (eredete: kanom szerez)*
- sälang:** [sæ.'laŋ] *PF* fn. *vizsgálat (eredete: lang (meg)vizsgál)*
- sälatem:** [sæ.'la.tɛm] *PF* fn. *változtatás (eredete: latem változik)*
- sälätxayn:** [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* fn. *vereség, legyőzöttség (eredete: lätxayn legyőz)*
- säleymfe':** [sæ.lɛjm.'fɛʔ] *PF* fn. *panasz (eredete: leymfe' panaszkodik)*
- säleymkem:** [sæ.lɛjm.'kɛm] *PF* fn. *tiltakozás (konkrét) (eredete: leymkem tiltakozik)*
- sämok:** [sæ.'mokʔ] *PF* fn. *javaslat (eredete: mok javasol)*
- sämunge:** [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* fn. *szállító eszköz (eredete: munge visz, hoz) Megjegyzés: szóösszetételben az ä és e kiesik, marad: – smung*
- sämyam:** [sæm.'yam] *PF* fn. *ölelés, karolás (eredete: meyam ölel)*
- sängä'an:** [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* fn. *szenvedés (ézelmi), depresszió (eredete: ngä'an szenved (ézelmileg))*
- sängop:** [sæ.'ŋopʔ] *PF* fn. *alkotás (eredete: ngop alkot)*
- sänrr:** [sæ.'nr] *PF* fn. *ragyogás, fény, lámpa (eredete: nrr ragyog, fénylik)*
- sänui:** [sæ.'nu.i] *PF* fn. *bukás, sikertelenség (konkrét esetben) (eredete: nui elbukni, sikertelennek lenni)*
- sänume:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* fn. *tanítás (eredete: nume tanul)*
- sänumvi:** [sæ.'num.vi] *PF* fn. *lecke, tanóra (eredete: sänume tanítás)*
- säomum:** [sæ.'o.mum] *PF* fn. *információ (eredete: omum tud)*

- säpēnghrr:** [sæ.pɛŋ.'hɾ] *PF* fn. *figyelmeztetés* (eredete: **pēnghrr** *figyelmeztet*)
- säpllhrr:** [sæ.pl.'hɾ] *PF* fn. *figyelmeztetés* (eredete: **pllhrr** *figyelmeztet*)
- säplltxe:** [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* fn. *állítás* (eredete: **plltxe** *beszél*)
- säplltxevi:** [sæ.pl.'t'ɛ.vi] *PF* fn. *megjegyzés* (eredete: **säplltxe** *állítás*)
- säpom:** [sæ.'pɔm] *PF* fn. *csók* (eredete: **pom** *csókol*)
- särawn:** [sæ.'raʷn] *PF* fn. *csere-, helyettes, valami ami helyettesít valami mást* (eredete: **rawn** *kicserél*)
- särengop:** [sæ.'rɛ.ŋɔp^ɾ] *PF* fn. *terv, tervezet* (eredete: **rengop** *tervez*)
- säro'a:** [sæ.'ro.ʔa] *PF* fn. *hóstett, teljesítmény, nagy tett*
- säro'a si:** [sæ.'ro.ʔa s-i] *PF* i.(tn) *nagy tettet hajt végre* (eredete: **säro'a** *nagy tett*)
- säseyto:** [sæ.sɛj.'to] *PF* fn. *húsdaraboló eszköz* (eredete: **seyto** *feldarabol* (elpusztult állatot))
- säsilpey:** [sæ.sil.'pɛj] *PF* fn. *hope* (konkrét) (eredete: **silpey** *remél*)
- säspxin:** [sæ.'sp'in] *PF* fn. *betegség, kór* (eredete: **spxin** *beteg*)
- säspxintsyip:** [sæ.'sp'in.tsjip^ɾ] *PF* fn. *kisebbség, gyengélkedés* (eredete: **säspxin** *betegség*)
- säsrrätx:** [sæ.'sræt'] *PF* fn. *bosszúság* (eredete: **srätx** *bosszat*)
- säsrrin:** [sæ.'srin] *PF* fn. *kölcsön adott vagy kölcsön vett dolog* (eredete: **srin** *ideiglenesen átad egyiktől a másiknak*)
- sästarsim:** [sæ.'staɾ.sim] *PF* fn. *gyűjtemény (személy által szándékosan összerakott)* (eredete: **starsim** *összeszed, gyűjt*)
- säsulin:** [sæ.'su.lim] *PF* fn. *hobby, örömet szerző tevékenység* (eredete: **sulin** *elfoglalt* (pozitív értelemben))
- säsyp:** [sæ.'sjɛp^ɾ] *PF* fn. *csapda* (eredete: **syep** *csapdába ejt*)
- sätare:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* fn. *kapcsolódás, kapcsolat* (eredete: **tare** *összekapcsol, kapcsolatban van*)
- sätaron:** [sæ.'ta.rɔn] *PF* fn. *vadászat* (egy konkrét esemény) (eredete: **taron** *vadászik*)
- sätsan'ul:** [sæ.'tsan.ʔul] *PF* fn. *javulás* (konkrét esetben) (eredete: **tsan'ul** *javul*)
- sätsisyi:** [sæ.'tsi.syi] *PF* fn. *suttogás* (eredete: **tsisyi** *suttog*)
- sätswayon:** [sæ.'tsʷaj.ɔn] *PF* fn. *repülés* (repülés esete) (eredete: **tswayon** *repül*)
- sätsyil:** [sæ.'tsjil] *PF* fn. *mászás, megmászás* (eredete: **tsyil** *mászik*)
- sävll:** [sæ.'vl] *PF* fn. *jel, jelzés* (eredete: **vll** *jelez, mutat*)
- säväsul:** [sæ.'wæ.sul] *PF* fn. *verseny* (eredete: **wäsul** *versenyez*)
- säväsultsyip:** [sæ.'wæ.sul.tsjip^ɾ] *PF* fn. *mérkőzés* (eredete: **säväsul** *verseny*)
- säväte:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *a vita tárgya, a szövegtétel oka, a vitatott dolog* (eredete: **wäte** *vitakozik*)
- sävüingay:** [sæ.wi.'ŋaj] *PF* fn. *bizonyíték* (konkrét esetben) (eredete: **wüingay** *bizonyít*)
- sävüintxu:** [sæ.win.'t'u] *PF* fn. *bemutató, kiállítás* (eredete: **wüintxu** *mutat*)
- sävükx:** [sæ.'jæk'] *PF* fn. *figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel* (eredete: **yükx** *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- sävürip:** [sæ.'zæ.rɪp^ɾ] *RL,PF* fn. *kantár, kötőfék* (eredete: **zä'ärip** *húz*)
- se'ayl:** [sɛ.'ʔajl] *PF* fn. *egyedülállóan magas, vékony vízvezeték, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le* (megszámlálható)
- sekrr:** [sɛ.kɾ] *PF* fn. *jelen* (összetétel ebből: **set** *most* és **krr** *idő*)
- sempu:** [sɛm.pu] *PF* fn. *apu* (becéző forma, eredetije: **sempul** *apa*)
- sempul:** [sɛm.pul] *PF* fn. *apa*
- set:** [sɛt^ɾ] *PF* hsz. *most*
- sevin:** [sɛ.'vin] *PF* mn. *csinos cs.sz. (nőkre)*
- sey:** [sɛj] *PF* fn. *csésze vagy tál* (természetes formából minimálisan átalakítva)
- seykxel:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* mn. *erős* (érzelmileg, lelkiileg, nem fizikailag), *magabiztos*
- seyñ:** [sɛjn] *PF* fn. *szék, pad, bármely egyéb ülőkalkalmatosság* (eredete: **sä'o** *eszköz* és **heyñ** *ül*)
- seyri:** [sɛj.rɪ] *JC* fn. *ajak*
- seysoniltsan:** [sɛj.so.nil.'tsan] *PF* gesz. *Szép munka!* (eredete: **hasey soli niltsan** *jól elvégzett*)
- seyto:** [sɛj.'to] *PF* i.(t) *feldarabol* (elpusztult állatot)
- si:** [s-i] *PF* *ntesz, csinál*, összetett igékben *szerpel* képző toldalék
- sim:** [s-im] *PF* i.(átn) *közel van*
- si:** [sɪ] *PF* ksz. *és* (szavak között, toldalék is lehet: –si; tagmondatok között nem

- használatos, helyette: **ulte** és)
- sik**: [sɪk^ʷ] *PF* part. idézet, függő beszéd bezárása
idézet vége
- silpey**: [sil.'p.ɛj] *PF* i.(tn) remél (**tsnì** majd a re-
mélte dolog, hacsak nem különálló mondat) (ii)
(összetétel ebből: **siltsan** jó és **pey** vár)
- sironsem**: [sil.'ron.sem] *PF* mn. elmés, ötletes
(összetétel ebből: **siltsan** jó és **ronsem** elme)
- siltsan**: [sil.'tsan] *PF* mn. jó (megfelelő)
- sìn-**: [sɪn] *PF* esz. rá, rajta
- ska'a**: [sk'a.'ʔ.a] *PF* i.(t) (el)pusztít, megs-
emmisít, lerombol
- skepek**: [s'ke.pɛk^ʷ] *PF* mn. formális, hivatalos
- skiempa**: [ski.ɛm.pa] *PF* fn. jobb oldal (össze-
tétel ebből: **skien** jobb és **pa'o** oldal)
- skien**: [ski.ɛn] *PF* mn. jobb (nem bal)
- ska+**: [sko] *PF* told. mint..., ... szerepében
- skxakep**: [sk'a.kɛp^ʷ] *PF* mn., hsz. valószínű,
valószínűleg
- skxawng**: [sk'awŋ] *PF* fn. gyagyás, tökfaj
- skxir**: [sk'ir] *PF* fn. seb
- skxir si**: [sk'ir.'s.i] *PF* i.(tn) megsebesít (eredete:
skxir seb)
- skxirtsyip**: [sk'ir.'tsjɪp^ʷ] *PF* fn. vágás, horzsolás,
kisebb seb (eredete: **skxir** seb)
- skxom**: [sk'om] *PF* fn. esély, lehetőség
- sla'tsu**: [sl'a.'ts-u] *PF* i.(t) leír (jellemző)
- slan**: [sl'an] *PF* i.(t) támogat (érzelmi, szociáli-
san vagy személyesen) cs.sz.
- slantire**: [slan.ti.'rɛ] *PF* fn. inspiráció, ihlet (ös-
szetétel ebből: **slan** segítség, támogatás és **ti-
rea** szellem)
- slantire si**: [slan.ti.'rɛ.'s.i] *PF* i.(tn) inspirál (ere-
dete: **slantire** inspiráció)
- slayk**: [sl'a.jk^ʷ] *PF* i.(t) fésű, kefe
- slä**: [slæ] *PF* ksz. de
- släkop**: [slæ.kop^ʷ] *PF* hsz. hanem (összetétel
ebből: **slä** de és **kop** szintén)
- slär**: [slær] *PF* fn. barlang
- slele**: [sl'e.l'ɛ] *PF* i.(tn) úszik
- sleyku**: [slɛj.'k.u] *PF* i.(t) készít, létrehoz (eredete:
slu válik valamivé és «**eyk**» műveltető igei
infixum)
- sloa**: [slo.a] *PF* mn. széles
- sloan**: [sl'o.'an] *PF* i.(tn) önt, folyik
- slosnep**: [slo.'snɛp^ʷ] *PF* aaa aaa (eredete: **snep**
aaa)
- slosneppe**: [slo.'snɛ.pɛ] *PF* kérd. milyen szé-
les? (eredete: **snep** keskeny) (másik alakja:
- peslosnep)
- slu**: [sl'u] *PF* i.(t) válik (valamivé)
- slukx**: [sluk^ʷ] *PF* fn. szarv
- smar**: [smær] *PF* fn. préda, zsákmány
- smon**: [sm'on] *PF* i.(tn) ismerni
- sna'o**: ['sna.'ʔo] *PF* fn. készlet, csoport, halom,
rakás n.e.
- sna'pɪlfya**: [sna.'fpil.fja] *PF* fn. filozófia (össze-
tétel ebből: **sna'o** készlet és **fpɪlfya** gondol-
kodásmód) szó sz.: 'gondolkodásmódkész-
let'
- sna'numultxa**: [sna.nu.mul.'t'a] *PF* fn. tanfoly-
am, kurzus (tanórák sorozata) (eredete: **nu-
multxa** tanóra)
- sna'pamrelvi**: [sna.pam.'rɛl.vi] *PF* fn. abc (ere-
dete: **pamrelvi** betű (fonetikus jel))
- sna'tanhì**: [sna.tan.'hi] *PF* fn. csillagkép (össze-
tétel ebből: **sna'o** csoport és **tanhì** csillag) szó
sz.: 'csillagcsoport'
- sna'tanhìtsyip**: [sna.tan.'hi.'tsjɪp] *PF* fn. csil-
lagcsoport (összetétel ebből: **sna'o** csoport és
tanhì(**tsyip**) csillag)
- sna'txärem**: [sna.'t'æ.rɛm] *PF* fn. csontváz (öss-
zetétel ebből: **sna'o** készlet és **txärem** csont)
szó sz.: 'csontkészlet'
- sna'yi**: [sna.'ji] *PF* fn. lépcsősor (eredete: **yi**
szint)
- sna'ytu**: [sna.j.tu] *PF* fn. vesztés (eredete:
sna'ytx veszít)
- sna'ytx**: [sn'ajt^ʷ] *PF* i.(t) veszít
- sna'əm**: [sn'æm] *PF* i.(tn) meg(romlik), rohad
- sna'ɛp**: [snɛp^ʷ] *PF* mn. keskeny
- sna'ɛw**: [sn'ɛw] *PF* i.(t) szorít, feszesít
- sna'newsye**: [sna.nɛw.sjɛ] *PF* mn. hátborzongató,
kísérteties (összetétel ebből: **sna'newsye** szorít, fes-
zesít és **sna'ha** lélegzet)
- sna'jæ**: [sna.'jæ] *PF* nm. saját(ja) egyes szám első
személy (eredete: **sna'no** sajátja)
- sna'jap**: [sn'ap^ʷ] *PF* i.(t) megszúr, (meg)csíp
- sna'jæ'i**: [sn'jæ.'ʔ.i] *PF* i.(tnm) (el)kezdődik
- sna'jæ'ikrr**: [sn'jæ.'ʔi.kɪ] *PF* fn. kezdet (összetétel
ebből: **sna'jæ'i** (el)kezdődik és **krr** idő)
- sna'jæ'itseng**: [sn'jæ.'ʔi.'tsɛŋ] *PF* fn. kezdet, kez-
dő helyzet (összetétel ebből: **sna'jæ'i** start és
tseng hely)
- sna'jæ'iyu**: [sn'jæ.'ʔi.ju] *PF* fn. kezdő (eredete:
sna'jæ'i (el)kezdődik)
- sna'jɛl**: [sn'jɛl] *PF* fn. szemét

- sngeltseng:** [ʃŋɛl.tʃɛŋ] *PF* fn. szemétdomb (összetétel ebből: **sngel** szemét és **tseng** hely)
- sngum:** [ʃŋum] *PF* fn. aggodalom
- sngum si:** [ʃŋum s.i] *PF* i.(tn) aggódik (eredete: **sngum** aggodalom)
- sngumtsim:** [ʃŋum.tsim] *PF* fn. aggasztó *do-log*, aggodalom oka/forrása (összetétel ebből: **sngum** aggodalom és **tsim** forrás)
- sngunga':** [ʃŋu.ŋa?] *PF* mn. aggasztó, nyugtalanító (eredete: **sngum** aggodalom)
- sno:** [sno] *PF* nm. a sajátja (visszaható)
- sнокfyan:** [ʃnok.fjan] *PF* fn. saját fogas (összetétel ebből: **sno** saját és **kurfyan** fogas)
- snołup:** [ʃsno.lup] *PF* fn. egyéni stílus (összetétel ebből: **sno** saját és **lupra** stílus)
- sno mo:** [ʃsno.mo] *PF* fn. magán terület, ahova vissza lehet vonulni (összetétel ebből: **sno** saját és **mo** terület)
- snonivi:** [ʃsno.ni.vi] *PF* fn. egyszemélyes függőágy (összetétel ebből: **sno** saját és **nivi** függőágy)
- snonrra:** [sno.'nr.a] *PF* fn. önteltség, önelégültség (összetétel ebből: **sno** ön- és **nr**a büszkeség)
- snotípx:** [sno.'tip] *PF* fn. önuralom (összetétel ebből: **sno** saját- és **tíhipx** irányítás)
- snumina:** [ʃsnu.mi.na] *CP* mn. sötét, buta cs.sz.
- so'ha:** [ʃs-oʔ.h-a] *PF* i.(t) lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgattottnak lenni valami miatt, lelkesedni (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgyas a na'vi nyelvben -*PF*)
- so'yu:** [ʃso.ju] *PF* fn. rajongó(ja vminek) (társalgási nyelvben)
- soaia:** [so.'a.i.a] *PF* fn. család (rendhagyó birtokos esete: *soaiä*)
- sok:** [sok] *PF* mn. friss, új keletű
- som:** [som] *PF* mn. forró
- somwew:** [som.'wew] *PF* fn. hőmérséklet (eredete: **som** forró és **wew** hideg)
- somwewe:** [som.'wew.pɛ] *PF* kérd. Milyen hőmérsékletű? (gyakoribb) (eredete: **somwew** hőmérséklet)
- sop:** [s-op] *PF* i.(tn) utazik
- sopyu:** [ʃsop.ju] *PF* fn. utazó (eredete: **sop** utazik)
- sozul:** [so.'sul] *PF* mn. közelben folyó víz, eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető
- spaw:** [sp-aw] *PF* i.(t) hisz
- spä:** [sp-æ] *PF* ige ugrik
- späpeng:** [spæ.'p-ɛŋ] *PF* i.(tn) rendbe hozza magát(képletesen) (eredete: **speng** rendbe hoz)
- spe'e:** [sp-ɛ.'ʔ-ɛ] *PF* i.(t) elfog, foglyul ejt
- spe'etu:** [spe.'ʔɛ.tu] *PF* fn. fogoly (eredete: **spe'e** foglyul ejt)
- speng:** [sp-ɛŋ] *PF* i.(t) helyreállít, rendbe hoz
- spono:** [ʃspo.no] *PF* fn. sziget
- spule:** [ʃsp-u.l-ɛ] *PF* i.(t) (meg)hajt, mozgásba hoz
- spulmokri:** [spul.'mok.ri] *PF* fn. telefon (eredete: **spule** mozgásba hoz és **mokri** hang)
- spulyaney:** [spul.ja.'ne] *PF* fn. kenuvező (összetétel ebből: **spule** hajt és **yaney** kenu)
- spuwin:** [ʃspu.win] *PF* mn. régi, korábbi n.e.
- spxam:** [sp'am] *PF* fn. gomba
- spxin:** [sp'in] *PF* mn. beteg
- sra(k)e:** [ʃsra(ɛ)] *PF* part. eldöntendő kérdés jele
- sran:** [sran] *PF* hsz., gesz. aha, ja, oké
- srane:** [ʃsra.nɛ] *PF* hsz., gesz. igen
- srankehe:** [sran.'ke.he] *PF* gesz. többé-kevésbé, igen is meg nem is (összetétel ebből: **srane** igen és **kehe** nem)
- sraw:** [sraw] *PF* mn. fájdalmas
- sra:** [sra] *PF* fn. szövet
- sraetx:** [sra-ɛt] *PF* i.(t) bosszant, zavar
- sre+:** [sre] *PF* esz. korábban, megelőzőleg
- sre':** [sreʔ] *PF* fn. fog (testrész)
- srefey:** [sre.'f-ɛ] *PF* i.(t), i.(tn) elvár, számít valamire (összetétel ebből: **sre+** előtt és **pey** vár)
- srefpil:** [sre.'fp.il] *PF* i.(t) feltételez (eredete: **sre+** előtt és **fpil** gondol)
- srefwa:** [ʃsre.fwa] *PF* k.sz. előtte (eredete: **sre+** előtt és **fwa** az)
- srekamtrr:** [sre.'kam.trr] *PF* fn. délelőtt (összetétel ebből: **sre** előtt és **kxamtrr** dél)
- srekamtxon:** [sre.'kam.t'on] *PF* fn. éjjel előtt (összetétel ebből: **sre** előtt és **kxamtxon** éjjel)
- srekr:** [sre.'kr] *PF* hsz. korábban, már (összetétel ebből: **sre** előtt és **kr** idő)
- srer:** [sre-ɛr] *PF* i.(tn) megjelenik, megvalósul, láthatóvá válik
- srese'a:** [sre.s-ɛ.'ʔ-a] *PF* i.(t) megjósol, jövendöl, előre meglát (összetétel ebből: **sre+** megelőzőleg és **tse'a** lát)
- sresrr'ong:** [sre.sr.'ʔoŋ] *PF* fn. hajnal előtt (összetétel ebből: **sre** előtt és **tr'ong** hajnal)

- sreton'ong:** [sʁɛ.ton.ʔoŋ] *PF* fn. *alkony, este naplemente előtt (összetétel ebből: sre előtt és txon'ong alkony)*
- srew:** [sʁ.ɛw] *PF* i.(tn) *táncol(lehet srew) D*
- srey:** [sʁɛj] *PF* fn. *változat*
- sri:n:** [sʁ.i:m] *PF* i.(t) *áthelyez, átad egyiktől a másiknak (ritkán használatos prefixum nélkül)*
- srok:** [sʁokʔ] *PF* fn. *gyöngy (dísz)*
- sru':** [sʁ.uʔ] *PF* i.(t) *zúz, tapos*
- srung:** [sʁuŋ] *PF* fn. *segítség*
- srunga':** [ʔsʁu.ŋaʔ] *PF* mn. *hasznos (eredete: srung segít) n.e.*
- srung si:** [ʔsʁuŋ 's.i] *PF* i.(tn) *segít(séget nyújt) (eredete: srung segítség)*
- srungsiyu:** [ʔsʁuŋ.si.ju] *PF* fn. *segéd, segítő (eredete: srung segít)*
- srungtsyip:** [ʔsʁuŋ.tʃjipʔ] *PF* fn. *hasznos tipp (eredete: srung segít)*
- starli'u:** [ʔstaʁ.li.ʔu] *PF* fn. *adposition (összetétel ebből: sätare kapcsolat és li'u szó)*
- starsim:** [ʔst.ʁ.s.im] *PF* i.(t) *összeszed, gyűjt*
- stawm:** [ʔst.ʁw] *PF* i.(t) *(meg)hall*
- stawmtsw:** [ʔstawm.tʃwo] *PF* fn. *hallás (eredete: stawm hall)*
- stä'nì:** [ʔst.æʔ.n.i] *PF* i.(t) *elkap*
- stefxaw:** [ʔst.ɛ.ʔft'.aw] *PF* i.(t) *(meg)vizsgál, ellenőriz*
- steng:** [ʔstɛŋ] *PF* mn. *hasonló*
- steyki:** [ʔstɛj.'k.i] *PF* i.(t) *bosszant, dühít (eredete: sti dühöng és «eyk» műveltető igei infixum)*
- sti:** [ʔst.i] *PF* i.(tn) *dühöng, bosszankodik*
- stiw:** [ʔst.i.wi] *PF* fn. *csíny, rosszkodás*
- stiwinga':** [ʔst.i.wi.ŋaʔ] *PF* mn. *csintalan (összetétel ebből: stiw csíny és nga' tartalmaz)*
- stiw si:** [ʔst.i.wi s.i] *PF* i.(tn) *rosszkodik (eredete: stiw csíny)*
- stiwisiyu:** [ʔst.i.wi.si.ju] *PF* fn. *csínytevő (eredete: stiw csíny)*
- sto:** [ʔst.ɔ] *PF* i.(tm) *megtagad, visszautasít, nem hajlandó valamire*
- stum:** [ʔstum] *PF* hsz. *majdnem*
- stxeli:** [ʔst'ɛ.li] *PF* fn. *ajándék*
- stxenu:** [ʔst'ɛ.nu] *PF* fn. *ajánlat (összetétel ebből: stxeli ajándék és lonu elereszt)*
- stxenuŋ:** [ʔst'ɛ.nu.t.ŋ] *PF* i.(t) *ajánl (eredete: stxenu ajánlat, fn.)*
- stxong:** [ʔst'ɔŋ] *PF* mn. *különös, szokatlan, ismeretlen*
- sulín:** [ʔs.u.l.i:m] *PF* i.(átn) *elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), elmélyed valamiben, amit különösen kellemesnek talál (eredete: 'in elfoglalt)*
- sum:** [ʔsum] *PF* fn. *csigaház, kagylóhéj (tengeri)*
- sumsey:** [ʔsum.sej] *PF* fn. *ivóedény (kagylóhéjból) (összetétel ebből: sum kagylóhéj és sey csésze)*
- sung:** [ʔs.uŋ] *PF* i.(t) *hozzátesz, hozzáad*
- sunu:** [ʔs.u.n.u] *PF* i.(tn) *megnyerő(nak) vagy szeretetre méltó(nak lenni)*
- sur:** [ʔsur] *PF* fn. *íz, zamat*
- susyng:** [ʔsu.'sjaŋ] *PF* mn. *törékeny*
- sutx:** [ʔs.ut'ʔ] *PF* i.(t) *nyomon követ*
- swaw:** [ʔswaw] *PF* fn. *pillanat*
- swawtsyip:** [ʔswaw.tʃjipʔ] *PF* fn. *kis pillanat, másodperc (eredete: swaw pillanat)*
- swaynivi:** [ʔswaj.ni.vi] *PF* fn. *családi függőágy (összetétel ebből: soaia család és nivi függőágy) Megjegyzés: soaia összevonva ezzel: sway*
- swek:** [ʔswɛkʔ] *PF* fn. *bot, pálca*
- swey:** [ʔswɛj] *PF* mn. *legjobb*
- sweylu:** [ʔswɛj.l.u] *PF* ige *kellene (eredete: swey a legjobb és lu lenni)*
- swirä:** [ʔswi.'ræ] *PF* fn. *teremtmény*
- swizaw:** [ʔswi.'zaw] *PF* fn. *nyíl(vessző)*
- swizawsena:** [ʔswi.'zaw.se.na] *PF* fn. *tegez (az ikran nyergéhez erősített) (összetétel ebből: swizaw nyíl és sähena hordozó)*
- swoa:** [ʔswo.a] *PF* fn. *részegítő ital, vagy "szesz"*
- swoasey:** [ʔswo.a.sej] *PF* fn. *egy személyes ivóedény, "korsó"(kagylóhéjból, részegítő italokhoz) (összetétel ebből: swoa részegítő ital, szesz és sey csésze)*
- swoasey ayll:** [ʔswo.a.sej a.'j] *PF* fn. *több személye ivóedény, "kancsó" (összetétel ebből: swoasey ivóedény részegítő italokhoz és yll közös)*
- swok:** [ʔswokʔ] *PF* mn. *szent*
- swotu:** [ʔswo.tu] *PF* fn. *szent hely*
- syam:** [ʔsj.am] *PF* i.(t) *szagol*
- syanan:** [ʔsja.nan] *PF* fn. *egy csepp vagy kisebb vízesekek sorozata, amelyek egy folyamból vagy tavakból folynak (megszámálható)*
- syaw:** [ʔsj.aw] *PF* i.(tn) *hív, szólít*
- syawn:** [ʔsjawn] *PF* fn. *áldás*
- syay:** [ʔsja.j] *PF* fn. *sors*

syayvi: [ˈsja.j.vi] *PF* fn. szerencse, esély (eredete: **syay** sors)
syä'ä: [ˈsjæ.ʔæ] *PF* mn. keserű
syə'otxang: [ˈsjɛ.ʔo.t'ax] *PF* fn. fúvós hangszer (összetétel ebből: **syeha** lélegzet és **'otxang** hangszer)
syeha: [ˈsjɛ.ha] *PF* fn. lélegzet
syeha si: [ˈsjɛ.ha s-i] *PF* i.(tn) lélegzik (eredete: **syeha** lélegzet)
syen: [sjɛn] *PF* mn. végső, utolsó
syep: [sj·ɛpː] *PF* i.(t) csapdába ejt
syeprel: [sjɛp.'rɛl] *PF* fn. fényképezőgép, kamera (összetétel ebből: **syep** csapdába ejt és **rel** kép)
syewe: [ˈsjɛ.wɛ] *PF* fn. zsír (húsban)
syewenga': [ˈsjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* mn. zsíros (összetétel ebből: **syewe** zsír és **nga'** tartalmaz)
syo: [sjo] *PF* mn. könnyű (fizikai értelemben)
syokup: [sjo.'kupː] *PF* fn. súly (fizikai) (eredete:

syo könnyű és **ku'up** nehéz)
syon: [sjon] *PF* fn. vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság
syonli'u: [ˈsjon.li.ʔu] *PF* fn. melléknév (összetétel ebből: **syon** tulajdonság és **li'u** szó)
syor: [sj·oɾ] *PF* i.(tn) relaxál, kikapcsol
syulang: [ˈsju.laŋ] *PF* fn. virág
syura: [sju.'ra] *PF* fn. energia (fizikai vagy szellemi)
syuratan: [sju.'ra.tan] *JC,PF* fn. biolumineszcencia, fénykibocsátás (összetétel ebből: **syura** energia és **atan** fény)
syusmung: [ˈsju.smuŋ] *PF* fn. tálca (összetétel ebből: **syuve** étel és **smung** szállító eszköz)
syuve: [ˈsju.vɛ] *PF* fn. étel, enniváló (gyűjtőnév, nincs többesszáma)
syuvekel: [ˈsju.vɛ.kɛl] *PF* fn. éhínség (eredete: **syuve** étel)

T

ta-: [ta] *PF* esz. -ból/-ből, -tól/-től, felől, irányából (időbeniségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal)
ta'em: [ta.'ʔɛm] *PF* hsz. fentről, felülről
ta'leng: [ˈtaʔ.lɛŋ] *PF* fn. bőr
ta'lengan: [ˈtaʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* mn. na'vi bőr-kék (összetétel ebből: **ta'leng** bőr és **ean** kék)
tafkíp-: [ta.'fkipː] *PF* told. fentről valami(k) közül (összetétel ebből: **ta** felől és **fkip-** fent között)
tafral: [ta.'fɾal] *PF* hsz. ettől, ezért, emiatt, ebből eredően
takíp-: [ta.'kipː] *PF* told. közül(ről) (összetétel ebből: **ta** felől és **kip-** között)
takrra: [ta.'kɾ.a] *PF* ksz. ... óta (időben) másik alakja: **akrrta** (összetétel ebből: **krr** idő and **ta** ... -tól)
taksyokx: [t.ak.'syokː] *PF* i.(tn) tapsol (eredete: **takuk** üt és **tsyokx** kéz)
takuk: [t.a.k.ukː] *PF* i.(t) lesújt, (meg)üti, eltalál
talun-: [ta.'lun] *PF* told. ... miatt
talun(a): [ta.'lun(a)] *PF* ksz. mert (összetétel ebből: **ta** felől és **lun** ok)
tam: [t.am] *PF* i.(tn); gesz. megteszi; rendben; jó lesz
tam tam: [ˈtam ˈtam] *M* gesz. nyugalom! elég (legyen)! csitulj! semmi baj!

tangek: [ˈta.ŋɛkː] *PF* fn. fatörzs
tanhi: [tan.'hi] *PF* fn. csillag, biolumineszcencia szeptől
tanleng: [ˈtan.lɛŋ] *PF* fn. (fa)kéreg (eredete: **tangek** fatörzs és **ta'leng** bőr)
tare: [ˈt.a.r.ɛ] *PF* i.(t) összeköt, összekapcsol, kapcsolatban van
tarnioang: [ˈtar.ni.o.ang] *PF* fn. ragadozó (összetétel ebből: **taron** vadászik és **ioang** állat)
taron: [ˈt.a.r.on] *JC,PF* i.(t) vadászik
taronyu: [ˈta.ron.ju] *JC,PF* fn. vadász (összetétel ebből: **taron** vadászik és **-yu** főnévképző)
taronyutsyip: [ˈta.ron.ju.tsjipː] *PF* fn. vadászocska (eredete: **taronyu** vadász)
tatep: [ˈt.a.t.ɛpː] *PF* i.(t) (el)veszít
tatlam: [tat.'lam] *PF* hsz. látszólag (eredete: **lam** látszik)
taw: [taw] *PF* fn. ég(bolt)
taweyk(a): [ta.'wɛjk(a)] *PF* ksz. mert, „azon oknál fogva”
tawng: [t·awŋ] *PF* i.(tn) lebukik, alámerül, zuhan
tawsyuratan: [taw.sju.'ra.tan] *PF,LN* fn. sarkifény (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **syuratan** fénykibocsátás)
täftxu: [t·æ.'ft'·u] *PF* i.(t) szó
täftxuyu: [tæ.'ft'·u.ju] *PF* fn. takács (eredete: **täftxu** szó és **-yu** főnévképző)

tätxaw: [t.æ.'t'.aw] *PF* i.(tn) *visszatér*
te: [tɛ] *JC* part. *a teljes nevekben szerepel*
tekre: [tɛk.rɛ] *PF* fn. *koponya*
tel: [t.ɛl] *PF* i.(t) *kap*
telem: [tɛ.'lɛm] *PF* fn. *zsinór*
tem: [t.ɛm] *PF* i.(tn) *lő*
temrey: [tɛm.'rɛj] *PF* fn. *túlélés* (eredete: **em-rey** *túlél*)
teng: [tɛŋ] *PF* mn. *azonos, egyenlő, megegyező*
tengfya: [tɛŋ.fja] *PF* ksz. (ugyan)úgy, ahogy/mint...; *ahogy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság)* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **fya'o** *út*)
tengkr: [tɛŋ.'kr] *PF* ksz. *amíg, miközben, miatlatt* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **kr** *idő*)
teri-: [tɛ.'ri] *PF* told. *-ról/-ről, vonatkozóan, illetően*
terkup: [t.ɛr.kup] *PF* i.(tn) *meghal*
teswoting: [tɛ.'swot.ɪŋ] *PF* i.(t) *engedélyez* (összetétel ebből: **tung** *ad*)
tete: [tɛ.tɛ] *PF* mn. *tompa, életlen*
tewng: [tɛwŋ] *PF* fn. *ágyékkötő*
tewti: [tɛw.ti] *PF* gesz. *gesz. húha! nahát!*
teya: [tɛ.'ja] *PF* mn. *tele*
teya si: [tɛ.'ja 's:i] *PF* i.(tn) *tölt (a megtöltött dolog részes esetben)* (eredete: **teya** *tele*)
teynga: [tɛjŋ.a] *PF* fn. *az a válasz* (az összevonás elemei **tí'eyng a**)
teyngla: [tɛjŋ.la] *PF* fn. *az a válasz (jelölt alany)* (az összevonás elemei **tí'eyng-íl a**)
teyngta: [tɛjŋ.ta] *PF* fn. *az a válasz (tárgyeset)* (az összevonás elemei **tí'eyng-it a**)
teyr: [tɛjɾ] *PF* mn. *fehér*
teyrpin: [tɛjɾ.pin] *PF* fn. *fehér szín* (eredete: **teyr** *fehér*)
tiam: [t.i.'am] *PF* i.(t) *számol*
til: [til] *PF* fn. *ízület, zsanér*
tili'u: [tɪ.li.'u] *PF* fn. *kötőszó* (összetétel ebből: **til** *ízület* és **li'u** *szó*)
tinan: [tɪ.nan] *PF* fn. *olvasás* (eredete: **inan** *olvas*)
tirea: [tɪ.'rɛ.a] *PF* fn. *szellem, szellemiség*
tireafya'o: [tɪ.'rɛ.a.'fja.'o] *PF* fn. *szellemösvény, szellem(i) út (energiaháló)* (összetétel ebből: **tirea** *szellem* és **fya'o** *út*)
tireaioang: [tɪ.'rɛ.a.i.'o.aŋ] *PF* fn. *szellemállat* (összetétel ebből: **tirea** *szellem* és **ioang** *állat*)

tireapängkxo: [tɪ.'rɛ.a.p.æŋ.k'o] *PF* ige *tanácskozik* (összetétel ebből: **tirea** *lélek* és **pängkxo** *beszélget*)
tiretu: [tɪ.'rɛ.tu] *PF* fn. *sámán* (eredete: **tirea** *szellem* és **tute** *személy*)
tí'al: [tɪ.'ʔal] *PF* fn. *pazarlás* (eredete: **'al** *pazarrol*)
tí'awm: [tɪ.'ʔawm] *PF* fn. *táborhely* (eredete: **'awm** *tábor*)
tí'awm si: [tɪ.'ʔawm 's:i] *PF* i.(tn) *táboroz* (eredete: **'awm** *tábor*)
tí'awpo: [tɪ.'ʔaw.po] *PF* fn. *egyénieskedés, önzés* (eredete: **'awpo** *egy személy*)
tí'efu: [tɪ.'ʔɛ.fu] *PF* fn. *érzelem* (eredete: **'efu** *érez*)
tí'em: [tɪ.'ʔɛm] *PF* fn. *a főzés művészete* (eredete: **'em** *főz*)
tí'eylan: [tɪ.'ʔɛj.lan] *PF* fn. *barátság* (eredete: **'eylan** *barát*)
tí'eyng: [tɪ.'ʔɛjŋ] *PF* fn. *válasz, felelet* (eredete: **'eyng** *válaszol*)
tí'i'a: [tɪ.'ʔi'.a] *PF* fn. *befejezés* (eredete: **'i'a** *befejez*)
tí'i'avay: [tɪ.'ʔi'.a.vaŋ] *PF* hsz. *a végsőkhöz* (összetétel ebből: **'i'a** *befejez* és **vay** *amíg*)
tí'iluke: [tɪ'.i.lu.ke] *PF* mn. *végtelen* (összetétel ebből: **tí'i'a** *befejezés* és **luke** *nélkül*)
tí'ipu: [tɪ.'ʔi.pu] *PF* fn. *humor* (eredete: **'ipu** *humoros*)
tí'o': [tɪ.'ʔo'] *PF* fn. *móka, izgalom* (eredete: **'o'** *izgalmas*)
tí'ong: [tɪ.'ʔoŋ] *PF* fn. *virágzás, kinyílás* (eredete: **'ong** *virágzik*)
tí'ongokx: [tɪ.'ʔo.ŋok'] *PF* fn. *születés* (eredete: **'ongokx** *születik*)
tí'ul: [tɪ.'ʔul] *PF* fn. *növekedés*
tíaho: [tɪ.a.'ho] *PF* fn. *imádság* (általános, *elvont értelemben*) (eredete: **aho** *imádkozik*)
tíeyktan: [tɪ.'ɛjk.tan] *JC,PF* fn. *vezetőség* (eredete: **eyktan** *vezető*)
tífe'ul: [tɪ.'fɛ.'ʔul] *PF* fn. *rosszabbodás* (általános, *elvont értelemben*) (eredete: **fe'ul** *rosszabodik*)
tífkeytok: [tɪ.'fkɛj.tok'] *PF* fn. *állapot, körülmény, helyzet* (eredete: **fkeytok** *létezik*)
tífliä: [tɪ.'flæ] *PF* fn. *siker* (általánosságban) (eredete: **flä** *sikerrel jár*)
tífliänga': [tɪ.'flæ.ŋa] *PF* mn. *sikeres* (összetétel ebből: **tífliä** *siker* és **nga'** *tartalmaz*)

- tiflrr:** [ti.'flr] *PF* fn. *gyengédség* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
- tifmetok:** [ti.'fmɛ.tokʔ] *PF* fn. *próba(tétel)* (eredete: **fmetok** *próbára tesz*)
- tifmi:** [ti.'fmi] *PF* fn. *próba, kísérlet* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- tifnu:** [ti.'fnu] *PF* fn. *csend, némaság* (eredete: **fnu** *elcsendesül*)
- tifnunga':** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* mn. *csendes* (eredete: **fnu** *elcsendesül*) n.e.
- tiftang:** [ti.'ftaŋ] *PF* fn. *megállás, félbe-/megszakítás, hangszalag-zárhang* (eredete: **ftang** *megáll*)
- tiftang si:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* i.(tn) *megállít* (eredete: **tiftang** *megállítás*)
- tiftia:** [ti.'fti'.a] *PF* fn. *tanulás* (eredete: **ftia** *tanul*)
- tiftia kifkeyä:** [ti.'fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* fn. *tudomány, természettudomány* (összetétel ebből: **tiftia** *tanulás* és **kifkey** *világ*)
- tiftiatu:** [ti.'fti'.a.tu] *PF* fn. *kutató* (eredete: **tiftia** *tanulás*)
- tiftiatu kifkeyä:** [ti.'fti'.a.tu kɪ.'fkɛ.j.jæ] *PF* fn. *tudós* (összetétel ebből: **tiftiatu** *kutató* és **kifkey** *világ*)
- tiftxavang:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* fn. *szenvedély* (eredete: **ftxavang** *szenvedélyes*)
- tiftxey:** [ti.'ft'ɛj] *PF* fn. *választás* (eredete: **ftxey** *választ*)
- tiftxuli'u:** [ti.'ft'u.'li.ʔu] *PF* fn. *nyilvános beszéd* (eredete: **ftxuli'u** *szónokol, beszédet mond*)
- tifyawintxu:** [ti.'fja.wim.'t'u] *PF* fn. *útmutatás* (eredete: **fyawintxu** *utat mutat*)
- tifyeyn:** [ti.'fjɛjɪ] *PF* fn. *érettség, fejlettség, beteljesülés* (eredete: **fyeyn** *érett, fejlett*)
- tihan:** [ti.'han] *PF* fn. *elvesztés* (eredete: **han** *elveszít*)
- tihawl:** [ti.'haw] *PF* fn. *előkészületek, terv* (eredete: **hawl** *készülődik*)
- tihawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* fn. *védelem* (eredete: **hawnu** *véd, óv*)
- tihawnu si:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* i.(tn) *véd* (eredete: **tihawnu** *védelem*)
- tihipx:** [ti.'hipʔ] *PF* fn. *irányítás* (eredete: **hipx** *irányít, szabályoz*)
- tihipey:** [ti.'hi.pɛj] *PF* fn. *tétovázás* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- tihona:** [ti.'ho.na] *PF* fn. *cukiság, kedvesség* (eredete: **hona** *kedves*)
- tik'in:** [tik.'ʔim] *PF* fn. *szabadidő, teendők hiánya* (eredete: **'in** *elfoglalt*)
- tikakpam:** [ti.kak.'pam] *PF* fn. *süketség* (eredete: **kakpam** *süket*)
- tikakrel:** [ti.kak.'rɛl] *PF* fn. *vakság* (eredete: **kakrel** *vak*)
- tikan:** [ti.'kan] *PF* fn. *cél(kitűzés)* (eredete: **kan** *megcéloz*)
- tikangkem:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* fn. *munka* (eredete: **kem** *cselekvés, tett*)
- tikangkem si:** [ti.'kaŋ.kɛm 's-i] *PF* i.(tn) *dolgozik* (eredete: **tikangkem** *munka*)
- tikangkemvi:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* fn. *feladat, kijelölt/egységnyi munka* (eredete: **tikangkem** *munka*)
- tikanu:** [ti.'ka.nu] *PF* fn. *ész* (eredete: **kanu** *okos*)
- tikawng:** [ti.'kawŋ] *PF* fn. *gonosz(ság)* (eredete: **kawng** *rossz*)
- tikeftxo:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* fn. *szomorúság* (eredete: **keftxo** *szomorú*)
- tikeftxonga':** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* mn. *szomorú* (eredete: **keftxo** *szomorú*) n.e.
- tikelu:** [ti.'kɛ.lu] *PF* fn. *hiány* (eredete: **ke** *nem* és **lu** *lenni*)
- tikemwiä:** [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* fn. *igazságtalanság* (eredete: **kemwiä** *helytelen, igazságtalan, rossz*)
- tikenong:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* fn. *példa* (eredete: **kenong** *példát mutat*)
- tiketeng:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* fn. *különbség* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **teng** *azonos*)
- tikin:** [ti.'kin] *PF* fn. *szükség* (eredete: **kin** *szüksége van vmire*)
- tiktseri:** [tik.'tɛɛ.ri] *PF* fn. *tudatlanság* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyez, tudatában van*)
- tikusar:** [ti.ku.'sar] *PF* fn. *tanítás* (eredete: **kar** *tanít*)
- tikxey:** [ti.'k'ɛj] *PF* fn. *tévedés, hiba* (eredete: **kxeyey** *hiba*)
- tikxey si:** [ti.'k'ɛj 's-i] *PF* i.(tn) *elront, hibát vét, rosszat tesz* (eredete: **tikxey** *hiba*)
- tikxim:** [ti.'k'im] *PF* fn. *parancsolás, utasítás* (eredete: **kxim** *parancsol, utasít*)
- tikxim si:** [ti.'k'im s-i] *PF* i.(tn) *felette áll* (*rangsorban*), *a főnökének lenni* (eredete: **tikxim** *parancsolás, utasítás*)
- tikxuke:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* fn. *biztonság* (eredete: **kxuke** *biztonságos*)

- tìlam:** [tì.'lɑm] *PF* fn. megjelenés, kinézet (eredete: **lam** látszik)
- tìlang:** [tì.'lɑŋ] *PF* fn. felfedezés (eredete: **lang** felfedez)
- tìlatem:** [tì.'la.tɛm] *PF* fn. változás (eredete: **latem** változik)
- tìlen:** [tì.'lɛn] *PF* fn. esemény, törtézés (eredete: **len** törtéznik)
- tìleym:** [tì.'lɛjm] *PF* fn. kiáltás (eredete: **leym** kiált)
- tìleymfe':** [tì.'lɛjm.'fɛʔ] *PF* fn. panaszkodás (eredete: **leymfe'** panaszkodik)
- tìleymkem:** [tì.'lɛjm.'kɛm] *PF* fn. tiltakozás (elvonat fogalom) (eredete: **leymkem** tiltakozik)
- tìlor:** [tì.'lɔf] *PF* fn. szépség (eredete: **lor** szép)
- tìm:** [tìm] *PF* mn. alacsony
- tìmal:** [tì.'mal] *PF* fn. megbízhatóság (eredete: **mal** megbízható)
- tìme'em:** [tì.'mɛ.'ʔɛm] *PF* fn. harmónia (általános értelemben) (eredete: **me'em** harmonikus)
- tìmeyp:** [tì.'mɛjp] *PF* fn. gyengeség (eredete: **meyp** gyenge)
- tìmll'an:** [tì.ml.'ʔan] *PF* fn. elfogadás (eredete: **mll'an** elfogad)
- tìmok:** [tì.'mɔkʔ] *PF* fn. javaslat (eredete: **mok** javasol)
- tìmungwrr:** [tì.muŋ.'wɾ] *PF* fn. kivétel (eredete: **mungwrr** kivételével)
- tìmungwrr si:** [tì.muŋ.'wɾ s-i] *PF* i.(tn) kivételezik, kivételt tesz (eredete: **tìmungwrr** kivétel)
- tìmuntxa:** [tì.mun.'t'a] *PF* fn. pázrás, házasság (eredete: **muntxa** egyesült)
- tìmweypey:** [tìm.'wɛj.pɛj] *PF* fn. türelem (eredete: **mawweypey** türelmesnek lenni)
- tìmwiä:** [tìm.'wi.æ] *PF* fn. becsületesség, igazság(osság) (eredete: **mwiä** rendes, igazságos, helyes, becsületes)
- tìmyi:** [tìm.ji] *PF* fn. alacsony szint (összetétel ebből: **tìm** alacsony és **yì** szint)
- tìn:** [tìn] *PF* fn. elfoglaltságot adó cselekvés (eredete: **'in** elfoglalt)
- tìnawri:** [tì.'naw.ri] *PF* fn. tehetség (eredete: **nawri** tehetséges)
- tìnew:** [tì.'nɛw] *PF* fn. vágy (eredete: **new** akar)
- tìng:** [tìŋ] *PF* i.(t) ad
- tìngay:** [tì.'ŋaj] *PF* fn. igazság (eredete: **ngay** igaz)
- tìngäzik:** [tì.'ŋæ.zikʔ] *PF* fn. nehézség, probléma (eredete: **ngäzik** nehéz)
- tìng ftxì:** [tìŋ ft'ɿ] *PF* i.(tn) kóstol (eredete: **tìng** ad és **ftxi** nyelv)
- tìng lawr:** [tìŋ lawɾ] *PF* i.(tn) szöveg nélküül énekel, dúdol (eredete: **tìng** ad és **lawr** dallam)
- tìng mikyun:** [tìŋ 'mik.jun] *PF* i.(tn) (meg)hallgat (eredete: **tìng** ad és **mikyun** füil)
- tìng nari:** [tìŋ 'na.ri] *PF* i.(tn) figyel, szó sz.: szemmet ad (eredete: **tìng** ad és **nari** szem)
- tìngong:** [tìŋ.ŋoŋ] *PF* fn. fásultság, lustaság (eredete: **ngong** lusta)
- tìng ontu:** [tìŋ 'on.tu] *JC,PF* i.(tn) szagol (eredete: **tìng** ad és **ontu** orr)
- tìngop:** [tìŋ.ŋopʔ] *PF* fn. alkotás elvonat fogalma (eredete: **ngop** alkot, készít)
- tìng syawn:** [tìŋ sjawŋ] *PF* i.(tn) (meg)áld (eredete: **syawn** áldás)
- tìng tseng:** [tìŋ 'tsɛŋ] *PF* i.(tn) helyet ad (eredete: **tìng** ad és **tseng** hely)
- tìng zekwä:** [tìŋ 'zɛk.wæ] *PF* i.(tn) érint (szándékosan) (eredete: **tìng** ad és **zekwä** ujj)
- tìno:** [tì.'no] *PF* fn. alaposság, részletesség
- tìnomum:** [tì.'no.mum] *PF* fn. kíváncsiság (eredete: **newomum** kíváncsi(nak lenni))
- tìnu:** [tì.'nu.i] *PF* fn. sikertelenség (elvonat fogalom) (eredete: **nu** sikertelennek lenni)
- tìnvi:** [tìm.vi] *PF* fn. feladat, tennivaló
- tìnvi si:** [tìm.vi s-i] *PF* i.(tn) feladatot végrehajt, valamit megcsinál (eredete: **tìnvi** feladat)
- tìoeyktìng:** [tì.'o.ɛjk.tìŋ] *PF* fn. magyarázat (eredete: «**eyk**» műveltető igei infixum) (köznyelvi használat [tì.'o.ɛjk.tìŋ])
- tìohakx:** [tì.o.'hakʔ] *PF* fn. éhség (eredete: **ohakx** éhes)
- tìomum:** [tì.'o.mum] *PF* fn. tudás (eredete: **omum** tud)
- tìpawm:** [tì.'pawm] *PF* fn. kérdés (eredete: **pawm** kérdez)
- tìpähem:** [tì.'pæ.hɛm] *PF* fn. érkezés (eredete: **pähem** érkezik)
- tìpängkxo:** [tì.pæŋ.'k'o] *PF* fn. beszélgetés, megbeszélés (eredete: **pängkxo** beszélget)
- tìpängkxotsyìp:** [tì.pæŋ.'k'o.tsjìpʔ] *PF* fn. csevej (eredete: **tìpängkxo** beszélgetés)
- tìpe'un:** [tì.'pɛ.ʔun] *PF* fn. döntés (eredete: **pe'un** dönt)
- tìprte':** [tì.'pr.tɛʔ] *PF* fn. öröm (eredete: **prte'** örömteli)
- tìpsaw:** [tìp.'saw] *PF* fn. ügyetlenség (eredete: **pìsaw** ügyetlen, kétbalkezes)

- tíralpeng:** [ti.'ral.'pɛŋ] *PF* fn. fordítás, tolmácsolás (eredete: **ral** jelentés és **peng** mond)
- tíran:** [ti.'r'an] *PF* i.(tn) sétál
- tírawn:** [ti.'rawn] *PF* fn. kicserélés, helyettesítés (eredete: **rawn** kicserél)
- tírengop:** [ti.'rɛ.ŋop'] *PF* fn. tervezés (eredete: **rengop** tervez)
- tírey:** [ti.'rɛj] *PF* fn. élet (eredete: **rey** él)
- tírol:** [ti.'rol] *PF* fn. dal, ének (eredete: **rol** énekel)
- tíronsrel:** [ti.'ron.srɛl] *PF* fn. képzelet (eredete: **ronsrengop** elképzelt)
- tíska'a:** [ti.'ska.'ʔa] *PF* fn. pusztítás (eredete: **ska'a** pusztít)
- tísla'tsu:** [ti.'slaʔ.'tsu] *PF* fn. leírás (eredete: **sla'tsu** leír)
- tíslan:** [ti.'slan] *PF* fn. támogatás (érzelmi, szociális vagy személyes) (eredete: **slan** támogat) CS.SZ.
- tísnaytx:** [ti.'snaɪtʃ] *PF* fn. vereség, veszteség (eredete: **snaytx** veszít)
- tíso'ha:** [ti.'soʔ.ha] *PF* fn. lelkesedés, pozitív hozzáállás (eredete: **so'ha** lelkesnek lenni)
- tísom:** [ti.'som] *PF* fn. hő (eredete: **som** forró)
- tísop:** [ti.'sop'] *PF* fn. utazás (eredete: **sop** utazik)
- tíspe'e:** [ti.'spɛ.'ʔɛ] *PF* fn. zsákmány (eredete: **spe'e** elfog)
- tíspxin:** [ti.'sp'in] *PF* fn. betegségi állapot (eredete: **spxin** beteg)
- tísrav:** [ti.'srav] *PF* fn. fájdalom (eredete: **srav** fájdalmas)
- tísrav seyki:** [ti.'srav sɛj.'k'i] *PF* i.(t) megsért, megbánt (összetétel ebből: **tísrav** fájdalom és **s«eyk»i** csinál (műveltető))
- tísrav si:** [ti.'srav 's-i] *PF* i.(tn) fáj, fájdalmas(nak lenni) (eredete: **tísrav** fájdalom)
- tísrése'a:** [ti.'srɛ.sɛ.'ʔa] *PF* fn. jóslat (eredete: **srese'a** megjósol)
- tísteftxaw:** [ti.'stɛ.'ft'aw] *PF* fn. vizsgálat (eredete: **steftxaw** vizsgál)
- tísti:** [ti.'sti] *PF* fn. düh (eredete: **sti** dühöng)
- tísung:** [ti.'suŋ] *LN* fn. addition, post script (eredete: **sung** add)
- tísyor:** [ti.'sjor] *PF* fn. relaxáció (eredete: **syor** relaxál)
- tísyortsyip:** [ti.'sjor.'tsjip'] *PF* fn. rövid szünet, pihenés, relaxáció (eredete: **syor** relaxál)
- títaron:** [ti.'ta.ron] *PF* fn. vadászás (általában) (eredete: **taron** vadászik)
- títterkup:** [ti.'tɛr.kup'] *PF* fn. halál (elvont értelemben) (eredete: **terkup** meghal) "A halál elkerülhetetlen."
- títtsan'ul:** [ti.'tsan.'ʔul] *PF* fn. javulás (általános, elvont értelemben) (eredete: **tsan'ul** javul)
- títtseri:** [ti.'tɕɛ.'ri] *PF* fn. tudatosság (eredete: **tseri** észrevesz, megjegyez, tudatában van)
- títtslam:** [ti.'tslam] *PF* fn. értelem, intelligencia (eredete: **tslam** ért)
- títstew:** [ti.'tstɛw] *PF* fn. bátorság, merészség
- títstewnga':** [ti.'tstɛw.ŋaʔ] *PF* mn. bátor, merész (eredete: **títstew** bátorság, merészség) n.e. (pl. bátor tett)
- títstunwi:** [ti.'tstun.wi] *PF* fn. kedvesség (eredete: **tstunwi** kedves)
- títstunwinga':** [ti.'stun.wi.ŋaʔ] *PF* mn. kedves (összetétel ebből: **títstunwi** kedvesség és **nga'** tartalmaz)n.e.
- títtsunslu:** [ti.'tsun.slu] *PF* fn. lehetőség (eredete: **tsunslu** lehet, szabad)
- títtsyär:** [ti.'tsjær] *PF* fn. elutasítás (eredete: **tsyär** elutasít)
- títusaron:** [ti.'tu.'sa.ron] *PF* fn. vadászás (eredete: **taron** vadászik)
- títtxanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* fn. falánkság, mohóság (eredete: **txanew** falánk, mohó)
- títtxantslusam:** [ti.'t'antslusam] *PF* fn. bölcsesség (ritkán használt) (eredete: **txantslusam** bölcs)
- títtxen:** [ti.'t'ɛn] *PF* fn. éberség, ébrenlét (eredete: **txen** éber)
- títtxen si:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* i.(tn) felébred, felébreszt (eredete: **títtxen** ébrenlét)
- títtxula:** [ti.'t'u.la] *PF* fn. építmény (eredete: **txula** épít)
- títtxur:** [ti.'t'ur] *PF* fn. erő (eredete: **txur** erős)
- títtxurnga':** [ti.'t'ur.ŋaʔ] *PF* mn. erős (eredete: **títtxur** erő) n.e.
- títvawm:** [ti.'vawm] *PF* fn. sötétség (eredete: **vawm** sötét)
- títväng:** [ti.'væŋ] *PF* fn. szomjúság (eredete: **väng** szomjas)
- títve'ki:** [ti.'vɛʔ.'ki] *PF* fn. gyűlölet (eredete: **ve'ki** gyűlöl)
- títwan:** [ti.'wan] *PF* fn. összezavarrás, álcázás (eredete: **wan** elrejt)

- tüwäsul:** [tɪ.'wæ.sul] *PF* fn. *verseny* (eredete: **wäsul** *versenyez*)
- tüwäte:** [tɪ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *vita, veszekedés* (eredete: **wäte** *vitakozik*)
- tüwew:** [tɪ.'wɛw] *PF* fn. *hideg* (eredete: **wew** *hideg*)
- tüwüngay:** [tɪ.wɪ.'ŋaj] *PF* fn. *bizonyítás, bizonyíték (általában)* (eredete: **wüngay** *bizonyít*)
- tüwusem:** [tɪ.wu.'sɛm] *PF* fn. *küzdelem* (eredete: **wem** *küzd*)
- tüyaw:** [tɪ.'jawn] *PF* fn. *szeretet* (eredete: **yawne** *szeretett*)
- tüyawr:** [tɪ.'jawr] *PF* fn. *helyesség* (eredete: **eyawr** *helyes*)
- tüyäkx:** [tɪ.'jæk'] *PF* fn. *figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel* (eredete: **yäkx** *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- tüyo':** [tɪ.'yoʔ'] *PF* fn. *tökéletesség* (eredete: **yo'** *tökéletes*)
- tüyora':** [tɪ.jo.'raʔ] *PF* fn. *győzelem, nyeres* (eredete: **yora'** *nyer*)
- tüyusom:** [tɪ.ju.'som] *PF* fn. *evés (cselekvés)* (eredete: **yom** *eszik*)
- to:** [to] *PF* part. közép fokot jelez *mint* (told.-ként működik)
- tok:** [t-okʔ] *PF* i.(t) *elfoglal*
- tokx:** [tok'] *PF* fn. *test*
- tolel:** [to.'lɛl] *PF* gesz. *Heureka! Megvan! Értem!* (szinoníma: **tslalam**)
- toltem:** [t-ol.'t-ɛm] *PF* i.(t) *lő*
- tompa:** ['tom.pa] *PF* fn. *eső*
- tompakel:** ['tom.pa,kel] *PF* fn. *aszály* (eredete: **tompa** *eső*)
- tompameyp:** [tom.pa.'mɛjpʔ] *PF* fn. *szitáló eső* (eredete: **tompa** *eső* és **meyp** *gyenge*)
- tomperwi:** ['tom.pɛr.wi] *PF* fn. *havaseső* (eredete: **tompa** *eső* és **herwi** *hó*)
- tompiva:** ['tom.pi.va] *PF* fn. *esőcsepp* (eredete: **tompa** *eső* és **ilva** *csepp*)
- tong:** [t-ɔŋ] *PF* i.(t) *elolt*
- tor:** [tor] *PF* mn. *utolsó, végső, befejező* (eredete: **toruk** *végső árny*)
- toruk makto:** ['to.rukʔ 'mak.to] *JC* fn. *toruk lovas* (összetétel ebből: **toruk** *leopteryx* és **makto** *lovagol*)
- to títseri:** [to tɪ.'tɛsɛ.ri] *PF* kif. ..., mint ahogy gondolod / .., mint ahogy hinnéd
- trr:** [trɪ] *PF* fn. *nap (napszak)*
- trr'awve:** [trɪ.'ʔaw.vɛ] *PF* fn. *vasárnap* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'awve** *első*)
- trr'ong:** [trɪ.'ʔoŋ] *PF* fn. *hajnal, napkelte* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'ong** *kinyílik*)
- trr'ongmaw:** [trɪ.'ʔoŋ.maw] *PF* fn. *napkelte után* (összetétel ebből: **trr'ong** *hajnal* és **maw** *után*)
- trram:** [trɪ.'am] *PF* hsz. *tegnap* (eredete: **trr** *nap* és **ham** *előző*)
- trray:** [trɪ.'aj] *PF* hsz. *holnap* (eredete: **trr** *nap* és **hay** *következő*)
- trrkive:** [trɪ.'ki.vɛ] *PF* fn. *szombat* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **kive** *hetedik*)
- trrmrrve:** [trɪ.'mɪr.vɛ] *PF* fn. *csütörtök* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **mrrve** *ötödik*)
- trrmuve:** [trɪ.'mu.vɛ] *PF* fn. *hétfő* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **muve** *második*)
- trrpeve:** [trɪ.'pɛ.vɛ] *PF* kérd. *Milyen nap?*
- trrpuve:** [trɪ.'pu.vɛ] *PF* fn. *péntek* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **puve** *hatodik*)
- trrpxeyve:** [trɪ.'p'ɛj.vɛ] *PF* fn. *kedd* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **pxeyve** *harmadik*)
- trrtsive:** [trɪ.'tsi.vɛ] *PF* fn. *szerda* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **tsive** *negyedik*)
- trrtxon:** [trɪ.t'on] *PF* fn. *nap-éj változás Pandorán, egy pandorai nap* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **txon** *éj*)
- tukru:** [tuk.'ru] *PF* fn. *láncza*
- tul:** [t-ul] *PF* i.(tn) *fut*
- tumpin:** ['tum.pin] *PF* fn. *piros / narancs szín* (összetétel ebből: **tun** *piros, narancssárga* és **'opin** *szín*)
- tun:** [tun] *PF* mn. *piros, narancssárga*
- tung:** [t-uŋ] *PF* i.(t) *enged*
- tungzup:** [t-uŋ.'z-upʔ] *PF* i.(t) *elejt (ii)* (összetétel ebből: **tung** *enged* és **zup** *esik*)
- tup:** [tupʔ] *PF* ksz. *helyett, inkább mint...*
- tupe:** ['tu.pɛ] *PF* kérd. *ki(csoda)?* másik alakja: **pesu**
- tut:** [tutʔ] *PF* part. *folytatás jelző (korábban elhangzott mondat megismétlésére szolgál)*
- tuté:** [tu.'tɛ] *PF* fn. *nő* (eredete: **tute** *személy*)
- tutan:** [tu.'tan] *PF* fn. *férfi* (eredete: **tute** *személy*)
- tute:** ['tu.tɛ] *PF* fn. *személy*
- tuteo:** ['tu.tɛ.o] *PF* nm. *valaki* (eredete: **tute** *személy*)
- tutsena:** ['tut.se.na] *PF* fn. *hordány* (összetétel ebből: **tute** *személy* és **sähena** *hordozó*)
- tuvom:** [tu.'vom] *PF* mn. *a legnagyobb, legnagyobb*
- tuvon:** ['t-u.v-on] *PF* ige *hajlik*

Ts

- tsa'u:** [t̪sa.ʔu] *PF* mut.n. az (dolog) (összetétel ebből: **tsa** az és **'u** dolog)
- tsafya:** [t̪sa.'fja] *PF* nm. úgy, olyan módon (összetétel ebből: **tsa-** az és **fya'o** mód)
- tsahey:** [t̪sa.'hej] *ZS* gesz. figyelmeztetést vagy csálódottságot kifejező szó 'a francba!'
- tsaheyli si:** [t̪sa.'hejl 's-i] *PF* i.(tn) összekapcsolódni vmivel/okivel, idegi összeköttetést létesíteni (eredete: **tsaheylyu** kapcsolat)
- tsaheylyu:** [t̪sa.'hej.lu] *JC,PF* fn. kapcsolat, szinapszis (idegsejtek közt)
- tsakem:** [t̪sa.kɛm] or [t̪sa.'kɛm] *PF* mut.n. az (cselekvés) (eredete: **tsa-** az és **kem** tett)
- tsakrr:** [t̪sa.'kr] *PF* hsz. akkor (eredete: **tsa-** az és **kr** idő)
- tsakrrvay:** [t̪sa.'kr.vaj] *PF* hsz. addig, azalatt (összetétel ebből: **tsakrr** akkor és **vay** -ig)
- tsal:** [t̪sal] *PF* nm. az (tárgyas esetben alanyként)
- tsalsungay:** [t̪sal.su.'ŋaj] *PF* hsz. mindazonáltal
- tsam:** [t̪sam] *PF* fn. háború
- tsamopin:** [t̪sa.mo.pin] *PF* fn. harci festék/festés (összetétel ebből: **tsam** harc és **'opin** szín)
- tsampongu:** [t̪sam.po.ŋu] *PF* fn. háborús csapat (összetétel ebből: **tsam** háború és **pongu** csapat)
- tsamsä'o:** [t̪sam.sæ.ʔo] *PF* fn. háborús fegyver (összetétel ebből: **tsam** háború és **sä'o** eszköz)
- tsamsiyu:** [t̪sam.si.ju] *PF* fn. harcos (eredete: **tsam** si harcol és **-yu** főnévképző)
- tsan'ul:** [t̪san.'ʔ.ul] *PF* i.(tn) javul, jobb lesz (összetétel ebből: **siltsan** jó és **'ul** jobban, inkább)
- tsang:** [t̪saŋ] *PF* fn. piercing/testékszer
- tsankum:** [t̪san.kum] *PF* fn. előny, haszon, nyereség (összetétel ebből: **tsan'ul** javul és **kum** eredmény)
- tsankumnga':** [t̪san.kum.ŋaʔ] *PF* mn. előnyös, hasznos, nyereséges (eredete: **tsankum** előny, haszon, nyereség)
- tsap'alute:** [t̪sap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* fn. bocsánatkérés
- tsap'alute si:** [t̪sap.'ʔa.lu.tɛ 's-i] *PF* i.(tn) bocsánatot kér (eredete: **tsap'alute** bocsánatkérés)
- tsapo:** [t̪sa.po] *PF* nm. az (csak személyekre) (összetétel ebből: **tsa-** az a... és **po** ő)
- tsaria:** [t̪sa.ri.a] *PF* ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: **tsa'u-ri** azt (topikális (hangsúlyos) esetvégződés) és **a** vonatkozó tagmondat jelző)
- tsat:** [t̪satʔ] *PF* nm. azt (tárgyként)
- tsata:** [t̪sa.ta] *PF* ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: **tsa'u-t** azt (tárgyset) és **a** vonatkozó tagmondat jelző)
- tsatseng:** [t̪sa.'tɕɛŋ] or [t̪sa.'tɕɛŋ] *PF* mut.n., fn. ott, az(on) a hely(en) (összetétel ebből: **tsa** az és **tseng** hely)
- tsatu:** [t̪sa.tu] *PF* mut.n. ő (összetétel ebből: **tsa** az és **tute** személy)
- tsaw:** [t̪saw] *PF* mut.n., nm. az (mutatónév más)
- tsawa:** [t̪sa.wa] *PF* ksz. hogy (alárendelő tagmondat jelző) (összetétel ebből: **tsa'u** az (kötőmód) és **a** vonatkozó tagmondat jelző)
- tsawke:** [t̪saw.ke] *PF* fn. nap (égítést)
- tsawl:** [t̪sawl] *PF* mn. nagy, magas cs.sz.
- tsawli'i:** [t̪sawl.'hiʔ] *PF* fn. méret (összetétel ebből: **tsawl** nagy (méret) és **hi'i** kis (méret))
- tsawl slu:** [t̪sawl.'sl-u] *PF* i.(tn) nőni (összetétel ebből: **tsawl** nagy és **slu** valóni vmivé)
- tsawlultxa:** [t̪sawl.ul.'t'a] *PF* fn. nagygyűlés, konferencia (összetétel ebből: **tsawl** nagy és **ultxa** találkozó)
- tsawngem:** [t̪saw.'sɿŋɛm] *PF* mn. izmos (eredete: **tsawl** nagy és **tsngem** izom)
- tsä':** [t̪sæʔ] *PF* ige (ki)lővellni
- tse:** [t̪sɛ] *PF* part. nos (bevezető szó társalgásnál)
- tse'a:** [t̪sɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) lát (szemével)
- tse'atswo:** [t̪sɛ.'ʔa.tswo] *PF* fn. látás, látvány (eredete: **tse'a** lát)
- tseltsul:** [t̪sɛl.tɕul] *PF* fn. vadvízi zuhatag (megszámálható, de csak ritkán)
- tsenga:** [t̪sɛ.ŋa] *PF* ksz. ahol (eredete: **tseng** hely)
- tseng(e):** [t̪sɛŋ(ɛ)] *PF* fn. hely
- tsengo:** [t̪sɛ.ŋo] *PF* nm. valahol (eredete: **tseng** hely)
- tsengpe:** [t̪sɛŋ.pɛ] *PF* kérd. hol? másik alakja: **peseng**
- tseo:** [t̪sɛ.o] *PF* fn. művészet
- tseotu:** [t̪sɛ.o.tu] *PF* fn. művész (általános értelemben) (eredete: **tseo** művészet)
- tseri:** [t̪sɛ.ɾ.i] *PF* i.(t) észrevesz, megjegyez, tudatában van
- tsewtx:** [t̪sɛwtʔ] *PF* mn. koszos
- tsim:** [t̪sim] *PF* fn. forrás (átvitt értelemben)

- tsin:** [t̪sin] *PF* fn. *köröm, karom*
- tsik:** [t̪sik] *PF* hsz. *hirtelen, figyelmeztetés nélkül*
- tsilpey:** [t̪sil.'pɛj] *PF* fn. *remény (elvont fogalom)* (eredete: **silpey** *remél*)
- tsiltsan:** [t̪sil.'tsan] *PF* fn. *jó, jóság (elvont fogalom)* (eredete: **siltsan** *jó*)
- tsing:** [t̪siŋ] *PF* szám *négy, 4*
- tsiyi:** [t̪si·i.sy·i] *PF* i.(tn) *suttog*
- tsive:** [t̪si.vɛ] *PF* mn. *negyedik (sorszámnév)* (eredete: **tsing** *négy*)
- tskalep:** [t̪ska.lɛp̚] *PF* fn. *számszerű, nyílpuska*
- tsko:** [t̪sko] *PF* fn. *új (fegyver)*
- tsko swizaw:** [t̪sko swi.'zaw] *PF* fn. *új és nyíl* (összetétel ebből: **tsko** *új* és **swizaw** *nyíl*)
- tskxaytsyip:** [t̪sk'aj.t̪sjip̚] *PF* fn. *jégeső* (eredete: **tskxepay** *jég*)
- tskxe:** [t̪sk'ɛ] *PF* fn. *kő*
- tskxekeng:** [t̪sk'ɛ.kɛŋ] *PF* fn. *kiképzés, edzés, gyakorlat*
- tskxekeng si:** [t̪sk'ɛ.kɛŋ 's·i] *PF* i.(tn) *gyakorol, edz* (eredete: **tskxekeng** *edzés*)
- tskxepay:** [t̪sk'ɛ.paj] *PF* fn. *jég* (eredete: **tskxe** *kő* és **pay** *víz*)
- tskxevi:** [t̪sk'ɛ.vi] *PF* fn. *kavics (természetes erők által simára csiszolt apró kő)* (eredete: **tskxe** *kő*)
- tslam:** [t̪slam] *PF* i.(t) *(meg)ért*
- tsleng:** [t̪slɛŋ] *PF* mn. *hibás, valótlan*
- tslolam:** [t̪slo.'lam] *PF* gesz. *Értem! (indulatszó)* (eredete: **tslam** *ért* és «**ol**» *befejezett cselekvés infixuma*) befejezett cselekvés jelével kötőmód
- tsmi:** [t̪smi] *PF* fn. *nektár*
- tsmisnrr:** [t̪smi.sn̪r] *PF* fn. *hólyaglámpa, nektárlámpás* (összetétel ebből: **tsmi** *nektár* és **nrr** *ragyog*)
- tsmim:** [t̪smim] *PF* fn. *állatnyom, csapás (állat vagy személyé)*
- tsmuk:** [t̪smuk̚] *PF* fn. *testvér*
- tsmukan:** [t̪smu.kan] *PF* fn. *fiú testvér* (eredete: **tsmuk** *testvér*)
- tsmuke:** [t̪smu.kɛ] *PF* fn. *lány testvér* (eredete: **tsmuk** *testvér*)
- tsmuktu:** [t̪smuk.tu] *PF* fn. *testvér (csak emberekre (na'vikra) használva)* (eredete: **tsmuk** *testvér*)
- tsngal:** [t̪ŋal] *PF* fn. *csésze*
- tsngan:** [t̪ŋan] *PF* fn. *hús*
- tsngawpay:** [t̪ŋaw.paj] *PF* fn. *könny* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír* és **pay** *víz*)
- tsngawpayvi:** [t̪ŋaw.paj.vi] *PF* fn. *könnycsepp* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír* és **pay+vi** *víz, rész-egész viszonyt jelző toldalékkal*)
- tsngawvik:** [t̪ŋaw.v·ik̚] *PF* i.(tn) *sírni*
- tsngem:** [t̪ŋɛm] *PF* fn. *izom*
- tsni:** [t̪ni] *PF* alár. *hogy, (kötőszó)* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- tson:** [t̪son] *PF* fn. *kötelesség*
- tsong:** [t̪soŋ] *PF* fn. *völgy*
- tsongropx:** [t̪soŋ.rɔp̚] *PF* fn. *lyuk, üreg (aminek van vége vagy alja)* (összetétel ebből: **tsong** *völgy* és **ropx** *lyuk*)
- tsongtsyip:** [t̪soŋ.t̪sjip̚] *PF* fn. *gödröcske (arcon)* (eredete: **tsong** *völgy*)
- tsonta:** [t̪son.ta] *PF* ksz. *to (kxim-mel)* (eredete: **tson** *kötelesség*) (összevonás **tsonit a**)
- tsopi:** [t̪so.pi] *PF* fn. *tüdő*
- tspang:** [t̪sp.aŋ] *PF* i.(t) *öl, gyilkol*
- tsranten:** [t̪sr̪.an.t̪ɛŋ] *PF* i.(tn) *számít, fontos*
- tsray:** [t̪sra:j] *PF* fn. *falu*
- tsre'i:** [t̪sr̪.ɛ.ʔ·i] *PF* i.(t) *dobni*
- tsrul:** [t̪srul] *PF* fn. *fészek (állaté)*
- tsstal:** [t̪stal] *PF* fn. *kés*
- tsstalsena:** [t̪stal.sɛ.na] *PF* fn. *késtok* (összetétel ebből: **tsstal** *kés* és **sähena** *tartó*)
- tsstew:** [t̪stɛw] *PF* mn. *bátor cs.sz.*
- tsstu:** [t̪sttu] *PF* fn. *zárt, borús (pl.: felhős ég)*
- tsstunwi:** [t̪stun.wi] *PF* mn. *kedves, figyelmes, tapintatos*
- tsstu si:** [t̪sttu 's·i] *PF* i.(tn) *bezárni* (eredete: **tsstu** *zárt*)
- tsstxo:** [t̪st'xo] *PF* fn. *név*
- tsstxoli'u:** [t̪st'xo.li.ʔ·u] *PF* fn. *főnév* (összetétel ebből: **tsstxo** *név* és **li'u** *szó*)
- tsstxoli'ukingvi:** [t̪st'xo.'liʔ.u.kiŋ.vi] *PF* fn. *főnévi kifejezés (főnevet tartalmazó kifejezés)* (összetétel ebből: **tsstxoli'u** *főnév* és **king** *fonal*)
- tsu'o:** [t̪su.ʔ·o] *PF* fn. *képesség*
- tsuksim:** [t̪suk.sim] *PF* fn. *áll (testrész)*
- tsuktswa':** [t̪suk.'tswaʔ] *PF* mn. *felejtethető* (eredete: **tswa'** *elfelejt*)
- tsukx:** [t̪s·uk̚] *PF* i.(t) *leszúr, ledöf*
- tsukyom:** [t̪suk.'jom] *PF* mn. *ehető* (eredete: **yom** *enni*)
- tsulfä:** [t̪sul.'fæ] *PF* fn. *hozzáértés, alapos ismeret*

tsulfä si: [t̥sul. 'fæ 's:i] *PF* i.(tn) *alaposan elsajátít* (eredete: **tsulfä ismeret**)
tsulfātu: [t̥sul. 'fæ.tu] *PF* fn. *mester* (eredete: **tsulfä ügyesség**)
tsulfätunay: [t̥sul.fæ.tu. 'na:j] *PF* fn. *leendő mester* (eredete: **tsulfātu mester**)
tsun: [t̥s-un] *PF* i.(tnm) *tud, képes*
tsunslu: [t̥s-un.sl-u] *PF* i.(tn) *lehet, szabad* (összetétel ebből: **tsun tud** és **slu válni vmivé**)
tsurokx: [t̥s-u. 'r-ok'] *PF* i.(t) *pihenni*
tswa': [t̥sw-aʔ] *PF* i.(t) *elfelejt*
tswal: [t̥swal] *PF* fn. *erő, hatalom*
tswalnga': [t̥swal.ŋaʔ] *PF* mn. *erős, hatalommal bíró* (eredete: **tswal erő, hatalom**)n.e.
tswayon: [t̥sw-aj. ·on] *PF* i.(t) *repül*
tswesya: [t̥swɛ.sja] *PF* fn. *folyás*
tswesya si: [t̥swɛ.sja s:i] *PF* i.(tn) *folyik* (eredete: **tswesya folyás**)
tswin: [t̥swin] *PF* fn. *copf, idegköteg*

Tx

txa': [t'aʔ] *PF* mn. *kemény*
txal: [t'al] *PF* fn. *hát (testrészt)*
txampay: [t'am. 'pa:j] *PF* fn. *tenger, óceán* (összetétel ebből: **txan sok** és **pay víz**)
txampxi: [t'am. 'p'i] *PF* fn. *többség, legtöbb, nagyrészt* (eredete: **txan sok**)
txan: [t'an] *PF* mn. *sok*
txanatan: [t'a.na.tan] *PF* mn. *fényes, élénk* (összetétel ebből: **txan sok** és **atan fény**)
txanew: [t'a.nɛw] *PF* mn. *falánk, mohó* (összetétel ebből: **txan sok** és **new akar**)
txanfwerwi: [t'an.fwɛr.wi] *PF* fn. *hóvihar* (eredete: **txan sok** és **hufwe+herwi szél+hó**)
txankeltrrrr: [t'an.kɛl.t̥r.t̥r] *PF* mn. *rendkívüli* (eredete: **txan nagyon** és **keltrrrr szokatlan**)
txankrr: [t'aŋ. 'kr] *PF* hsz. *régóta* (összetétel ebből: **txan sok** és **krr idő**)
txanlal: [t'an.lal] *PF* mn. *ősi, nagyon régi* (összetétel ebből: **txan sok** és **lal régi**)
txanlokxe: [t'an.lo. 'k'ɛ] *PF* fn. *törzsi birtok / tartomány, kb.: ország* (összetétel ebből: **txan; olo' nagy; klán** és **atxkxe föld**)
txanro'a: [t'an. 'r-o.ʔ-a] *PF* i.(tn) *híresnek lenni* (összetétel ebből: **txan sok** és **ro'a félelmet vagy tiszteletet kelteni**)
txanso'hayu: [t'an. 'soʔ.ha.ju] *PF* fn. *rajongó(ja)*

tswintsyip: [t̥swin.t̥sjip] *PF* fn. *copfocska* (eredete: **tswin copf**)
tswik: [t̥sw-ik] *PF* i.(t) *szívni*
tswik kxenerit: [t̥sw-ik k'ɛ.nɛr.it] *PF,D* i.(tn) *dohányzik* (sz.sz.: *füstöt szív*) (összetétel ebből: **tswik szív** és **kxener füst**)
tsyafe: [t̥sja.fɛ] *PF* mn. *enyhe, mérsékelt, kellemes*
tsyal: [t̥sjal] *PF* fn. *szárny*
tsyär: [t̥sj-æɾ] *PF* i.(t) *elutasít*
tsyey: [t̥sjɛj] *PF* fn. *falat, rágcsa, nasi*
tsyeym: [t̥sjɛjm] *PF* fn. *kincs; ritka és értékes dolog*
tsyeytsyip: [t̥sjɛj.t̥sjip] *PF* fn. *falatka* (eredete: **tsyey falat, rágcsa, nasi**)
tsyil: [t̥sj-il] *PF* i.(t) *megmászni*
tsyjo: [t̥sjo] *PF* fn. *liszt*
tsyokx: [t̥sjok'] *PF* fn. *kéz*
tsyosyu: [t̥sjo.sju] *PF* fn. *lisztből készült étel* (összetétel ebből: **tsyjo liszt** és **syuve étel**)

uminek) (összetétel ebből: **txan sok** és **so'ha lelkesedni**)

txantompa: [t'an. 'tom.pa] *PF* fn. *zivatar, felhőszakadás* (összetétel ebből: **txan sok** és **tompa eső**)
txantsan: [t'an.t̥san] *PF* mn. *kitűnő*
txantslusam: [t'an.t̥slu.sam] *PF* mn. *bölcs* (összetétel ebből: **txan sok** és **tsl«us»am megért**)
txantstew: [t'an.t̥stɛw] *PF* fn. *hős* (összetétel ebből: **txan sok** és **tstew bátor**)
txantur: [t'an.tur] *PF* mn. *erőteljes* (összetétel ebből: **txan sok** és **txur erős**) cs.sz.
txantxew: [t'an. 't'ɛw] *PF* fn. *maximum* (összetétel ebből: **txan sok** és **txew határ, széle valaminek, vég**)
txantxewvay: [t'an. 't'ɛw.vaj] *PF* hsz. *maximálisan, legfeljebb* (eredete: **txantxew maximum**)
txanwawe: [t'an.wa. 'wɛ] *PF* mn. *személyesen fontos, jelentős* (összetétel ebből: **txan sok** és **wawe jelentőség**)
txanwetseng: [t'an. 'wɛ.t̥sɛŋ] *PF* fn. *fontos és szeretett hely, kb. haza* (eredete: **txanwawe(a) jelentős és tseng hely**)
txasom: [t'a.som] *PF* mn. *nagyon forró* (eredete: **txan sok** és **som forró**)
txatx: [t'at'] *PF* fn. *buborék*

- txawew:** [t'a.wɛw] *PF* mn. *nagyon hideg* (eredete: **txan** sok és **wew** hideg)
- txay:** [t'a.j] *PF* i.(tn) *vízszintesnek lenni*
- txayo:** [t'a.jo] *PF* fn. *mező, nyílt terep, síkság*
- txärem:** [t'æ.rɛm] *PF* fn. *csont*
- txe'lan:** [t'ɛʔ.lan] *PF* fn. *szív*
- txe'lankong:** [t'ɛʔ.lan.koŋ] *PF* fn. *szívdobbanás* (összetétel ebből: **txe'lan** szív és **'ekong** ritmus)
- txekxumpay:** [t'ɛ.k'um.paj] *PF* fn. *magma, láva* (eredete: **txep** tűz és **kxumpay** sűrű folyadék)
- txele:** [t'ɛ.lɛ] *PF* fn. *lényeg*
- txen:** [t'ɛn] *PF* mn. *éber*
- txep:** [t'ɛp] *PF* fn. *tűz*
- txep'iva:** [t'ɛ.pi.va] *PF* fn. *hamu, parázis* (eredete: **txep** tűz és **ilva** csepp)
- txepram:** [t'ɛp.ram] *PF* fn. *vulkán* (összetétel ebből: **txep** tűz és **ram** hegy)
- txeptseng:** [t'ɛp.tɕɛŋ] *PF* fn. *tűzhely, tűz helye* (összetétel ebből: **txep** tűz és **tseng** hely)
- txeptsyip:** [t'ɛp.tɕjip] *PF* fn. *tüzcseke* (eredete: **txep** tűz)
- txeptun:** [t'ɛp.tun] *PF* mn. *narancssárga* (összetétel ebből: **txep** tűz és **tun** piros, narancs)
- txepvi:** [t'ɛp.vi] *PF* fn. *szikra* (eredete: **txep** tűz)
- txew:** [t'ɛw] *PF* fn. *határ, széle vminek, szegély, vég*
- txewk:** [t'ɛwk] *PF* fn. *bunkósbót (fegyver)*
- txewluke:** [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* mn. *végtelen* (összetétel ebből: **txew** határ és **luke** nélkül)
- txewm:** [t'ɛwm] *PF* mn. *ijesztő, félelmetes*
- txewnga':** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *véges, nem határtalan* (összetétel ebből: **txew** határ és **nga'** tartalmaz)
- txey:** [t'ɛj] *PF* ige megáll
- txi:** [t'i] *PF* fn. *sietség, igyekezet*
- txin:** [t'in] *PF* mn. *fő, elsődleges*
- txintin:** [t'in.tin] *PF* fn. *foglalkozás, elsődleges szerep a társadalomban* (összetétel ebből: **txin** fő és **tin** elfoglaltságot adó cselekvés)
- txintseng:** [t'in.tɕɛŋ] *PF* fn. *bázis* (összetétel ebből: **txin** fő, **elsődleges** és **tseng** hely)
- txim:** [t'im] *PF* fn. *fenék*
- txing:** [t'ɪŋ] *PF* i.(t) *elhagy*
- txo:** [t'o] *PF* ksz. *ha*
- txoa:** [t'o.a] *PF* fn. *megbocsájtás*
- txokefyaw:** [t'o.kɛ.fjəw] *PF* ksz. *ha nem (különben)...* (összetétel ebből: **txo-ke-fya'o-aw** ha-nem-egy-út)
- txon:** [t'on] *PF* fn. *este, éjszaka*
- txon'ong:** [t'on.'oŋ] *PF, Prr* fn. *naplemente, napszállta* (összetétel ebből: **txon** éj és **'ong** kinyílik)
- txon'ongmaw:** [t'on.'oŋ.maw] *PF* fn. *alkony, sötétedés előtti időszak, naplemente után* (összetétel ebből: **txon'ong** naplemente és **maw** után)
- txonam:** [t'o.'nam] *PF* hsz. *Múlt éjjel* (eredete: **txon** éj és **ham** előző)
- txonay:** [t'o.'naj] *PF* hsz. *holnap éjjel* (eredete: **txon** éj és **hay** következő)
- txonkrr:** [t'on.kɾ] *PF* hsz. *éjjel* (összetétel ebből: **txon** éj és **krr** idő)
- txopu:** [t'o.pu] *PF* fn. *félelem*
- txopu si:** [t'o.pu 's:i] *PF* i.(tn) *félni* (eredete: **txopu** félelem)
- txopu sleyku:** [t'o.pu slɛj.'k.u] *PF* i.(t) *megijeszt, megfélemlít* (eredete: **txopu** félelem és **sleyku** létrehoz)
- txukx:** [t'uk'] *PF* mn. *mély (fizikailag)*
- txula:** [t'·u.l.a] *PF* i.(t) *épít*
- txum:** [t'um] *PF* fn. *méreg*
- txumnga':** [t'um.ŋaʔ] *PF* mn. *mérgező* (eredete: **txum** méreg és **nga'** tartalmaz)
- txur:** [t'ur] *PF* mn. *erős (fizikailag/testileg)*
- txurtel:** [t'ur.tel] *PF* fn. *kötél* (összetétel ebből: **txur** erős és **telem** zsinór)
- txurtu:** [t'ur.tu] *PF* fn. *erős személy* (eredete: **txur** erős)

U

ue': [·u·'ɛʔ] *PF* i.(t), i.(tn) *hányni*
uk: [ukʔ] *PF* fn. *árny(ék)* (eredete: **toruk** végső árny)
ukxo: [u·k'o] *PF* mn. *száraz*
ulte: [ʔul.tɛ] *PF* ksz. és (két mondatot köt össze)
ultxa: [ul.'t'a] *PF* fn. *találkozó*
ultxarun: [ul.'t'a.r·un] *PF* i.(t) *összefutni, véletlenül találkozni* (összetétel ebből: **ultxa** találkozó és **run** talál)
ultxa si: [ul.'t'a 's·i] *PF* i.(tn) *találkozni (szándékosan) (-val, -vel használatával)* (eredete: **ultxa** meeting)
ultxatu: [ul.'t'a.tu] *PF* fn. *találkozás résztvevője* (eredete: **ultxa** találkozó)
um: [um] *PF* mn. *laza*
unil: [ʔu.nil] *JC* fn. *álom*
unil si: [ʔu.nil s·i] *PF* i.(tn) *álmodik* (eredete: **unil** álom)
uniltirantokx: [u.nil.ti.'ran.tokʔ] *JC,PF* fn. *avatár-test (álomjáró test)* (összetétel ebből: **uniltiranyu** álomjáró és **tokx** test)
uniltirantokxolo': [u.nil.ti.'ran.tok'.o.loʔ] *PF* fn. *avatárok csoportja vagy klánja* (összetétel ebből: **uniltirantokx** avatár-test és **olo'** klán)

V

var: [v·aɾ] *PF* i.(tn) *valamilyen állapotban marad, folytat egy cselekvést*
vawm: [vawm] *PF* mn. *sötét*
vawmpin: [vawm.pin] *PF* fn. *sötét szín* (eredete: **vawm** sötét)
vawt: [vawtʔ] *PF* mn. *tömör, nem üreges*
vay-: [va.j] *PF* told. *fel*
vaykrr: [va.j.'kɾ] *PF* ksz. *amíg, -ig* (összetétel ebből: **vay-** -ig és **krr** idő)
vä': [væʔ] *PF* mn. *kellemetlen, undorító*
väng: [væŋ] *PF* mn. *szomjas*
väpam: [væ.pam] *PF* fn. *zaj, kellemetlen hang* (eredete: **vä** kellemetlen és **pam** hang)
ve'ki: [v·ɛʔ.'k·i] *PF* i.(t) *utál, gyűlöl*
ve'o: [vɛ.ʔo] *PF* fn. *rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte), rendezettség*
vefya: [vɛ.fja] *PF* fn. *rendszer, eljárás, folyamat, módszer* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **fya'o** mód, módszer)
velek: [v·ɛ.l·ɛkʔ] *PF* i.(tn) *felad, megad(ja magát)*

uniltiranyu: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* fn. *álomjáró* (összetétel ebből: **unil** álom és **tiranyu** járó)
uniltsa: [ʔu.nil.t̪s·a] *PF* i.(t) *álmodik valamiről* (eredete: **unil** álom és **tse'a** lát)
unyor: [un.'joɾ] *PF* mn. *édes illatú/aromájú (pl. virág ; utalhat a na'vik által használt fűszerre is)*
uo-: [ʔu.o] *PF* told. *mögött*
uran: [ʔu.ran] *PF* fn. *hajó*
utral: [ʔut.ral] *PF* fn. *fa*
utraltsyip: [ʔut.ral.t̪sjipʔ] *PF* fn. *bokor* (eredete: **utral** fa)
utu: [ʔu.tu] *PF* fn. *az erdő teteje*
utumauti: [ʔu.tu.ma.u.ti] *PF* fn. *banánygyümölcs* (összetétel ebből: **utu** az erdő teteje és **mauti** gyümölcs) (szó szerint: erdő teteje gyümölcs)
uvan: [u.'van] *PF* fn. *játék*
uvan letokx: [u.'van lɛ.'tokʔ] *PF* fn. *fizikai vagy atlétikai játék, sport* (összetétel ebből: **uvan** játék és **letokx** fizikai, testi)
uvan si: [u.'van 's·i] *PF* i.(tn) *játszik* (eredete: **uvan** játék)

velke: [vɛl.ke] *PF* mn. *kaotikus, rendetlen, rendezetlen, összevissza* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **luke** nélkül)
venga': [vɛ.ŋaʔ] *PF* mn. *rendezett* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **nga'** tartalmaz)
venu: [vɛ.nu] *PF* fn. *lábfej*
venzek: [vɛn.zɛkʔ] *PF* fn. *lábujj* (összetétel ebből: **venu** lábfej és **zekwä** ujj)
vewng: [v·ɛwŋ] *PF* i.(t) *vigyáz, gondoskodik, felelős*
vey: [vɛj] *PF* fn. *állati eredetű táplálék (étel), hús*
vezeyko: [vɛ.zɛj.'ko] *PF* i.(t) *rendbe rak, rendszerez* (eredete: **vezo** rendben lenni)
vezo: [vɛ.'z·o] *PF* i.(tn) *rendben van, rendezett* (összetétel ebből: **ve'o** rend és **zo** jól van)
vin: [v·in] *PF* i.(t) *kér*
vingkap: [v·in.j.k·apʔ] *PF* i.(t) *eszébe jut, "beugrik"*
virä: [v·i.r·æ] *PF* ige *terjed, szaporodik, sokasodik*

vitra: [vit.'ra] *PF* fn. lélek
vll: [v.l] *PF* i.(tn), i.(t) jelez, mutat
vol: [vól] *PF* szám nyolc, 8
volve: ['vól.vɛ] *PF* mn. nyolcadik (eredete: **vol** nyolc)(sorszámnév)
vonvä': [von.'væ?] *PF* fn. seggfej (vulgáris) (összetétel ebből: **vitra** lélek és **onvä'** büdös)szó szerint: büdöslelkű
vospxì: [vo.'sp'i] *PF* fn. hónap (eredete: **vosìpxi** tizenketted és **zìsitä** évé)
vospxiam: [vo.sp'i.'am] *PF* fn. múlt hónap (eredete: **vospxì** hónap)
vospxiay: [vo.sp'i.'aj] *PF* fn. jövő hónap (eredete: **vospxì** hónap)

W

walak: ['wa.lak'] *PF* mn. energikus, aktív
wan: [w.an] *PF* i.(t) elrejt
wawe: [wa.'wɛ] *PF* fn. jelentés, fontosság, jelentőség
way: [waj] *PF* fn. dal (ősi, szertartásos)
way a plltxe: [waj a pl.t'ɛ] *PF* kif. vers szavalás (melodikus elbeszélés) (eredete: **way** dal (szertartásos))
way a rol: [waj a ɾol] *PF* kif. vers éneklés (eredete: **way** dal (szertartásos))
wayä ayli'u: [waj.æ ajli.ʔu] *PF* kif. vers vagy dal szövege (eredete: **way** dal (szertartásos))
way si: ['waj 's-i] *PF* i.(tn) dalol (eredete: **way** dal)
waytelem: ['waj.te.lɛm] *PF* fn. dallam (összetétel ebből: **way** dal és **telem** zsinór)
wä+: [wæ] *PF* told. ellen (pl: harcolni vki ellen)
wäsul: ['wæ.s-ul] *PF* i.(tn) versenyez
wäte: [wæ.'t-ɛ] *PF* i.(t) vitatkozik, veszekszik
wätu: ['wæ.tu] *PF* fn. ellenfél (eredete: **wä-** ellen)
wätx: [w.æt'] *PF* i.(t) rossz valamiben
we'ay: ['wɛ.ʔaj] *PF* mn. savanyú, keserű
wem: [w-ɛm] *PF* i.(tn) harcolni, küzdeni
wempongu: ['wɛm.po.ŋu] *PF* fn. szakasz, katonai egység, csapat (összetétel ebből: **wem** harcol és **pongu** csoport)

vrri:n: ['v.r̥.m] *PF* i.(átn) elfoglalt(nak lenni) (negatív értelemben): „nyakig ül a munkában” (eredete: **ʔin** elfoglalt)
vrretp: ['v.r̥.tɛp'] *PF* fn. démon
vul: [vul] *PF* fn. faág
vultsyip: ['vul.t̥sjip'] *PF* fn. pálca (eredete: **vul** faág)
vur: [vur] *PF* fn. történet
vurvi: ['vur.vi] *PF* fn. összegzés, áttekintés (eredete: **vur** történet)
vurway: ['vur.waj] *PF* fn. elbeszélő költemény, vers (összetétel ebből: **vur** történet és **way** dal)

weopx: [wɛ.'op'] *PF* fn. hullám (vízé)
wew: [wɛw] *PF* mn. hideg
weyn: [w-ɛjn] *PF* i.(t) rajzol, illusztrál
win: [win] *PF* mn. gyors
win säpi: ['win sɛ.'p-i] *PF* i.(tn) sietni (összetétel ebből: **win** gyors és **s«äp»i** csinál (visszaható))
win si: ['win 's-i] *PF* i.(tn) gyorsítani, siettetni, sietni (eredete: **win** gyors)
wip: [wip'] *PF* mn. sós
wiya: ['wi.ja] *ZS* gesz. figyelmeztető vagy csalódottságot kifejező szó, 'francba!'
wingay: [w-i.'ŋaj] *PF* i.(t) bizonyít (eredete: **wintxu** mutat és **ngay** igaz)
wintxu: [w-in.'t'·u] *PF* i.(t) mutat
wo: [w-o] *PF* i.(t) nyúl (valamiért)
wok: [wok'] *PF* mn. hangos
wokau: [wok.'a.u] *JC,PF* fn. ingadob (összetétel ebből: **wok** hangos és **au** dob)
wotx: [wot'] *PF* fn. teljesség, egész
wrrpa: ['w.r̥.pa] *PF* mn. valamin kívüli
wrrza'u: [w.r̥.'z.a.ʔu] *PF* i.(tn) kijön, előbukkan (eredete: **wrrpa** kívül és **za'u** jön)
wum: [wum] *PF* hsz. körülbelül, durván
wur: [wur] *PF* mn. hűvös, hideg
wutso: ['wu.t̥so] *PF* fn. vacsora

Y

- ya:** [ja] *PF* fn. *levegő*
- yafkeyk:** [ja.fkɛjkʰ] *PF* fn. *időjárás* (eredete: **fkeytok** létezik, van)
- yak:** [jakʰ] *PF* fn. *elágazás*
- yak si:** [j.akʰ s.i] *PF* i.(tn) *elágazik, irányt vált* (eredete: **yak** elágazás)
- yaney:** [ja.'neɟ] *PF* fn. *kenu*
- yapay:** [ja.paj] *PF* fn. *pára, köd, gőz* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)
- yawne:** [jaw.ne] *PF* mn. *szeretett*
- yawnetu:** [jaw.ne.tu] *PF* fn. *szeretett személy* (eredete: **yawne** *szeretett*)
- yawntu:** [jawn.tu] *PF* fn. *szeretett személy* (eredete: **yawne** *szeretett*)
- yawntutsyip:** [yawn.tu.tʃip] *PF* fn. *"kedvesem, kicsim"* (eredete: **yawntu** *szeretett személy*)
- yawnyewla:** [jawn.'jɛw.la] *PF* fn. *összetört szív, sebzett szív* (összetétel ebből: **yawne** *szere- tett* és **yewla** *csalódás*)
- yawo:** [ja.'w.o] *PF* i.(tn) *felszáll, kilő* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **wo** *nyúl*)
- yayayr:** [ja.'jajɾ] *PF* fn. *zúrzavar*
- yayayrnga:** [ja.'jajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *zavaros, zav- arbaejtó* (eredete: **yayayr** *zúrzavar*)
- yayayrtsim:** [ja.'jajɾ.tsim] *PF* fn. *zavaros dolog, zúrzavar oka/forrása* (összetétel ebből: **yay- ayr** *zúrzavar* és **tsim** *forrás*)
- yaymak:** [jaj.makʰ] *PF* mn. *buta, tudatlan*
- yayo:** [ja.jo] *PF* fn. *madár* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **ioang** *állat*)_D
- yayotsrul:** [ja.jo.tʃrul] *PF* fn. *madárfészek* (öss- zetétel ebből: **yayo** *madár* és **tsrul** *fészek*)
- yäxk:** [j.ækʰ] *PF* i.(t) *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*
- yän:** [j.æn] *PF* i.(t) *odaerősít, leköt(öz)*
- ye:** [jɛ] *PF* mn. *(meg)elégedett, hiánytalan, tele*
- ye'krr:** [jɛʔ.kɾ] *PF* hsz. *korán* (eredete: **ye'rín** *hamarosan* és **krr** *idő*)
- ye'rín:** [jɛʔ.rin] *PF* hsz. *hamarosan*
- yehakx:** [jɛ.hakʰ] *PF* mn. *jóllakott, tele* (eredete: **ye** *tele* és **ohakx** *éhes*)
- yem:** [j.ɛm] *PF* i.(t) *rak, helyez*
- yemfpay:** [jɛm.'fpaj] *PF* fn. *bemártás, merités* (*folyadékba*) (összetétel ebből: **yem** *rak* és **pay** *víz*)
- yemfpay si:** [jɛm.'fpaj 's.i] *PF* i.(tn) *merít* (*foly- adékba*) (eredete: **yemfpay** *merítés*)
- yemstokx:** [j.ɛm.stokʰ] *PF* i.(t) *felvesz (ruhát)* (összetétel ebből: **yem** *sin* *felvesz* és **tokx** *test*)
- yengwal:** [jɛŋ.'wal] *PF* fn. *bánat*
- yeväng:** [jɛ.væŋ] *PF* mn. *szomját csillapított, szomját oltott* (eredete: **ye** *tele* és **väng** *szom- jas*)
- yewla:** [jɛw.la] *PF* fn. *csalódás, meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság, kiábrán- dulás*
- yey:** [jɛj] *PF* mn. *egyenes*
- yeyfya:** [jɛj.fja] *PF* fn. *egyenes vonal* (eredete: **yey** *egyenes* és **fya'o** *út*)
- yì:** [ji] *PF* fn. *szint, fok, perem, széle vala- minek* (Használható képletesen is, bármily- en mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- yim:** [jim] *PF* i.(t) *(meg)köt*
- yil:** [ji] *PF* mn. *közösségi, közös*
- yilltxep:** [jil.tʃɛpʰ] *PF* fn. *közös tűz vagy tűzhely* (összetétel ebből: **yil** *közös* és **txep** *tűz*)
- yo:** [jo] *PF* fn. *felszín, felület*
- yo':** [joʔ] *PF* i.(átn) *tökéletes(nek lenni), hibát- lan(nak lenni)*
- yo'ko:** [joʔ.ko] *PF* fn. *kör* (eredete: **yo'** *tökéletes* és **ko'on** *kör*)
- yo'kofya:** [joʔ.ko.fja] *PF* fn. *ciklus* (összetétel ebből: **yo'ko** *kör* és **fya'o** *ösvény, út, mód*)
- yoa-:** [jo.a] *PF* told. *cserébe*
- yol:** [jol] *PF* mn. *hosszú (idő)*
- yom:** [jom] *PF* i.(t) *eszik*
- yomting:** [jom.t.ɪŋ] *PF* i.(tn) *etet* (összetétel ebből: **yom** *eszik* és **ting** *ad*)
- yomyo:** [jom.jo] *PF* fn. *tányér* (összetétel ebből: **yom** *enni* és **yo** *asztal* (*fjayo* *köznapi használatából*))
- yomyo lerik:** [jom.yo ɛ.'rikʰ] *PF* fn. *levéltányér* (összetétel ebből: **yomyo** *tányér* és **lerik** *le- vél*)
- yora':** [jo.'raʔ] *PF* i.(t) *nyer*
- yora'tu:** [jo.'raʔ.tu] *PF* fn. *győztes* (eredete: **yo- ra'** *győz, nyer*)
- yrr:** [jɾ] *PF* mn. *vad, természetes (hamisítatlan, eredeti, változatlan állapotú)*
- yrrap:** [jɾ.apʰ] *PF* fn. *vihar* (eredete: **ya** *levegő* és **hrrap** *veszély*)

yuey: [j̥u.ɛj] *PF* mn. szép (belső szépség) cs.sz. *hangra*
yune: [j̥·u.n·ɛ] *PF* i.(t) hallgat (figyel valamilyen *yur:* [j̥·ur] *PF* i.(t) mos

Z

za'ärìp: [za.'ʔ·æ.f·ip̚] *PF* i.(t) húz (eredete: 'ärìp mozgát)
za'u: [z̥·a.'ʔ·u] *PF* i.(tn) jön
zam: [zam] *PF* szám hatvannégy, 64
zamunge: [za.'m·u.ŋ·ɛ] *PF* i.(t) hoz (eredete: **munge** vízsz, hoz)
zapxi: [za.'p̚i] *PF* fn. elülső rész vagy darab (eredete: **hapxi** rész)
zare': [za.'reʔ] *PF* fn. homlok, szemöldök (összetétel ebből: **zapxi** elülső rész és **re'o** fej)
zasrìn: [za.'sr̥·m] *PF* i.(t) kölcsön vesz (eredete: **srìn** ideiglenesen átvesz a másiktól)
zawng: [z̥·awŋ] *PF* i.(tn) sikolt
zawprte': [z̥·aw.'pr̥.tɛʔ] *PF* i.(tn) élvezetesnek lenni (eredete: **za'u** jön és **prte'** élvezetes)
zawr: [zawr] *PF* fn. állathang (ordítás, bőgés, stb.)
zäfi: [zæ.fi] *PF* mn. módosított, megváltoztatott, nem eredeti állapotú
zekwä: [zɛk.wæ] *PF* fn. új
zel: [zɛl] *PF* hsz. akkor
zene: [z̥·ɛ.n·ɛ] *PF* i.(tnm) kell
zenke: [z̥·ɛ.ŋ.kɛ] *PF* i.(tnm) tilos, nem szabad (összetétel ebből: **zene** kell és **ke** nem)
zerok: [z̥·ɛ.f̥·ok̚] *PF* i.(t) emlékezni
zeswa: [zɛ.swa] *PF* fn. fű
zeswavi: [zɛ.swa.vi] *PF* fn. fűszál (eredete: **zeswa** fű)
zet: [z̥·ɛt̚] *PF* i.(t) tart, kezel (érzelmileg), viselkedik valakivel szemben
zey: [zɛj] *PF* mn. különleges, különböző

zeyko: [zɛj.'k·o] *PF* i.(t) (meg)gyógyít, javít (eredete: **zo** jól lenni és «**eyk**» műveltető infixum)
zir: [zir] *PF* fn. érintés, érzés, textúra
zìm: [z̥·im] *PF* i.(t) érez (érintéssel!)
zìma'uyu: [zi.'ma.'ʔ·u.ju] *PF* fn. újonc, valaki aki most lépett színre
zìmtswo: [z̥·im.t̥swo] *PF* fn. érintés (eredete: **zìm** érintéssel érez)
zìsikrr: [zi.'si.kr̥] *PF* fn. évszak (eredete: **zìsit** év és **krr** idő)
zìsit: [z̥·si.sit̚] *PF* fn. év
zìsitay: [z̥·si.sit̚.aj] *PF* fn. jövő év (eredete: **zìsit** év)
zìsìsaltrr: [zi.sit̚.'sal.tr̥] *PF* fn. évforduló (összetétel ebből: **zìsit** év és **trr** nap)
zìtsaltrr: [zi.'tsal.tr̥] *PF* fn. évforduló (társalgási nyelvben)
zo: [z̥·o] *PF* i.(átn) jól lenni, rendben lenni, rendben működni
zong: [z̥·oŋ] *PF* i.(t) (meg)ment, véd
zongtseng: [z̥·oŋ.t̥sɛŋ] *PF* fn. menedék (összetétel ebből: **zong** megment és **tseng** hely)
zoplo: [zop.'lo] *PF* fn. támadás
zoslu: [z̥·o.sl̥·u] *PF* i.(tn) (meg)gyógyul, javul (összetétel ebből: **zo** jól lenni és **slu** válik vmivé)
zum: [zum] *PF* fn. tárgy, dolog (kézzelfogható)
zun: [zun] *PF* ksz. ha
zup: [z̥·up̚] *PF* i.(tn) (le)esni
zusawkr: [zu.'saw.kr̥] *PF* fn. jövő (összetétel ebből: **z«us»a'u** jövő és **krr** idő)

ä

äie: [æ.'i.ɛ] *PF* fn. vízió, látomás
äo-: [æ.o] *PF* told. alatt(a), alul
ätxäle: [æ.'t̥·æ.lɛ] *PF* fn. kérés

ätxäle si: [æ.'t̥·æ.lɛ 's·i] *PF* i.(tn) kérés (**tsnì** majd a tárgyi mellékmondat) (eredete: **ätxäle** kérés)

ì

ìì: [i:] *PF* „töltelékszó” öö, ízé
ìlä+: [i.læ] or [i.'læ] *PF* told. által(a), révén, keresztül, mentén

iley: [i.'lɛj] *LA* gesz. harci kiáltás
ìlva: [i.l.va] *PF* fn. pely, csepp, szilánk
ìpxa: [i.'p̚·a] *RL,PF* fn. páfrány

A Számrendszer

A következő táblázatban a Na'vi számokat foglaltuk össze, melyek melléknevek, amiket a főnevek egyesszámú alakjával használunk, mint pl. 'awa tute. Fontos megjegyezni, hogy ez nem tízes (decimal), hanem nyolcas (octal) alapú számrendszer! Aláhúzás jelzi, hogy hova esik a hangsúly. A 8-as és 9-es számjegyek földi hivatkozásként szerepelnek, pl. telefonszámokhoz. Ezekkel nem fejezhető ki a nyolc és a kilenc, mint értékét!

Megjegyzés: köznapi beszédben a Frommer által alkotott Számszabályt (Na'vi-ul: „Koren Holpxayä”) alkalmazzuk, mely szerint *ugyanarra a dologra vonatkozóan tagmondatonként csak egyszer fejezzük ki a mennyiséget*. Például az a mondat, hogy „Ti ketten tanárok vagytok.” na'vi nyelven „Menga lu karyu”. Az pedig, hogy „Ők tanárok.” úgy szól, hogy „Fo lu karyu”.

Na'vi számok: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	mevol	pxevol	tsìvol
1	'aw	volaw	mevolaw	pxevolaw	tsìvolaw
2	mune	vomun	mevomun	pxevomun	tsìvomun
3	pxey	vopey	mevopey	pxevopey	tsìvopey
4	tsing	vosing	mevosing	pxevosing	tsìvosing
5	mrr	vomrr	mevomrr	pxevomrr	tsìvomrr
6	pukap	vofu	mevofu	pxevofu	tsìvofu
7	kinä	vohin	mevohin	pxevohin	tsìvohin

Na'vi számok: 40 – 63				Sorszámok			
	5	6	7	Szám + -ve			
0	mrrvol	puvol	kivol	0	–	8	volve
1	mrrvolaw	puvolaw	kivolaw	1	'awve	9	volawve
2	mrrvomun	puvomun	kivomun	2	muve	10	vomuve
3	mrrvopey	puvopey	kivopey	3	pxeyve	11	vopeyve
4	mrrvosing	puvosing	kivosing	4	tsìve	12	vosìve
5	mrrvomrr	puvomrr	kivomrr	5	mrrve	13	vomrrve
6	mrrvofu	puvofu	kivofu	6	puve	14	vofuve
7	mrrvohin	puvohin	kivohin	7	kive	15	vohive

További Na'vi számok:						
	x1	kombináció	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	vozam	zazam
2	mune	-mun	mevol	mezam	mevozam	mezazam
3	pxey	-pey	pxevol	pxezam	pxevozam	pxezazam
4	tsing	-sing	tsìvol	tsìzam	tsìvozam	tsìzazam
5	mrr	-mrr	mrrvol	mrrzam	mrrvozam	mrrzazam
6	pukap	-fu	puvol	puzam	puvozam	puzazam
7	kinä	-hin	kivol	kizam	kivozam	kizazam

Example Number

zamtsìvosìng	zam + tsìvo + sìng	64 + 4*8 + 4	100
--------------	--------------------	--------------	-----

Nem Na'vi számok:			
8	'eyt	9	nayn

B Idő

Itt egy lista a pandorai napszakokról, és a földi hét napjairól. A hangsúly ismét aláhúzással van jelölve.

Trrtxon	
trr'ong	hajnal, napkelte
trr'ongmaw	napkelte után
rewon	reggel
srekamtrr	délelőtt
kxamtrr	dél
kxamtrrmaw	kora délután
ha'ngir	délután
kaym	késő délután
sreton'ong	naplemente előtt
txon'ong	naplemente
txon'ongmaw	naplemente után
txon	este,éjszaka
srekamtxon	éjfél előtt
kxamtxon	éjfél
kxamtxomaw	éjfél után
txon	este,éjszaka
sresrr'ong	hajnal előtt
trr'ong	hajnal, napkelte

Napok földi hét viszonylatában	
Vasárnap	trr'awve
Hétfő	trrmuve
Kedd	trrpexyve
Szerda	trrtsìve
Csütörtök	trrmrrve
Péntek	trrpuve
Szombat	trrkive

C Na'vi jövevényszavak

Ḷnglìsì: [ʔŋ.lì.sì] *PF* fn. *angol nyelv* (jövevényszó angolból *English*)

Ḷrta: [ʔr.ta] *PF, Prr* tul.n. *Föld* (jövevényszó angolból *Earth*)

Europa: [ɛ.u.'ro.pa] *PF* tul.n. *Európa* (jövevényszó görögből *Europe*)

ewro: [ɛw.ro] *PF* fn. *Euro* (jövevényszó angolból *euro*)

hametsì: [ha.mɛ.'tsì] *PF* fn. *kovászos kenyér* (jövevényszó héberből *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjk'su:lì] *M* fn. *idióta, Toruk Maktó* (jövevényszó angolból *Jake Sully*) (Nem megengedett a navi fonotaktikai szabályok miatt)

kunsìp: [kun.sìp] *PF* fn. *harci helikopter* (jövevényszó angolból *gunship*)

lì'upuk: [lì.ʔu.puk] *PF* fn. *szótár* (jövevényszó Na'vi - angol *word book*)

LosÄntsyelesì: [los.'antsjɛ.lɛ.sì] *PF* tul.n. *Los Angeles* (jövevényszó angolból *Los Angeles*)

matsa: [ma.'tsa] *PF* fn. *matsa, crackers* (jövevényszó héberből *matsa*)

nìFranse: [nì.'fran.sɛ] *PF* hsz. *francia, franciául* (jövevényszó franciából *Français*)

nìToitsye: [nì.'to.i.tsjɛ] *PF* hsz. *német, németül* (jövevényszó németből *Deutsche*)

nìTsyungwen: [nì.'tsjuŋ.wɛn] *PF* hsz. *Zhongwen* (jövevényszó Mandarin kínaiból *Zhongwen*)

Pari: [pa.'fi] *PF* tul.n. *Párizs* (jövevényszó francia *Paris*)

- paynäpll:** [ˈpaj.næ.pɪ] *PF* fn. *ananász* (jövevényyszó angolból *pineapple*)
- päsketpol:** [pæ.skɛt.pɒl] *PF* fn. *basketball* (jövevényyszó angolból *basketball*)
- pätsi:** [ˈpæ.tʃi] *PF* fn. *jelvény* (jövevényyszó angolból *badge*)
- pensil:** [ˈpen.sɪl] *PF* fn. *ceruza* (jövevényyszó angolból *pencil*)
- pilok:** [pɪ.ˈlɒk] *PF* fn. *blog* (jövevényyszó angolból *blog*)
- posti:** [ˈpo.sti] *PF* fn. *bejegyzés, post* (jövevényyszó angolból *post*)
- puk:** [pʊk] *PF* fn. *könyv* (jövevényyszó angolból *book*)
- puktsyip:** [ˈpʊk.tʃɪp] *PF* fn. *pamflet, könyvecske* (eredete: **puk** *könyv*)
- pxir:** [pˈɪr] *PF* fn. *sör* (jövevényyszó németből *bier*)
- skxaypxe:** [skˈaj.pˈɛ] *PF* fn. *Skype* (jövevényyszó angolból *Skype*)
- Sweriye:** [swɛrɪjɛ] *PF* tul.n. *Svédország* (jövevényyszó svédből *Sverige*)
- tawsip:** [ˈtaw.sɪp] *PF* fn. *éghajó* (jövevényyszó angolból *ship*)
- tireyn:** [+ti.ˈrɛjn] *PF* fn. *vonat* (jövevényyszó angolból *train*)
- Toitslan:** [ˈto.i.tʃlɑn] *PF* tul.n. *Németország* (jövevényyszó németből *Deutschland*)
- Toitsye:** [ˈto.i.tʃjɛ] *PF* mn. *német (nyelv)* (jövevényyszó németből *Deutsch*)
- toktor:** [ˈtok.tɒr] *PF* fn. *orvos* (jövevényyszó angolból *doctor*)
- tsyänel:** [tʃjæ.nɛl] *PF* fn. *TV csatorna* (jövevényyszó angolból *channel*)
- tsyiräfi:** [tʃjɪ.ræ.fi] *PF* fn. *zsiráf* (jövevényyszó angolból *giraffe*)
- tsyoklit:** [ˈtʃjɒk.lɪt] *PF* fn. *csokoládé* (jövevényyszó angolból *chocolate*)
- txolar:** [ˈtˈo.lɑr] *PF* fn. *dollár* (jövevényyszó angolból *dollar*)
- wep:** [wɛp] *LN* fn. *web (www)* (jövevényyszó angolból *web*)
- weptseng:** [ˈwɛp.tʃɛŋ] *LN* fn. *weboldal* (jövevényyszó angol/Na'vi *web place*)
- wou:** [ˈw-o-u] *PF* i.(átn) „állat”, „sirály”, „király”. (*slang*) (jövevényyszó angolból *whoa*)
- Yeysu:** [jɛj.su] *PF* tul.n. *Jézus* (jövevényyszó Italian *Jesu*)
- Yuesey:** [ju.ɛ.sɛj] *PF* tul.n. *USA* (jövevényyszó angolból *U.S.A.*)

D Na'vi tulajdonnevek

- Akwey:** [ak.'wej] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- Amhul:** [am.'hul] *PF* tul.n. *gyermeknév (nem szó szerint értve)*
- Anurai:** [a.nu.ra.i] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Aonung:** [a.o.'nuŋ] *PF* tul.n. *férfi a Metkayina Klánból*
- Ateyitan:** [a.tej.i.tan] *JC* tul.n. *Ateyo fia (eredete: Ateyo férfi név (nem szó szerint értve) és 'itan fiú)*
- Ateyo:** [a.'te.jo] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- ayRam aLusing:** [aj.'ram a.lu.'siŋ] *PF* tul.n. *a Lebegő Hegység (összetétel ebből: ram hegy és ling lebeg)*
- ayVitrayä Ramunong:** [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* tul.n. *Lelkek Fája/Kútja (összetétel ebből: vitra lélek és ramunong kút)*
- Änsit:** [æ.n.sitʔ] *PF* tul.n. *gyermeknév (nem szó szerint értve)*
- Entu:** [ɛn.tu] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Eytukan:** [ɛj.tu.kan] *JC* tul.n. *Az Omatikaya klán férfi vezetőjének a neve*
- Eywa:** [ɛj.wa] *JC* tul.n. *világsszellem/Gaia/Pandora lelke(a Proto-Indo-Európai *aiw-ból) *RL**
- Eywa'eveng:** [ɛj.wa.'ʔɛ.vɛŋ] *JC,PF* tul.n. *Pandora (köznapi kiejtése [ɛj.'we.vɛŋ]) (összetétel ebből: Eywa Gaia és 'eveng gyerek)*
- Iknimaya:** [ik.ni.'ma.ja] *JC* tul.n. *Halleluja-hegység (lebegő hegység)*
- İstaw:** [i.'staw] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Kamun:** [ka.mun] *PF* tul.n. *Na'vi férfi (becézett alakja: Kamtsyip)*
- Kekunan:** [ke.ku.nan] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Kelutral:** [kel.ut.'fal] *PF* tul.n. *otthonfa (összetétel ebből: kelku otthon és utral fa)*
- Li'ona:** [li.'ʔo.na] *G* tul.n. *Na'vi kl*
- Lo'ak:** [lo.'ʔ.akʔ] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri másodszületett fia*
- Lo'akur:** [lo.'ʔa.'kur] *PF,CdS* tul.n. *Toruk Makto Amulet (szó szerint: lógó amulet) (összetétel ebből: lo'a totem és kur lóg)*
- Metkayina:** [met.ka.'ji.na] *JC,PF* tul.n. *Zátony Népe klán*
- Mo'ara:** [mo.'ʔa.ra] *PF* tul.n. *pandorai völgy (Megjegyzés: A Disney Pandora hely neve is)*
- Mo'at:** [mo.'ʔatʔ] *JC* tul.n. *Omatikaya sámán nő neve (lehet Moat is)*
- Mo'at'ite:** [mo.'ʔat.'ʔi.te] *JC* tul.n. *Mo'at lánya (eredete: Mo'at női név és 'ite lány)*
- Na'vi:** [na.'vi] *PF* tul.n. *a Nép, bennszülött pandorai faj*
- Naranawm:** [nar.a.'nawm] *JC,PF* tul.n. *Polyp-hemus (eredete: nari szem és anawm nagy; szó szerint nagy szem")*
- Nawmtoruktek:** [nawm.'to.ruk.tekʔ] *PF,CdS* tul.n. *Toruk Makto Totem (összetétel ebből: nawm Toruk nagy Toruk és tekre koponya)*
- Neteyam:** [ne.'tej.am] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri elsőszületett fia*
- Newey:** [ne.'wej] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Neytiri:** [nej.ti.ri] *JC* tul.n. *Omatikaya női név*
- Ninat:** [ni.natʔ] *JC* tul.n. *Omatikaya női énekes neve*
- Omatikaya:** [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* tul.n. *Kék Síp Klán (Megjegyzés: gyakori elírása az Omatcaya)*
- Otranyu:** [ot.'ran.ju] *JC* tul.n. *Na'vi férfi*
- Peyral:** [pej.'ral] *PF* tul.n. *Omatikaya női név*
- Pongu Pongu:** [po.ŋu 'po.ŋu] *D* tul.n. *party party (eredete: pongu csoport) (Megjegyzés: A Disney's Pandora bár neve is)*
- Ralu:** [ra.lu] *PF* tul.n. *Na'vi gyermek neve (nem szó szerint értve)*
- Rini:** [ri.ni] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Ronal:** [ro.nal] *PF* tul.n. *nő a Metkayina Klánból*
- Rongloa:** [roŋ.lo.a] *JC* tul.n. *Na'vi kl*
- Rotxo:** [ro.t'o] *PF* tul.n. *férfi a Metkayina Klánból*
- Satu'li:** [sa'tuʔ.li] *PF,D* tul.n. *Az étkező neve Mo'araban (Megjegyzés: Disney's Pandora)*
- Seze:** [se.ze] *ZS* tul.n. *Neytiri ikranja*
- Silwanin:** [sil.wa.nin] *JC* tul.n. *Neytiri (lány)testvére (nem szó szerint értve)*
- Sorewn:** [so.'rewn] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Swotulu:** [swo.tu.lu] *PF* tul.n. *szent folyó (eredete: swotu szent hely)*
- Swotu Wayä:** [swo.tu 'waj.æ] *PF,D* tul.n. *éneklőhely (Megjegyzés: Disney's Pandora)*
- Tawkami:** [taw.'ka.mi] *G* tul.n. *Na'vi klán neve (összetétel ebből: taw ég(bolt) és kame lát)*
- Tawtute:** [taw.tu.te] *PF* tul.n. *ég ember (ember) (összetétel ebből: taw ég(bolt) és tute személy)*
- Tipani:** [ti.pa.ni] *G* tul.n. *Na'vi kl*

- Tonowari:** [to.no.'wa.ri] *JC,PF* tul.n. *Metkayina*
férfi név
- Tsahik:** [t̂sa.hikʷ] *JC* tul.n. *sámánnő, papnő,*
matriarcha
- Tsenu:** [t̂se.nu] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Tsireya:** [t̂si.'rej.a] *PF* tul.n. *nő a Metkayina*
Klánból
- Tskaha:** [t̂ska.ha] *JC* tul.n. *Na'vi kl*
- Tsu'tey:** [tsuʔ.'tɛj] *JC* tul.n. *Omatikaya férfi név*
- Tsumongwi:** [t̂su.moŋ.wi] *JC* tul.n. *az Omati-*
kaya klán eredeti neve
- Tuke:** [tu.kɛ] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Tuktirey:** [tuk.'ti.rej] *PF* tul.n. *Jake és Neytiri*
lánya
- Txärpawk:** [t'æɾ.pawkʷ] *PF,CdS* tul.n.
Thanator-csont kürt (összetétel ebből: txä-
rem csont és pawk kürt)
- Txewi:** [t'ɛ.wi] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Txilte:** [t'il.tɛ] *PF* tul.n. *Na'vi nő*
- Uniltaron:** [u.nil.'ta.rɔn] *PF* tul.n. *álomvadás-*
zat (összetétel ebből: unil álom és taron va-
dászik)
- Utral Aymokriyä:** [ut.ral aj.'mɔk.ri.jæ] *JC,PF*
tul.n. *(Régi) Hangok Fája (összetétel ebből:*
utral *fa és mokri hang)(utraya mokri-ből*
JC)
- Va'ru:** [vaʔ.ru] *PF* tul.n. *Na'vi férfi*
- Vitraul:** [vit.'ra.ut.ral] *PF* tul.n. *Lelkek Fája*
(összetétel ebből: vitra lélek és utral fa)

E Állat- és Növényvilág

Növényvilág

- 'ampirikx:** [ʔam.pi.rikʰ] *PF* fn. *levél-kancsóka* (érintésre mozgó) (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **'ampi érint és rikx mozog**)
- 'ä'o:** [ʔæ.ʔo] *PF* fn. *kancsóka*
- 'ele'wll:** [ʔɛ.lɛʔ.w] *PF* fn. *tüskés mancs, kaktusz* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **'ewll növény**)
- aniheyu:** [a.ni.'hɛ.ju] *PF* fn. *fibonacci, kék spirál növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **ean kék és 'iheyu spirál**)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋʁ] *PF* fn. *delta fa, szó sz. nagy gyökér* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **apxa nagy és ngrr gyökér**)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* fn. *A Szent Fa magja*
- awaiei:** [a.wa.i.'ɛ.i] *PF* fn. *édeni sikoltófű, földi ikran* (*pandorai növényfaj*)
- eanean:** [ɛ.an.'ɛ.an] *PF* fn. *cheadle, lágyszárú növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **ean kék**)
- eyaye:** [ɛ.'ja.jɛ] *PF* fn. *eyaye* (*pandorai növényfaj*)
- fkxakewll:** [ʰfk'a.kɛ.w] *PF* fn. *viszkető növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **fkxake viszket és 'ewll növény**)
- flefle:** [ʰflɛ.flɛ] *PF* fn. *Sol öröme, magnetotrophic* (*pandorai növényfaj*)
- fngapsutxwll:** [ʰŋap.sut'.w] *PF* fn. *fémkövető növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **fngap fém és sutx követ**)
- fwäkiwll:** [ʰfwæ.ki.w] *PF* fn. *imádkozó sáska* (*pandorai állatfaj*) (összetétel ebből: **fwäki sáska és 'ewll növény**)
- hìrumwll:** [hi.'rum.w] *PF* fn. *puffer növény* (*pandorai növényfaj*)
- klłpxiwll:** [kł.'p'i.w] *PF* fn. *oroszlánbogyó* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **klłte föld és pxiwll növény**)
- kxaylte:** [ʰk'ajl.tɛ] *PF* fn. *cillaphant* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **kxayl magas**)
- loreyu:** [lo.'rɛ.ju] *PF* fn. *helicoradium spirál, gyönyörű spirál* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **lor gyönyörű és 'iheyu spirál**)
- mínyu:** [ʰmɪn.ju] *PF* fn. *csavart liliom* (*pandorai növényfaj*) (eredete: **mìn fordul**)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* fn. *kakasfej növény* (*pandorai növényfaj*)
- pa'liwll:** [ʰpaʔ.li.w] *PF* fn. *páncélos ló kancsó-növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pa'li páncélos ló és 'ewll növény**)
- pamtseowll:** [ʰpam.tɕɛ.o.w] *PF* fn. *macskafiül, zenevirág* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pamtseo zene és 'ewll növény**)
- paywll:** [ʰpa.j.w] *PF* fn. *vízvirág/vízinnövény, dapofet,* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pay víz és 'ewll növény**)
- penghrrap:** [pɛŋ.'hr.apʰ] *PF* fn. *"veszélyjelző", rojtos lámpa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **peng mond és hrrap veszély**)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zɛk.wæ] *PF* fn. *tüskés korbács* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxay sok és zekwä ujj**)
- pxiut:** [p'i.utʰ] *PF* fn. *borotva pálma, éles fa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxi éles és utral fa**)
- pxiwll:** [p'i.w] *PF* fn. *remete-rügy növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxi éles és 'ewll növény**)
- pxorna':** [p'or.naʔ] *PF* fn. *episoth, robbanó mag* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxor szétvet és rina' mag**)
- pxorna'lor:** [p'or.naʔ.'lor] *PF* fn. *szári, gyönyörű robbanó mag növény* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **pxorna' robbanó mag és lor gyönyörű**)
- rawp:** [rawpʰ] *PF* fn. *hólyag polip* (*pandorai állatfaj*)
- rumut:** [ʰrum.utʰ] *PF* fn. *labdafa* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **rum labda és utral fa**)
- seze:** [ʰsɛ.zɛ] *PF,ZS* fn. *"kék virág"* (*Neytiri ikranjának a neve*) (*pandorai növényfaj*)
- smaoe:** [sma.'o.ɛ] *PF* fn. *falanxia, nagyon tüskés növény* (*pandorai növényfaj*)
- sngukx:** [sŋukʰ] *PF* fn. *féreg-növény* (*pandorai növényfaj*)
- somtìlor:** [ʰsom.tì.lor] *PF* fn. *gránátfű", forró szépség* (*pandorai növényfaj*) (összetétel ebből: **som forró és tìlor szépség**)

syeptute: [ʃjɛp.tu.tɛ] *PF* fn. *hyneman*, emberfógó (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **syep** csapdába ejt és **tute** személy)

tautral: [ʔa.ut.ral] *PF* fn. *égi fa* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **utral** fa)

tawtsngal: [ʔaw.tʃŋal] *PF* fn. [ʔ]panopyra, égi csésze (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **tsngal** csésze)

tihawnuwll: [ti.ʔaw.nu.wl] *PF* fn. *spártai, menedék-növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tihawnu** védelem és **'ewll** növény)

tompawll: [ʔom.pa.wl] *PF* fn. *geode, eső-növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tompa** eső és **'ewll** növény)

torukspxam: [ʔo.ruk.sp'am] *PF* fn. *octoshroom*, hatalmas leonopteryx gomba (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **toruk** leonopteryx és **spxam** gomba)

tsawlapxangrr: [ʔsaw.la.p'a.ŋr] *PF* fn. *unidel-ta fa*, szó sz. magas, hatalmas gyökér (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tsawl** magas és **ngrr** gyökér)(röviden: **tsawlapx**)

tstxa'a: [ʔst'a.ʔa] *PF* fn. *canalyd*

tsyorina'wll: [ʔsjo.ri.'naʔ.wl] *PF* fn. *cycad, liszt-mag növény* (pandorai növényfaj) (összetétel

ebből: **rina'** mag és **'ewll** növény)

txll'u: [ʔl'.ʔu] *PF* fn. *hukatök* (pandorai növényfaj)

txumpaywll: [ʔ'um.pa.j.wl] *PF* fn. *skorpió bogáncs, mérgező vizinövény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **txum** mérge és **paywll** vizinövény)

txumtsä'wll: [ʔ'um.'tsæʔ.wl] *PF* fn. *feldőlt palack, méreglövellő növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **tsä'** lövell és **'ewll** növény)

väfewll: [ʔvæ.fɛ.wl] *PF* fn. *százlábú, rossz szagú növény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **vä'** kellemetlen és **fahew** szag)

värumut: [ʔvæ.ru.mutʔ] *PF* fn. *ér-gubó* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **vä'** kellemetlen és **rum** labda)

vozampasukut: [ʔvo.zam.pa.suk.utʔ] *PF* fn. *"ezerbogyófa", málnához hasonló gyümölcs fajja* (összetétel ebből: **vozam** 512, az ezer helyett használatos és **pasuk ut(ral)** bogyó fa)

yomhi'ang: [jom.'hiʔ.ang] *PF* fn. *kisállat/rovarevő, dakteron* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **yom** eszik és **hi'ang** rovar)

yomioang: [jom.i.'o.ang] *PF* fn. *kehelynövény* (pandorai növényfaj) (összetétel ebből: **yom** eszik és **ioang** állat)

Állatvilág

'angtsik: [ʔaŋ.tʃikʔ] *PF* fn. *kalapácsfejű növényevő* (pandorai állatfaj)

eltungawng: [ɛl.tu.ŋawŋ] *PF* fn. *agyféreg* (pandorai állatfaj) (összetétel ebből: **eltu** agy és **ngawng** féreg)

fkio: [ʔki.o] *PF* fn. *tetrapteron* (pandorai állatfaj)

fpxafaw: [ʔp'a.faw] *PF* fn. (pandorai repülő medúzaszerű lény) (pandorai állatfaj)

fwampop: [ʔwam.popʔ] *PF* fn. *tapirus*

fwäki: [ʔwæ.ki] *PF* fn. *sáska*

ikran: [ʔik.ran] *JC* fn. *ikran/sikoll* (na'vik repülő hátasa) (pandorai állatfaj)(hegyi ikran)

ikranay: [ʔik.ra.'na.j] *JC,PF* fn. *erdei ikran / sikoll*

ilu: [ʔi.lu] *PF,D* fn. *111nagy, plezioszauros-szerű tengeri állat* Disney's Pandora Guide to the Flora and Fauna of the Valley of Mo'ara-ból

kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* fn. *mérgező pókszabású állat* (pandorai állatfaj)

kenten: [ʔken.tɛn] *PF* fn. *legyezőgyík*

lanay'ka: [la.'najʔ.ka] *PF,ASG* fn. *slinger", lajhár-szerű pandorai állat*

mawup: [ʔma.wupʔ] *PF,CdS* fn. *turtapede* (teknős-szerű pandorai állat)

nantang: [ʔnan.taŋ] *JC,PF* fn. *viperafarkas Caniferratus costatus, síkos páncélos farkas* (pandorai állatfaj)

nantangtsyip: [ʔnan.taŋ.tʃjipʔ] *JC,PF* fn. *kutya* (földi állat), sz.sz.: *kis viperafarkas* (eredete: **nantang** viperafarkas)

pa'li: [ʔpaʔ.li] *PF* fn. *Páncélos ló* (Na'vik földi lószerű hátasa, pandorai állatfaj)

palulkan: [ʔpa.lu.'lu.kan] *JC* fn. *Thanator* („száraz száj és félelemhozó”) (szárazföldi csúcsragadozó, állatfaj) (köznyelvi [pa.'lu.kan])

palulukantsyip: [ʔpa.lu.'lu.kan.tʃjipʔ] *JC,PF* fn. *macska* (földi állat) (eredete: **palulkan** thanator) (köznap [pa.'lu.kan.tʃjipʔ])

- riti:** [ˈri.ti] *JC* fn. *Tüskés/Fullánkos denevér* (*pandorai állatfaj*)
- syaksyuk:** [sjak.ˈsjukʔ] *PF* fn. *prolemuris* (*pandorai állatfaj*)
- talioang:** [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* fn. *viharbölény* (*pandorai állatfaj*) (eredete: **ioang** állat)
- teylu:** [ˈtɛj.lu] *JC* fn. *bogár lárvá* (*pandorai állatfaj*)
- toruk:** [ˈto.rukʔ] *JC* fn. *leonoptyeryx*, *végső árny* (*pandorai állatfaj*)
- tsɸìng:** [tɸiŋ] *PF, C&S* fn. *austrapede* (*struccszerű pandorai állat*)
- yerik:** [ˈjɛ.rikʔ] *PF* fn. *Hexapéd* (*Pandórai szervasszerű lény*) (*pandorai állatfaj*)
- zizeʔ:** [zi.ˈzɛʔ] *PF* fn. *pokoli tűzdarázs* (*pandorai állatfaj*)

F Hasznos kifejezések

Ezek hasznos köznyelvi kifejezések, melyeknek általában egyetlen jelentésük van. A szórend gyakran megváltoztatható, habár a morféimák valószínűleg állandóak. Nem csak azért raktuk be őket, hogy mutassunk néhány példát, ahol egy kifejezés megkövesedett és állandó jelentése van, hanem hogy mutassak egyszerű, szilárd mondatszerkezeteket is. Ezért tettünk be néhány magában álló szót is újra.

Ezek legtöbbször Dr. Frommer blogjából (Naviteri.org) származik. A beillesztésük nem jelentésük szerint, hanem ABC sorrendben történt.

'awa swawtsyip: [] *PF* kif. *Egy pillanat. Várj egy kicsit.*

'efu ohax: ['ʔ·ɛ·f·u o·'hak'] *PF* kifejezés *éhes(nek lenni)*

'ivong nìk'ong: [] *PF* kif. *„Lassan járj, tovább érsz.”*

'in nga fyape nìkrr: [] *PF* kif. *Mostanában mivel foglalkozol?*

aytele a ngeyä hapximi kifkeyä lu fyape?: [] *PF* kif. *Szó szerint: „Hogy mennek a dolgok a te világrészeden?” Kb.: Hogy mennek a dolgok tifelétek?*

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ·t'æ·lɛ pa·'lu·ka·nuɾ] *PF* kif. *na'vi* idióma: **Ätxäle si palulkanur tsni smarit livonu;** *szó szerint: „Kérd a thanatort, hogy eressze el a zsákmányát”, előre eldöntött ügy*

etripa syayvi: ['ɛt·ɾɪ·pa 'sjaɟ·vi] *PF* kifejezés *jó szerencsét/sok szerencsét*

Eywa ngahu: ['ɛj·wa 'ŋa·hu] *JC,PF* kifejezés *Viszlát! Eywa [legyen] veled!*

fìpor syaw fko Ìstaw: [] *PF* kif. *Ez itt Ìstaw. (Őt Ìstaw-nak hívják.)*

fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyip. Tzivurokx ko.: [] *PF* kif. *Csendben, kisgyerek. Anyu szunyókál. Hagyd őt pihenni.*

ftia oel lì'fyati leNa'vi nì'o' nìwotx: [] *PF* kif. *A Na'vi tanulása nagy mulatság a számomra!*

ftkey...fuke: [ft'ɛj fu·kɛ] *PF* kif. *vajon...vagy (eredete: ftkey választ és fuke vagy nem)*

fwa kan ke tam; zene swizawit livonu.: [] *PF* kif. *Na'vi mondás: kb.: Célozni nem elég, el is kell engedni a nyilat.; Nem elég a szándék, tenni is kell érte.*

fwäki ke fwefwi: ['fwæ·ki kɛ 'fw·ɛ·fw·i] *PF* kif. *na'vi* idióma: *szó szerint: „az imádkozásáska nem fütyül”, valakinek vagy valaminek a természetével ellenkezik*

fyape fko syaw ngar?: ['fja·pɛ fko sj·aw ŋaɾ] *PF* kif. *Hogy hínak?, Mi a neved?*

hayalo ta oe (oeta): [ha·'ja·lo ta 'o·ɛ ('wɛ·ta)] *PF* kifejezés *Legközelebb majd én..., jövök neked eggyel.*

hayalovay: [ha·'ja·lo·vaj] *PF* kif. *Legközelebbi alkalomig (összetétel ebből: hayalo legközelebb és vay- ig)*

irayo: [i·'ra·jo] *PF* *gesz. köszönöm, kösz*

kaltxi: [kal·t'ɪ] *PF* *gesz. szia!, üdvözöllek! (találkozáskor)*

kaltxi sivi, ma Ìstaw: [] *PF* kif. *Köszönj, Ìstaw!*

ka wotx: [ka wot'] *PF* kif. *általában, többnyire (szó szerint: a teljességen át)*

kea tikin: ['kɛ·a ti·kin] *PF* kifejezés *Nincs mit. (köszönetre)*

kefya srak: [kɛ·'fja 'sɾak'] *PF* kifejezés *ugye? igaz? nem?*

ke...kaw'it: [kɛ kaw·'ɪt'] *PF* kif. *egyáltalán nem, egy cseppet sem (eredete: ke nem és kaw'it egyáltalán)*

kem amuiä, kum afe': [] *PF* kif. *Na'vi mondás: Helyes tett, rossz eredmény. (Akkor mondják, ha valaminek jól kellett volna elsülnie, de nem úgy történt.)*

kenten mi kumpay: ['kɛn.tɛn mi 'k'um·paɟ] *PF* kif. *Na'vi* idióma: *“(mint) legyenőgyik a kocsonyában”, olyan helyzetben lenni, amikor akadályozva van a természetes viselkedés, vagy akarát végrehajtása*

ke pxan: [kɛ p'an] *PF* kifejezés *Nem érdemlem meg...*

ke tare: [kɛ 't·a·ɾ·ɛ] *PF* kif. *nem a tárgyhoz tartozó; nem számít*

ke tslolam: [] *PF* kif. *Nem értettem.*
ke zene win säpivi: [] *PF* kif. *Csak lassan. Ne siess!*
kìyevame: [ki.jɛ.'va.m.ɛ] *PF* gesz. *viszlát!*
krro krro: ['kr̥.o 'kr̥.o] *PF* kifejezés *időnként, alkalmanként*
kunsipiri txana tìmeyp lu tsyal a mìn.: [] *PF* kif. *A helikopter gyenge pontja a rotor.*
kxetse sì mikyun kop plltxe: ['k'ɛ.tɕɛ si 'mik.jun kop' pl.'t'ɛ] *PF* kif. Na'vi közmondás: *“a farkok és a fülek is beszélnek”, a testbeszéd is fontos*
loreyu 'awnampi: [lo.'ɛ.ju ʔawn.'ampi] *PF* kif. Na'vi idióma: *“(mint) a mimóza”, nagyon félénk, nagyon érzékeny*
ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF* kif. *(Mindenk!) Engedjétek meg, hogy bemutassam (nektek) a nővéremet (húgomat), Newey-t.*
makto zong: ['mak.to zoŋ] *PF* kifejezés *vigyázz magadra, jó utat*
ne kllte: ['nɛ 'kl.tɛ] *PF* kif. *Lebukni! (Le) a földre! (összetétel ebből: ne felé és kllte föld, talaj)*
nga läpivawk nì'it nì'ul ko: [] *PF* kif. *Beszélg egy kicsit többet magadról.*
nga läpivawk nìno ko: [] *PF* kif. *Mondj el mindent magadról.*
nga pesuhu käteng nìrrtrr: [] *PF* kif. *Általában kivel töltöd az időt?*
ngari solalew polpxaya zìsìt: [] *PF* kif. *Mennyi idős vagy? Hány éves vagy?*
ngari txe'lan mawey livu: ['ŋa.ri t'ɛʔ.'lan ma.'wej li.'vu] *PF* kif. *ne aggódj, szó sz.: legyen nyugodt a szíved*
ngaru lu fpom srak?: ['ŋa.ru lu fpom srakʔ] *PF* kif. *Hogy vagy? Jól vagy?*
ngaru lu pefnetxintìn nìrrtrr: [] *PF* kif. *Mi az elsődleges szereped a társadalomban?*
ngaru oeyä lertut: [] *PF* kif. *Engedd meg, hogy bemutassam a kollégámat.*
ngaru tsulfä: ['ŋa.ru tsul.'fæ] *PF* kif. *Tiéd az érdem.*
ngaru tut: ['ŋa.ru tutʔ] *PF* kifejezés *És te? És neked? (Válasz olyan kérdésre, amelyben részes esetű alany van.)*
nga yawne lu oer: [ŋa 'jaw.nɛ lu wɛɾ] *PF* kif. *Szeretlek., szó sz.: Szeretett vagy nekem.*
nga zola'ú ftu peseng: [] *PF* kif. *Hová való vagy? Honnan jöttél?*
ngenga lu tupe: [] *PF* kif. *Te ki vagy?*
ngeyä kxetse lu oeru: ['ŋej.æ 'k'ɛ.tɕɛ l-u 'wɛ.ru] *JC,PF* kif. kb. „Most véged!” (szó sz.: „a farkad az enyém”)
nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* kif. *Természetesen a vezetők ünnepi ruhái a legszebbek.*
nìrrte': [ni.'pr̥.tɛʔ] *PF* hsz. *örömmel, boldogan/örömmel tettem (válasz „köszönöm”-re)*
oe 'olongokx mì sray a txampayìri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* kif. *Egy óceán melletti városban születtem, de most már az Otthonfán lakom.*
oe irayo si ngaru: ['o.ɛ i.'raj.o s-i 'ŋa.ru] *PF* kif. *Köszönetet mondok neked., Köszönöm neked.*
oel ngati kameie: [wɛl 'ŋa.ti 'ka.mɛ.i.ɛ] *PF* kif. szó sz.: *Látlak téged., Helló. (családias)*
oeri solalew zìsìt apxevol: [] *PF* kif. *24 éves vagyok.*
oeru meuia: ['wɛ.ru mɛ.'u.i.a] *PF* kif. *Megtiszteltetés számomra, megtiszteltetés volt.*
oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* kif. *A nevem Txewi. (Txewi-nek hívnak.)*
oeru teya si: ['wɛ.ru tɛ.'ja s-i] *PF* kifejezés *Elégedettség / örömmel tölt el*
oeru txoa livu: ['wɛ.ru 't'o.a li.'vu] *PF* kif. *Kérlek, bocsáss meg., Bocsánatot kérek.*
oe tsxkekeng sì säsulìnur alu tsko swizaw: [] *PF* kif. *Gyakorlom a hobbit, az újászatot.*
oeyä txintìn lu fwa stä'nì fayoaŋgit: [] *PF* kif. *Fő szerepem a társadalomban, hogy halászok.*
pefya nga fpil: [] *PF* kif. *mit gondolsz? (szó szerint: hogy gondolod?)*
pum ngeyä: [pum 'ŋɛ.jæ] *PF* kifejezés *ÉN köszönöm!*
rutxe läpivawk nì'it: [] *PF* kif. *Kérlek, beszélj egy kicsit magadról.*
rutxe liveyn: [] *PF* kif. *Kérlek, ismételd meg!*
rutxe tivìng mikyun, ma frapo: [] *PF* kif. *Kérem, figyeljen mindenki!*

Sasya!: [sa.'sja] *PF* kif. *Meg tudom csinálni! Megcsinálom!*
säfpil asteng tikan ateng: [] *PF* kif. Na'vi közmondás: "A nagy elmék egyformán gondolkodnak!"
seykxel si nitram: [sej.'k'el si nit.'ram] *PF* kifejezés *Erő és boldogság!, Gratulálok!*
Siva ko!: [si.'va ko] *PF* kif. *Gyerünk! Hajrá!*
smon nìprte': [smon ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* kif. *Örülök, hogy megismertelek*
Soleia!: [so.lɛ.i.'a] *PF* kif. *Gratulálok! Sikerült!*
srake fnan ngal lì'fyati leNa'vi: [] *PF* kif. *Jól tudsz na'viul?*
srake smon ngar oeyä meylan alu Entu si Kamun: [] *PF* kif. *Ismered a barátaimat, Entu-t és Kamun-t?*
srefereiey nìprte': [] *PF* kif. *alig vár*
srefwa sngap zize': [] *PF* kif. *amilyen gyorsan csak lehet (Na'vi mondás: mielőtt a pokoli tűzdarázs megcsíp)*
stum ke: [stum kɛ] *PF* kif. *majdnem nem (Megjegyzés: alig, éppen hogy vagy éppen csak helyett használatos.)*
taronyut yom smaril: ['ta.ron.jut j·om sma.r.il] *PF* kif. na'vi idióma: *szó szerint: "a préda eszi a vadászt", teljesen zavaros helyzet, káosz (kb. „a nyúl viszi a puskát")*
tì'efumì oeyä: [ti.'ʔɛ.fu.mi 'wɛ.jæ] *PF* kifejezés *szerintem*
tì'í'avay krrä: [ti.'ʔiʔ.a.va.j 'kɾ.æ] *PF* kifejezés *mindörökké, az idők végezetéig*
tì'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* kif. *Mi a kedvenc szórakozásod?*
tik'iniri kempe si nga: [] *PF* kif. *Mit csinálsz a szabadidődben?*
tikangkemiri varmrin oe nìwotx: [] *PF* kif. *Teljesen elárasztott a munka. ('El vagyok havazva.')*
tikxey ngaru: [ti.'k'ɛj 'ŋa.ru] *PF* kifejezés *tévedsz*
tiomummì oeyä: [ti.'o.mum.mi wɛ.jæ] *PF* kif. *tudtommal*
tìyawr ngaru: [ti.'jawɾ 'ŋa.ru] *PF* kifejezés *igazad van*
tokx eo tokx: ['tok' 'ɛ.o 'tok'] *PF* kif. *szemtől szembe, személyesen*
tolätxaw nìprte': [tol.'æ.t'aw ni'pɾ.tɛʔ] *PF* kif. *Üdv újra itthon*
tsalì'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* kif. *Mit jelent az, hogy X?*
tstunwi: ['tstun.wi] *PF* mn. *kedves, figyelmes, tapintatos*
tsun miväxku hikrr srak: [] *PF* kif. *Közbevághatok egy pillanatra?*
tsun nga law sivi nì'it srak: [] *PF* kif. *Érthetőbbé tennéd ezt? Meg tudnád ezt magyarázni jobban?*
Tsun pehem?: [tsun pe.hem] *PF* kif. *Na'vi idiom: Mit lehet tenni?*
txim a'aw ke tsun hiveyn mì tal mefa'liyä: [] *PF* kif. Na'vi mondás: *Egy seggel nem lehet két lovat megülni.; Egyszerre nem lehet mindkét dolgot csinálni; döntened kell.*
txo ke nìyo' tsakrr nìyol: [t'o kɛ ni.'yoʔ tsa.'kɾ ni.'yol] *PF* kif. Na'vi közmondás: "Ha már nem vagy hibátlan, legalább légy rövid"
txon lefpom: [t'on lɛ.'fpom] *PF* kifejezés *Jó éjszakát, Békés éjszakát*
X-(i)ri peral: [] *PF* kif. *Mit jelent az, hogy X?*
X nìNa'vi (slu) peli'u: [] *PF* kif. *Hogy mondod na'viul azt, hogy X?*
Yewla!: ['jɛw.la] *PF* kif. *Csudába! Milyen kár! Ó, de kár!*
za'u nì'eng: ['za.ʔu ni.'ʔɛŋ] *PF* kifejezés *szintbe kerül vagy egyforma lesz*
zola'u nìprte': [zol.'a.ʔ·u ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* kifejezés *„örülünk hogy jöttél”, üdvözöllek/üdvözlünk!*

G Az ABC

Kemaweyan, Plumps, Prرتون és Tirea Aean előálltak a nyelvben található 33 fonéma (különböző hangok) páratlanul Na'vi-szerű felsorolásával és kiejtésével—20 mássalhangzó, 7 magánhangzó, 2 “ál-magánhangzó” (ll, rr), és 4 kettőshangzó (aw, ay, ew, ey). Íme a lista.

Az ABC						
'	tìFtang		k	KeK	s	Sä
a	A		kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW		l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY		ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä		m	MeM	u	U
e	E		n	NeN	v	Vä
ew	EW		ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY		o	O	y	Yä
f	Fä		p	PeP	z	Zä
h	Hä		px	PxePx		
i	I		r	ReR		
ì	Ì		rr	'Rr		

H Ragozások

Igei ragozások

- alm:** [a.l.m] *LN* befejezett múlt időt kifejező igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.PAST), eredete: **am + ol: Oe tsng«alm»awvìk.** *Sírtam.*
- aly:** [a.l.j] *LN* befejezett jövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.FUT.), eredete: **ay + ol: Oe h«aly»angham.** *Nevetni fogok.*
- am:** [a.m] *LN* múlt idő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon.** *Repültem.*
- arm:** [a.r.m] *LN* befejezetlen múlt idő jele igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.PAST.), eredete: **am + er: Oe tsng«arm»awvìk.** *Éppen sírtam.*
- ary:** [a.r.j] *LN* folyamatos jövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.FUT.), eredete: **ay + er: Oe h«ary»angham.** *Nevetni fogok.*
- asy:** [a.s.j] *PF* jövőbeni szándékot vagy elhatározást kifejező igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit.** *Biztos meg fogom ölni a palulukant.*
- ats:** [a.t.s] *LN* inferenciális, bizonytalan vagy indirekt értesülést jelölő igei infixum, 2. helyre kerül 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit.** *Megöltem őt (Azt hiszem.)*
- awn:** [a.w.n] *PF* befejezett melléknévi igenevet képző igei infixum, 1. helyre kerül 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu.** *Vadászott személy vagyok. (Vadásznak rám.)*
- ay:** [a.j] *LN* jövő idő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron.** *Yeriket fogok vadászni.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* rosszállást kifejező igei infixum, 2. helyre kerül 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew.** *Táncolok (fúj!). Tetszés szerint, amikor az «äng» az i magánhangzó elé kerül, az infixum «eng»-re változhat. Pl. Fiskxawngiri tsap'alute s«eng»i oe.*
- äp:** [æ.p] *PF* visszaható névmás igei infixum, 0. helyre kerül 0 (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw.** *El-lenőrzöm magam.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* boldogságot kifejező igei infixum, 2. helyre kerül 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew.** *Táncolok (hurrá!).*
- er:** [ɛ.r] *PF* befejezetlenséget, folyamatosságot jelez igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMPF.): **Oe t«er»ìran.** *Én éppen sétálok.*
- eyk:** [ɛ.j.k] *PF* műveltető igei infixum, 0. helyre kerül 0 (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot.** *kb.: Miattam halt meg.*
- ìlv:** [ì.l.v] *PF* jelen idejű befejezett kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ìlv»am.** *Meg akarom érteni.*
- ìmv:** [ì.m.v] *PF* múlt idejű kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw nìngay tímvakuk.** *Meg akartam érteni.*
- ìrv:** [ì.r.v] *PF* jelen idejű befejezetlen kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«ìrv»am.** *Meg akarom érteni.*
- ìv:** [ì.v] *LN* kötőmód jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«ìv»em.** *Azt akarod, hogy harcoljak.*
- ìyev:** [ì.jɛ.v] *PF* jövő idejű kötőmód igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«ìyev»ame ngati.** *Látni foglak hamarosan.*
- ìlm:** [ì.l.m] *LN* befejezett közelmúlta utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.REC.PAST.), eredete: **ìm + ol: Oe t«ìlm»ätxaw.** *Épp most tértem vissza.*
- ìly:** [ì.l.j] *LN* befejezett közeljövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (PERF.IMM.FUT.), eredete: **ìy + ol: Oe h«ìly»ahaw.** *Aludni fogok hamarosan.*
- ìm:** [ì.m] *LN* közelmúlt jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«ìm»ayon.** *Épp most repültem.*

- irm:** [ɪr.m] *LN* folyamatos közelmúlta utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.REC.PAST.), eredete: **im** + **er**: **Oe t«irm»ätxaw.** *Éppen visszatértem.*
- iry:** [ɪr.j] *LN* folyamatos közeljövőre utaló igei infixum, 1. helyre kerül (IMPF.IMM.FUT.), eredete: **iy** + **er**: **Oe h«iry»ahaw.** *Aludni fogok hamarosan.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* közeljövőbeni szándékot kifejező igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMM.FUT.D.): **Oel tsp«isy»ang palulukanit.** *Hamarosan meg fogom ölni a palulukant.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* közeljövő jele igei infixum, 1. helyre kerül 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron.** *Yeriket fogok vadászni hamarosan.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* jövő idejű kötőmódú igei infixum, 1. helyre kerül 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati.** *Látni foglak hamarosan.*
- ol:** [o.l] *PF* befejezett cselekvés igei infixum, 1. helyre kerül 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran.** *Sétáltam (befejezett cselekvés).*
- us:** [u.s] *LN* folyamatos melléknévi igenevet képző igei infixum, 1. helyre kerül 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu.** *Vadászó személy vagyok.*
- uy:** [u.j] *PF* megtisztelő vagy szertartásos igei infixum, 2. helyre kerül 2 (HON.): **Na'viyā, l«uy»u hapxi.** *Immár a nép tagja vagy.*

Főnév esete és többesszáma

- ä:** [æ] *PF* birtokos eset msh.-ra és o-ra vagy u-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranä yerikit.** *Az ikran yerikjét eszem.* (minden ami nem **a, ä, e, i** és **ì**-re végződik)
- it:** [it̪] *PF* tárgyeset msh./mássalhangzó, kettőshangzóra vagy vokális mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit.** *Én yeriket (yerikre) vadászok.*
- il:** [ɪl] *PF* jelölt alany msh./mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **l**) (ERG.): **Ikranil taron yerikit.** *Az ikran yeriket vadászik.*
- iri:** [ɪri] *PF* jelölt tárgy mássalhangzóra, kettős hangzóra vagy ál-magánhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **ri**) (TOP.): **Fiskxawngiri tsap'alute sengi oe.** *Bocsánatot kérek ezért az idiótáért.*
- l:** [l] *LN* ergatív esetű alany toldaléka mgh-ra végződő főnevek esetén (ERG.): **Oel taron yerikit.** *Én yeriket (yerikre) vadászok.*
- r:** [r] *LN* részes eset magánhangzóra végződő főnév végénra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ru**) (DAT.): **eltur t̪txen si érdekes**
- ri:** [ri] *PF* jelölt (topikális) alany toldaléka mgh-ra végződő főnevek esetén (TOP.): **Ayngari zene hivum** *Nektek kell mennetek.*
- ru:** [ru] *LN* részes eset mgh.-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ur**) (DAT.): **Oel syuвет ngaru t̪ng.** *Ételet adok neked.*
- t:** [t̪] *LN* tárgyeset mgh.-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **it, ti**) (PAT.): **Oel ngat kame.** *Látlak téged.*
- ti:** [ti] *LN* tárgyeset toldaléka névmások és főnevek végén (PAT.): **Ngati taron torukil.** *A toruk téged (rád) vadászik.*
- ur:** [ur] *PF* részes eset msh./mássalhangzó, kettőshangzóra vagy vokális mássalhangzóra végződő főnév után (ezek másik alakja: **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyä.** *Barátaimnak.*
- y:** [j] *PF* birtoklás toldaléka a-ra vagy e-re végződő névmások végére (köznapi beszédben) (GEN.): **Ngay toruk siltsan lu.** *A te torukod jó.*
- ya:** [ja] *PF,M* megszólító eset ragja gyűjtőnevek végén: **Mawey, Na'viya.** *Nyugalom, emberek.*
- yä:** [jæ] *LN* birtokos eset mgh. (kivéve o és u)-ra végződő főnév után (ezek másik alakja: **ä**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyā yerikit.** *Boldogan eszem Neytiri yerikét.* (tehát **a, ä, e, i** és **ì** végződésnél) (Az **a**-t megváltoztatja e-re a névmásokban: **-eyä**)

Egyéb toldalékok

Íme, azon toldalékok listája, melyek a szavakhoz illesztve valamilyen módon megváltoztatják a szó jelentését. Nem minden na'vi toldalék produktív (szabadon használható). (**pro.**) jelzi a teljes produktivitást, vagyis a Frommer által meghatározott szófajon belül bármelyik szóra alkalmazható, anélkül hogy külön megerősítést nyerne. A megjelölt szófajon kívül azonban nem használható. Minden igei infixum, eset- és többesszám jel teljesen produktív.

- a–: [a] _{PF} (**prod.**) melléknévjelző: **Oel txantsana ikranit aean tswayon.** *A nagyszerű kék ikrant repülöm.*
- an: [an] _{LN} hímnem jele bizonyos főnevek végén: **Poan täftxuyu lu.** *Ő egy takács.*
- ay+: [aj] _{PF} (**prod.**) többes szám toldaléka főnevek elején (PL.): **Ay+horen flä.** *A szabályok működnek.*
- e: [ε] _{PF} nőnem jelző bizonyos főnevek végén: **Poe taronyu lu.** *Ő (lány!) egy vadász.*
- fay+: [faj] _{PF} (**prod.**) az a(z)... toldaléka főnevekhez (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Látom azt a viperafarkast.*
- fi–: [fi] _{PF} (**prod.**) ez a(z) toldaléka főnevekhez (THIS): **Oel kame finantangit.** *Látom ezt a viperafarkast.*
- fkeyk: [fkej^k] _{PF} (**prod.**) utótag főnevekhez állapotot, körülményt fejez ki: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Milyen állapotban van ma a folyó?*
- fne–: [fnε] _{PF} (**prod.**) féle, fajta toldaléka főnevekhez (KIND): **Fneutralpe tsa'u lu?** *Miféle fa ez?*
- fra–: [fra] _{PF} (**prod.**) minden képző toldalék **Oel kamame frapot.** *Láttam mindenkit.*
- fray+: [fraj] _{PF} (**pro.**) mindegyik plural toldaléka főnevek (ALL OF THESE): **Frayhelutral lor lu.** *Mindegyik ház szép.*
- kaw–: [kaw] _{PF} se-, sem-, semmi- képző toldalék **Oe kawrr ke kamä.** *Sose mentem.*
- kel: [kεl] _{PF} (**nem produktív**) új főnevet képez, amely az eredeti főnév hiányát jelenti: **Tompakeltalun zene tute Käliforniayä payit sivar nän.** *Az aszály miatt a kaliforniaiaknak kevesebb vizet kell használniuk.*
- lo: [lo] _{PF} számhatározórag: **'Awlo oe ramol.** *Egyszer énekeltem.(-szor/-szer/-ször)*
- me+: [mε] _{LN} (**prod.**) kettes szám jele toldaléka főnevek (DU.): **Oel new me+orati.** *Két tavat akarok. (Ez egy több száz éves elírás, még mindig benne van?)*
- munsna–: [mun.sna] _{PF} (**pro.**) pár toldaléka fn. (PAIR): **munsnahawnven** egy pár cipő
- nay: [naj] _{PF} (**unpro.**) olyan főnevet képez az eredetiből, amely jelentése nála eggyel lejjebb van a ranglétrán - méretben, rangban, stb.: . .
- o: [o] _{PF} (**prod.**) határozatlan toldalék, időtartamra utaló: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Láttam valakit évekig.*
- pay+: [paj] _{PF} (**prod.**) többes számú kérdő: **Paystalit ngal tsrame'i?** *Milyen késeket dobtál el?*
- pe+: [pε] _{LN} (**prod.**) kérdőszóképző: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Mikor fogsz mosolyogni?*
- pxe+: [p'ε] _{PF} (**prod.**) hármas szám jele toldaléka főnevek és névmások elején (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Mi három gyerek vagyunk.* (Megjegyzés: e + e nem lehet együtt, ezért hangzókihagyás történik, és oe névmás amely szintén gyakran szenved hangzókihagyást.)
- sna–: [sna] _{PF} előtag, csoportot jelez főnevek elején; **pro.** élőlényekre utal, **unpro.** másképpen: **snanantang** egy farkas viperafarkas, viperafarkasfalka Megjegyzés: sna- természetesen előforduló csoportot jelent. A *sästarsim* személy által szándékosan összerakott gyűjteményt jelent.
- tsa–: [tsa] _{PF} (**prod.**) az a(z)... toldaléka főnevekhez (THAT): **Oel tse'a tsanantangit.** *Látom azt a nantangot.*
- tsay+: [tsaj] _{PF} (**prod.**) azok a(z)... toldaléka főnevekhez (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Azok a tavak mélyek.*

- tsyip:** [tʃɪpʰ] *PF* (**prod.**) kicsinyítő képző főnevek, névmások végén (produktív, sosem hangsúlyos):
Za'u fitseng, ma 'itetsyip. *Gyere ide, kislány(om).*
- ve:** [vɛ] *PF* (**prod.**) sorszámnevi toldalék: **Koren a'awve tirusenyä 'awsiteng.** *Az együttélés első szabálya.*
- vi:** [vi] *PF* rész-egész viszonyt jelző toldalék (nem nagyon produktív): **Oe nume mi numtsengvi.**
Az osztályban tanulok.

Egyéb toldalékolási alaktan (képzők)

Ezek a toldalékok (képzők) különböznek a korábban tárgyaltaktól. Nem csak a jelentést, hanem a szófajt is megváltoztatják. Némelyikről csak Dr. Frommer útmutatása alapján tudjuk, hogy mely szavakon alkalmazható, hogy hiteles szót kapjunk. Ilyen pl. a **tì-**. Mások szabadon használhatóak a megadott szófajon belül. Pl. a **-yu**, amely bármelyik igét módosíthatja.

- ketsuk-:** [kɛ.ʈsukʰ] *PF* (**pro.**) -hatatlan, -hetetlen (igéhez járuló toldalék, melléknévi igenevet képez) képző toldalék **Swaw lamu ketsuktswa'** *Felejthetetlen volt a pillanat.*
- le-:** [lɛ] *PF* melléknévet képző toldalék **Poan lehrrap lu.** *Ő veszélyes.*
- nga':** [ŋaʔʰ] *PF* melléknév képző toldalék **'Akra apaynga' lu.** *Ez nedves föld.*
- nì-:** [ni] *LN* határozószót képző toldalék **Oe nìNa'vi plltxe.** *Na'vi módjára beszélek. (Mint egy Na'vi.)* (**prod.** Csak melléknévek esetén produktív – egyébként **nifya'o** (módjára) módosítja a megfelelő melléknévet vagy tagmondatot)
- sä-:** [sæ] *PF* instrumentális főnevet képző toldalék **Sänumeri oe nume.** *Én tanulom a tanítást.*
- si:** [s:i] *LN* összetett igéket képző toldalék **Oe kelku si Kelutralmi.** *Az Otthonfában lakom. (Szó szerint: Otthont csinállok Otthonfában.)*
- tì-:** [ti] *LN* absztrakt főnevet képző toldalék **Tìngay siltan lu.** *Az igazság jó.*
- tì- -us-:** [ti us] *PF* (4) gerundiumot (főnévként viselkedő főnévi igenevet) képző toldalék **Tikusar eltur tixen si.** *Teaching is interesting.* (produktív)
- tsuk-:** [ʈsukʰ] *PF* (**pro.**) -ható, -hető (igéhez csatlakoztatott előtag, melléknévi igenevet képez); teljesen produktív, minden igéhez hozzátehető; képző toldalék **Fioang lu tsukyom.** *Ez az állat ehető.*
- tswō:** [ʈswō] *PF* (**pro.**) utótag, amely az igét főnévvé változtatja, jelezve az ige végrehajtásának képességét: **Pori wemtswo fratsamsiyur rolo'a nìtxan.** *Harcképessége mély benyomást tett minden harcosra.*
- tu:** [tu] *PF* (**prod.**) nem igei tőből személyt jelentő főnevet képző toldalék **Oe reltseotu lu.** *Én művész vagyok.*
- yu:** [ju] *LN* (**prod.**) főnév képző toldalék **Oe kea ska'ayu ke lu.** *Nem vagyok pusztító.*

I Nem Frommertől származó (illegális) szavak

Ezek a szavak nem Dr. Frommertől erednek. Bár belevettük őket a szótárba, nem tekinthetjük őket Na'vi szavaknak. Többségükben a Túlélő Kézikönyv, a Pandorapedia vagy az Avatar Játék számára kitalált hamis kifejezések. Egyiküket sem hagyta jóvá Dr. Frommer a megjelenésük előtt, így nem vesszük őket figyelembe. Azok kedvéért jelenítjük itt meg őket, akik egyébként nem tudnák a „jelentésüket”. Ezek a szavak nem hitelesek, használatukat nem javasoljuk. Sok közülük sérti a na'vi nyelvtani vagy hangtani szabályait. Némelyikük illegális hangokat tartalmaz, mint pl.:

'h [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

- Amanti:** [a.man.ti] *G* tul.n. *Tipani nő (nem szó szerint értve)*
- ar'lek:** [ar'ʔlekʰ] *G* fn. *mag-termő növény (pandorai növényfaj)*
- Beyda'amo:** [bejdaʔamo] *G* tul.n. *Tipani férfi vadász*
- chan'tu gor'ek nuuto:** [tʃanʔtu gorʔekʰnuuto] *ASG* fn. *kőkorszó*
- chey:** [tʃej] *ASG* fn. *használati tárgy tartó fogas/akasztó (eredete: P'ah s'ivil chey személyes használati tárgy tartó fogas/akasztó)*
- Eywa k'sey nivi'bri'sta:** [ejwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG* fn. *függőágyszó sz.: Eywa mindenkit karjában tart*
- Eywa s'ilivi mas'kit nivi:** [ejwa sʔilivi masʔkitʰnivi] *ASG* *szövőkeret (szó sz. Eywa bölcsesége feltárul mindnyájunk előtt)*
- Eywa te' _ tan'sey mak'ta:** [ejwa teʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG* fn. *ikran varkocskantár, szó szerint: Eywa ölelésének szeretete... (személy neve) -é. (gyanús: rosszul van leírva)*
- feru m'predu'k:** [feru mʔpreduʔkʰ] *ASG* fn. *kosár*
- Fmilam:** [fmi.lam] *G* tul.n. *Tipani nő neve*
- Gro'lyrc:** [groʔlyrc] *G* tul.n. *barlang-rendszer*
- Hukato:** [hu.ka.to] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- Ikalu:** [i.ka.lu] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- iveh k'nivi s'dir:** [iveh kʔnivi sʔdir] *ASG* fn. *kisedhordó*
- k'sey nivi:** [kʔsej nivi] *ASG* fn. *a csoporttal együtt alvász*
- Kaoliä Tei:** [ka.o.li.æ te.i] *G* tul.n. *Goliath síkság*
- Koo Tsura:** [ko: tsu.ra] *G* tul.n. *Tipani falu*
- Kusati:** [ku.sa.ti] *G* tul.n. *Tipani női harcos (nem szó szerint értve)*
- Kyuna:** [kjuna] *G* tul.n. *Anurái női név (nem szó szerint értve)*
- lenay'ga:** [ʎna.jʔga] *ASG* fn. *ropter, ragadozó (rettenetes idegen lajhár) (pandorai állatfaj)*
- Lompo:** [lom.po] *G* tul.n. *Tawkami férfi név (nem szó szerint értve)*
- Lungoray:** [lu.ŋo.raj] *G* tul.n. *Tipani sámán*
- m'resh'tuyu:** [mʔreshʔtuyu] or [mʔreshʔtuyu] *ASG* fn. *pajzs*
- Malimi:** [ma.li.mi] *G* tul.n. *Tawkami férfi név (nem szó szerint értve)*
- malmoks:** [malmoks] *G* fn. *kőgyűrűk*
- Marali:** [ma.ra.li] *G* tul.n. *Tipani nő (nem szó szerint értve)*
- mas'kit nivi sa'nok:** [masʔkitʰnivi saʔnokʰ] *ASG* *szövőszék (szó sz. a szövőszékek anyja)*
- Maweytakuk:** [ma.wej.ta.kukʰ] *G* tul.n. *Na'vi férfi (nem szó szerint értve)*
- Mekanei:** [mɛ.ka.nɛ.i] *G* tul.n. *Tipani férfi (nem szó szerint értve)*
- Mendela:** [mɛn.da.la] *G* tul.n. *Tipani férfi*
- meresh'ti cau'pla:** [mɛrɛʃʔti kauʔpla] or [mereshʔti kauʔpla] *ASG* fn. *ikran fogó (szó sz.: nem lát semmit)*
- mesh'kai huru:** [mɛʃʔkai huru] *PND* fn. *főzőedény*
- mreki u'lito:** [mrɛki uʔlito] *ASG* fn. *tűzgödör*
- Mukata:** [mu.ka.ta] *G* tul.n. *Tawkami férfi (nem szó szerint értve)*
- na'hla buk'ne:** [naʔhla bukʔne] *ASG* fn. *pa'li (páncélos ló) vezető, kantár, szó sz. pofa húzó*
- Naalot:** [na:.lotʰ] *G* tul.n. *Tipani férfi*
- Nera'nak:** [nɛ.raʔ.nakʰ] *G* tul.n. *Tawkami női név (nem szó szerint értve)*
- nikt'chey:** [niktʔtʃɛj] or [niktʔtʃej] *ASG* fn. *ételcsomag, kevés étel*
- nivi:** [ni.vi] *ASG* fn. *függőágyszó (köznyelvi) (eredete: Eywa k'sey nivi'bri'sta függőágyszó sz.:*

- Eywa* mindenkit karjában tart)
- Nok:** [nokʷ] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- Oloniwin:** [o.lo.ni.win] *G* tul.n. *idősebb Tipani* férfi
- Omati:** [o.ma.ti] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- omati s'ampta:** [omati sʔampta] *ASG* fn. *kék síp*
- Onantu:** [o.nan.tu] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- Otamu:** [o.ta.mu] *G* tul.n. *Tipani* férfi neve
- P'ah s'ivil chey:** [pʔah sʔivil tʃɛj] *ASG* fn. *személyes használati tárgy tartó fogas/akasztó*
- pctxawng:** [pʔtʰawŋ] *JC* fn. „*faszfej*”
- Rai'uk:** [ra.i.ʔukʷ] *G* tul.n. *Anurai* férfi név (nem szó szerint értve)
- Raltaw:** [ral.taw] *G* tul.n. *Tipani* férfi vadász
- Sänume:** [sæ.nu.mɛ] *G* tul.n. *Tipani* sámánnó (eredete: *sänume* tanítás)
- Seyvaro:** [sej.va.ro] *G* tul.n. *Tawkami* férfi név (nem szó szerint értve)
- shah-tell:** [ʃah.tɛl] *ASG* fn. (űr)sikló (jövényszó angolból *shuttle*) (nem megengedett Na'vi fonotaktikai)
- su'shiri t'acto sa:** [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG* fn. *játék sikoll/ikran*
- sumin'sey hulleh:** [suminʔsej huɭɛh] *ASG* a csoporttól külön való alvás
- sumin jiit'luy:** [sumin ʒiitʔluy] *ASG* fn. *levél tányér*
- Swawta:** [swaw.ta] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- t'riti so jahmka:** [tʔriti so ʒahmka] *ASG* fn. *inga* dob
- Ta'antasi:** [ta.ʔan.ta.si] *G* tul.n. *Tantalus, Pandora* sziklás vidéke
- Tan Jala:** [tan.jala] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- Tasun:** [ta.sun] *G* tul.n. *Lí'ona* férfi vadász neve (nem szó szerint értve)
- Tilikaru:** [ti.li.ka.ru] *G* tul.n. *Tipani* falu
- títakuk:** [ti.'ta.kukʷ] *G* fn. *csapás, támadás* (eredete: *takuk* sújt)
- tmi nat'sey:** [tmi natʔsej] *ASG* fn. *hólyaglámpáseredete: étel itt*
- Tsa'law:** [tsaʔ.law] *G* tul.n. *Tawkami* férfi
- Tsaro:** [tsa.ro] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- Tsmuke:** [tsmu.kɛ] *G* tul.n. *Tipani* falu
- txei:** [tʰe.i] *G* fn. *síkság, puszta*
- u'imi:** [u.ʔi.mi] *ASG* fn. *színpompás légköri jelenség (sarki fény)*
- U'imi huyuticaya:** [uʔimi hujuɽtikaja] *ASG* tul.n. *egy klán neve* (nem szó szerint értve)
- Ukamtsu:** [u.kam.tsu] *G* tul.n. *Tipani* férfi
- ulivi mari'tsey mak'dini'to:** [ulivi mariʔtsej makʔdiniʔto] *ASG* szövőkeret (szó sz.: sok ág együtt erős)
- ulu'tah inib'sey mulsi:** [uluʔtah inibʔsej mulsi] *ASG* fn. *levél tányér*
- Umkansa:** [um.kan.sa] *G* tul.n. *Tipani* falu
- Unipey:** [u.ni.pej] *G* tul.n. *Tipani* nő
- utral utu mauti:** [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG* fn. *gyümölcsfa (pandorai növényfaj)* (összetétel ebből: *utral* fa és *utu mauti* banánszerű gyümölcs)
- utu mauti:** [u.tu ma.u.ti] *ASG* fn. „*banán-szerű*” nyomógyümölcs (pandorai növényfaj)
- Va'erä Ramunong:** [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G* tul.n. *Vaderas* Völgy
- Vayaha:** [va.ja.ha] *G* tul.n. *Tipani* falu

J Változások listája

A változtatások listája azon felhasználóknak készült, akik szeretnék tudni, hogy milyen frissítések történtek. (A lista a gyakori frissítések miatt nem kerül fordításra.)

- **13.7** - Vocabulary added from naviteri.org, March 31, 2018 and April 30, 2018
- **13.63** - Added **kxi** from naviteri.org, February 28, 2018
- **13.62** - Vocabulary added from naviteri.org, December 31, 2017
- **13.61** - Added Kate Winslet's character **Ronal** to the proper nouns section
- **13.6** - Added new vocabulary from the October naviteri.org posts, new character names, linguistic terms
- **13.51** - Added **Swota Wayä** to proper nouns, from Disney
- **13.5** - Added new vocabulary used in Disney's Pandora - The World of Avatar
- **13.421** - Corrected inconsistencies in the source field.
- **13.42** - Minor typo corrections and fixed IPA for **LosÄntsyelesi**. Also added **ting ontu** and **ting ftxi** since they didn't make it into the dictionary the first time, for some bizarre reason.
- **13.41** - Added **mo'ara** from Disney's Pandora - The World of Avatar
- **13.4** - Added new Avatar lead character name and clan, **Tomowari** and **Metkayina**
- **13.332** - Disambiguated the definition of **takuk**. Also changed **fmetok** to vtr. Getting more precise all the time!
- **13.331** - Disambiguated the definition of **pongu**.
- **13.33** - Vocabulary added from naviteri.org, February 28, 2017.
- **13.32** - Moved Na'vi clan names to Proper Nouns block.
- **13.31** - Fixed silly typos for **pllhrr** and **säpllhrr**. Thanks elf!
- **13.301** - Typo/format corrections for several words. No visible changes to the .pdf
- **13.3** - Vocabulary added from naviteri.org, December 31, 2016 and January 2, 2017.
- **13.294** - Corrected stress for **niolo'**
- **13.293** - Corrected infix IPA for **ue'**
- **13.292** - **zong** changed to vtr. Thanks, Plumps!
- **13.291** - Various minor corrections suggested by Plumps and eejmensenikbenhet.
- **13.29** - Vocabulary added from naviteri.org, June 30, 2016. Some important new words in this one.
- **13.284** - Corrected accent for **lefpomtxok** and **kelfpomtokx** Plumps. Wou!
- **13.283** - Corrected IPA for **säplltxe** and **säplltxevi**. Plumps again. ;)
- **13.282** - Added derivatives of **nguway**